

โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของคุณ

นางสาวกรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A CAUSAL MODEL OF TEACHERS' QUALITY OF LIFE

Miss Kannika Sriwareerat

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู

โดย

นางสาวกรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์

สาขาวิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ)

สํานักงานวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีการ ศรียวรัตน์ : โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตครู. (A CAUSAL MODEL OF TEACHERS' QUALITY OF LIFE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ.ดร.สุวิมล ร่องวานิช, 175 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู และ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูที่พัฒนาขึ้น กับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ปีการศึกษา 2551 จำนวน 614 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 1 ตัวแปร คือ คุณภาพชีวิตของครู และตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 4 ตัวแปร คือ ปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านชุมชน ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 23 ตัวแปร เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามสำหรับครู การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูที่พัฒนาขึ้นโดยภาพรวม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 137.47 ที่องศาอิสระ เท่ากับ 143 และมีความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.615 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.981 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.963 และค่าดัชนีกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.014 ทั้งนี้ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูได้ร้อยละ 71.00 โดยปัจจัยส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตของครูมากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....
สาขาวิชา..... ศึกษาศาสตร์.....
ปีการศึกษา..... 2551.....

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

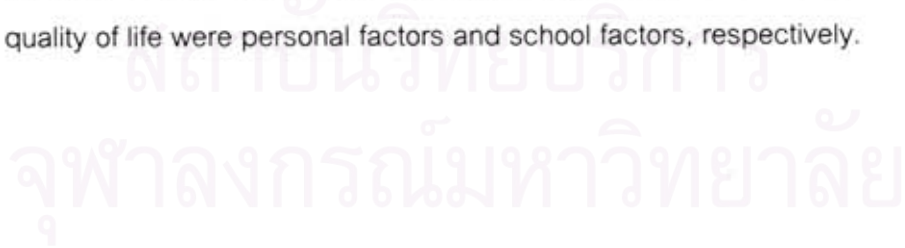
5083803727 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORDS : CAUSAL MODEL / TEACHERS' QUALITY OF LIFE

KANNIKA SRIWAREERAT : A CAUSAL MODEL OF TEACHERS' QUALITY OF LIFE. ADVISOR : PROF. SUWIMON WONGWANICH, Ph.D. ,175 pp.

The purposes of this research were 1) to develop a causal model of teachers' quality of life, and 2) to examine the goodness of fit of model to empirical data. The research sample consisted of 614 teachers in schools under the Jurisdiction of the Office of Nakornpathom Education Service Area in the academic year 2008. Variables consisted of one endogenous latent variable: teachers' quality of life, and four exogenous latent variables: background factors, personal factors, school factors and community factors. These latent variables were measured by 23 observed variables. The research instrument was a teachers' questionnaire. Data were analyzed by using descriptive statistics and LISREL analysis. The major findings were as follows:

The causal model was valid and fit the empirical data. The model indicated that the chi-square goodness of fit test was 137.47, df = 143, p = 0.615, GFI = 0.981, AGFI = 0.963, and RMR = 0.014. The model accounted for 71.00 % of variance in teachers' quality of life. The important factors that had direct effect on teachers' quality of life were personal factors and school factors, respectively.

Department :Educational Research and Psychology
Field of Study :Educational Research
Academic Year :2008

Student's Signature : *Kai Sart*
Advisor's Signature : *SWC*

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช ท่านอาจารย์ที่ปรึกษาด้วยความเคารพอย่างสูง ที่ท่านสละเวลาให้คำปรึกษาชี้แนะแก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตา ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.ศิริเดช สุขิวะ และ ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ ที่ให้คำแนะนำที่มีค่าในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ในสาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา รวมทั้งคณาจารย์ในสาขาและภาควิชาอื่น ๆ ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่กรุณาประสาทความรู้อันมีค่ายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือทุกท่านที่ได้สละเวลา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือ ทำให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพสำหรับการวิจัย ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้อำนวยการวิไล วาราชะนนท์ ที่ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัยอย่างสูงในการเก็บข้อมูลในอำเภอบางเลน ขอขอบคุณคุณครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์บุญชนะ อาจารย์กฤษณะ อาจารย์ธีรศักดิ์ อาจารย์ประนอม สำหรับคำปรึกษาและคำแนะนำที่มีคุณค่ารวมถึงกำลังใจที่มีให้เสมอมา อาจารย์สุชาติ อาจารย์สุดนภา อาจารย์จำลอง ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยในการเดินทางไปเก็บข้อมูลตามโรงเรียนต่าง ๆ ขอขอบคุณคณะผู้บริหารโรงเรียนนาคประสิทธิ์ที่ให้โอกาสในการศึกษาต่อ ขอขอบคุณพี่น้องชานาคประสิทธิ์ วรชาติ วันทนีย์ อริสา ที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยนักวิจัยได้เป็นอย่างดี พี่สุนันทา สำหรับความช่วยเหลือในงานเอกสารตลอดระยะเวลา 2 ปีนี้ คณะครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม สำหรับกำลังใจและความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านด้วยดีตลอดมา

ขอบคุณพี่น้องชาววิจัยจุฬา ที่คอยให้กำลังใจและคำปรึกษาที่ดีแก่ผู้วิจัย เศรษฐวิชัย สุภมาส พิรัชท ชุติวฒน์ สันต์ นันทิพร และอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม จุฑารัตน์ สุดาพรรณ สมฤทัย ที่อยู่เคียงข้างกันตลอดระยะเวลาในการทำรูปเล่ม นื่อง ๆ ในเวลาที่ให้คำแนะนำและตัวอย่างที่ดี พี่หญิง พี่ณรงค์ฤทธิ์ พี่ป.เอกที่คอยให้แนวทางและคำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายที่สำคัญที่สุดขอขอบคุณครอบครัวศรีวารัตน์ที่น่ารัก คุณพ่อทวีศักดิ์ คุณแม่รัตนา ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูและสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของลูกมาโดยตลอด ขอขอบคุณคุณพ่อคุณแม่ในทุกสิ่งดี ๆ ที่มอบให้แก่ลูก ขอใจซาครและศิวพร น้องทั้งสองสำหรับความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้อย่างเต็มความสามารถ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	ฒ
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต.....	7
ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย.....	
ตอนที่ 4 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	17
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล และ	39

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์.....	
ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลคุณภาพชีวิตครู.....	
ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตครู.....	49
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิต ของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	53
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	
สรุปผลการวิจัย.....	57
อภิปรายผลการวิจัย.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	61
รายการอ้างอิง.....	62
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย.....	66
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	68
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	71
ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	78
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู.....	85
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	109

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
2.1	การสังเคราะห์องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของครู.....	20
2.2	การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของครู.....	28
3.1	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ.....	43
3.2	โครงสร้างตัวแปรที่ใช้ในแบบสอบถาม.....	50
3.3	การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	51
3.4	ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามจำแนกจากรายด้าน.....	52
4.1	จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	58
4.2	จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ และลักษณะชุมชนที่อาศัย	59
4.3	ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลคุณภาพชีวิตของครู.....	61
4.4	จำนวนร้อยละของเพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย และภาระหนี้สิน จำแนกตามคุณภาพชีวิตของครู.....	63
4.5	จำนวนร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามคุณภาพชีวิตของครู.....	64
4.6	จำนวนร้อยละของปัจจัยด้านโรงเรียน จำแนกตามคุณภาพชีวิตของครู.....	65
4.7	จำนวนร้อยละของปัจจัยด้านชุมชน จำแนกตามคุณภาพชีวิตของครู.....	67
4.8	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรข้อมูลภูมิหลัง ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน.....	68
4.9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรข้อมูลภูมิหลัง ได้แก่ รายได้ จำนวนบุตร.....	68
4.10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล.....	69
4.11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน.....	69
4.12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรปัจจัยด้านชุมชน	71
4.13	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลคุณภาพชีวิตของครู.....	73
4.14	ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง และค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู.....	80

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์.....	11
2.2	โมเดลการวัดคุณภาพชีวิตของครู.....	20
2.3	โมเดลสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู.....	29
2.4	ขั้นตอนการพัฒนากรอบแนวคิด.....	30
2.5	กรอบแนวคิดของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู.....	31
2.6	โมเดลใหญ่ในโปรแกรมลิสเรล.....	32
2.7	ขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล	26
4.1	โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู	56

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จุดมุ่งหมายสูงสุดในการพัฒนาประเทศ คือการทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข ดำรงชีวิตด้วยความพอเพียงมีความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการพัฒนาเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (สรรเสริญ วงศ์ชอุ่ม, 2545) ชีวิตที่มีคุณภาพย่อมเป็นที่ปรารถนาอันสูงสุดของมนุษย์ ดังนั้นเป้าหมายหลักในการพัฒนาประชากรในประเทศก็คือการที่ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550 – 2554 (คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550 – 2554, 2550) ที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการ”พัฒนาคุณภาพคน” ใน 3 มิติอย่างสมดุล คือ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน การเสริมสร้างสุขภาวะของคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรง ทั้งกายและใจ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ และการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างสันติสุข

คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคคลและสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถกำหนดการสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้ระดับการมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นได้และเพื่อการทำให้การพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนา บุคคลแต่ละคนและแต่ละครอบครัวจึงมีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษา การมีแนวคิดและเจตคติที่ดี การรู้จักบริหารตนเอง การมีความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น การมีอาชีพ การมีรายได้ มีคุณธรรมและศีลธรรม หากทุกคนในสังคมสามารถปฏิบัติได้เช่นนี้ก็เท่ากับว่าสามารถยกระดับทั้งของตนเองและสังคมให้มีคุณค่า มีความเจริญงอกงาม พัฒนาไปสู่สังคมอุดมคติ ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมจะลดลงหรือหมดไป ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของ

ประชาชนให้สูงขึ้นจนถึงระดับมาตรฐานที่สังคมต้องการ ทั้งนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกในสังคมทุกคนมีความกินดีอยู่ดี มีความสุขสมบูรณ์

การนิยามคำว่า"คุณภาพชีวิต" ให้มีความหมายเป็นที่ยอมรับเป็นอย่างเป็นทางการหนึ่งเดียวกันเป็นเรื่องยาก เพราะแต่ละคนหรือสังคมต่างมีมุมมองในเรื่องการมีชีวิตที่ดีแตกต่างกัน บางคนมองคุณภาพชีวิตในมิติเดียว บางคนมองในหลายมิติ ซึ่งมิติที่มองเหล่านั้นมีบางอย่างที่อาจเหมือนหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ตลอดจนความเชื่อต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลยึดถือในอดีต การพัฒนาคุณภาพชีวิตมักถูกมองว่าเป็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นในเรื่องเศรษฐกิจให้มีรายได้เพียงพอเพื่อนำมาใช้จ่ายให้เกิดความสะดวกสบายทางด้านวัตถุและการกินดีอยู่ดีเป็นสำคัญ หรือบางคนมองว่าคุณภาพชีวิตเป็นเรื่องของการมีสุขภาพอนามัยที่ดี แต่ต่อมาได้มีการรับรู้ร่วมกันในระดับหนึ่งว่า ความเป็นอยู่ที่ดีในสังคมหนึ่ง ๆ ไม่ควรถูกมองในแง่เศรษฐกิจหรือสุขภาพเพียงด้านเดียวเท่านั้น แต่มีแง่มุมอื่นที่ควรได้รับการพิจารณาร่วมด้วย เช่น คุณภาพของที่อยู่อาศัย ความพึงพอใจในชีวิตหน้าที่การงาน สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมในสังคมตลอดจนความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในสังคมนั้น ซึ่งในแต่ละด้านควรมองทั้งในมิติเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท, 2551)

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความงอกงาม เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ ถ้าเปรียบเทียบการศึกษว่าเป็นการขับรถ จุดมุ่งหมายของการศึกษาก็เปรียบเสมือนจุดหมายปลายทางที่รถจะขับเคลื่อนไป การขับรถไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างปลอดภัยนั้นเครื่องยนต์เป็นสิ่งสำคัญ อุปกรณ์ทุกชิ้นต้องครบถ้วน ฟันเฟืองต่าง ๆ อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์พร้อมทำหน้าที่ของแต่ละส่วน แต่หากมีอุปกรณ์ชิ้นหนึ่งชิ้นใดชำรุดบกพร่องจนไม่สามารถทำหน้าที่ต่อไปได้ หรือทำได้ไม่สมบูรณ์ก็จะส่งผลให้เครื่องยนต์เกิดปัญหาจนไม่สามารถขับรถไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างตั้งใจ หากพูดถึงการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่มีศักยภาพ ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพครูซึ่งเป็นจักรกลสำคัญในการขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษานั้น ผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดคือครู (ศูนย์ประชาสัมพันธ์กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้คำจำกัดความไว้

ในมาตรา 4 ว่า ครู หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จากความหมายดังกล่าวอาจตีความให้ชัดเจนคือ ครูต้องเป็นบุคลากรวิชาชีพ มีบทบาทและความสำคัญในการสร้างเยาวชน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รักษาวัฒนธรรมและเอี่ยวาสังคม (ธีรศักดิ์ อัครบวร, 2539) ครูเป็นผู้ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นคุณภาพของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อคุณภาพการศึกษา ถ้าครูมีความรู้ ความสามารถ เสียสละ และตั้งใจสั่งสอนศิษย์อย่างเต็มความสามารถ จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กไทยเติบโตขึ้นเป็นผลเมืองดี เก่ง ฉลาด มีศักยภาพ มีความสุข และสามารถแข่งขันกับทุกประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ(รุ่ง แก้วแดง, 2544) แม้ว่าเราจะพยายามลงทุนในด้านการปลูกสร้างอาคารเรียน การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์การสอน ตลอดจนการสร้างหลักสูตรให้เลอเลิศเพียงใด การจัดการศึกษาจะไม่ได้ผลเท่าที่ควรหากการเตรียมบุคคลที่จะมาทำหน้าที่ครูเป็นไปอย่างขาดประสิทธิภาพ

“ครู” เมื่อครั้งอดีตถือได้ว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติได้รับการยกย่องนับถือ แต่ในปัจจุบันภายใต้ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม ภาพลักษณ์และความเข้าใจเหล่านั้นได้เปลี่ยนไปประกอบกับความเลื่อมใสศรัทธาที่มีต่อวิชาชีพนี้กำลังจะเลือนหายไปจากความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วไป สาเหตุหนึ่งอาจเกิดจากภาวะเศรษฐกิจที่ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพครูต้องมีภาระหนี้สินมากมายทั้งนี้ในระบบและนอกระบบ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, 2540) เงินเดือนไม่พอใช้จ่าย ก่อให้เกิดปัญหาเป็นหนี้ซ้ำซ้อนจำนวนมากขึ้น ทำให้ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เบื่อหน่ายในอาชีพที่ต้องทำงานซ้ำ ๆ ไม่ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนความก้าวหน้า ขาดคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะเป็นผลต่อเนื่องทำให้คุณภาพของการศึกษาลดลง และคุณภาพของคนซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศก็จะเสื่อมถอยลงไปด้วย (ชอบ เข้มกลัด, 2545) นอกจากนี้ปัญหาเศรษฐกิจที่กล่าวมาแล้วยังพบว่าการขาดคุณภาพชีวิตที่ดีของครูมาจากปัญหาในด้านอื่น ๆ อีก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนครูสะสม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สำรวจภาวะการขาดแคลนครูในสังกัดตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกค.) เมื่อต้นปี 2550 พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศยังขาดแคลนครูประมาณ 70,000 คน (สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี, 2550: ออนไลน์) ทั้งนี้มีสาเหตุจากหลายประการ อาทิการผลิตและบรรจุครูไม่สัมพันธ์กัน กล่าวคือขาดครูในสาขาที่สำคัญ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ แต่ในสาขาอื่นมีบัณฑิตครูเกินความต้องการ นโยบายของรัฐในการจำกัดกำลังคนภาครัฐและการคืนอัตรากำลังทดแทนขาดดุลยภาพ การจัดโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด การกำหนดเกณฑ์

การคืนอัตรากำลังของสำนักงานข้าราชการครูฯ กับคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและกำลังคน ภาครัฐไม่ตรงกัน รวมถึงนโยบายการเกลี้ยอัตรากำลังครูไม่ได้ผล ปัญหาดังกล่าวทำให้ครูที่เหลือ ต้องทำงานหนัก มีเวลาในการเตรียมการสอนและถ่ายทอดความรู้ไม่เพียงพอ และบางครั้งถึงกับ ทำให้ครูไม่มีโอกาสเข้ารับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ซึ่งทั้งหมดนี้ได้ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของ ไทยตกต่ำลง อย่างเห็นได้ชัด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548) นอกจากนี้แล้วยัง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูทำให้ครูไม่มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับ ครอบครัวเพื่อผ่อนคลาย ขาดการออกกำลังกาย การทำงานหนักอาจทำให้เกิดโรคเครียดซึ่งอาจ ส่งผลต่อสุขภาพจิตของครูได้

ปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่าปัญหาความเสื่อมถอยทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพ การสอนของครู คุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการการศึกษาของ แต่ละสถานศึกษา และโดยเฉพาะด้านผลการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กนักเรียนที่ ด้อยคุณภาพลง มักเป็นที่กล่าวโทษกันว่ามาจากความไม่เอาใจใส่ของครูและบุคลากรทางการ ศึกษา หรือความไม่มีคุณภาพของครู ซึ่งอาจเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งของปัญหาดังกล่าว แต่ก็ไม่ใช่ เหตุผลโดยตรง เนื่องจากหากพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว จะเห็นว่าการที่ครูต้องละเลยการสอน ขาด ความเอาใจใส่นักเรียน จัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ ล้วนแล้วแต่มีปัจจัยอื่นสนับสนุนให้ครู ประพฤติเช่นนั้น ปัจจัยสำคัญที่เห็นได้ชัด คือ การต้องดิ้นรนหาเลี้ยงชีพตัวเองและครอบครัวใน สภาวะเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง ลำพังรายได้อันน้อยนิดแต่เพียงอย่างเดียวไม่อาจเพียงพอต่อรายจ่ายที่ จะเกิดขึ้นในแต่ละเดือน ครูบางรายต้องประกอบอาชีพเสริม เช่น เป็นตัวแทนขายสินค้าบางชนิด หรือที่รู้จักกันในชื่อของ “ธุรกิจขายตรง” เป็นต้น เพื่อให้มีรายได้เสริมพอที่จะใช้ในแต่ละวันหรือแต่ ละเดือนได้ ซึ่งปัจจุบันมีครูจำนวนมากที่ประสบปัญหาเช่นที่กล่าวนี้ การมีปัจจัยเลี้ยงชีพที่ไม่ เพียงพอกับการใช้ดำรงชีวิต จึงเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อมาทำให้ครูปฏิบัติ หน้าที่ของตนได้ไม่เต็มที่ และทำให้คุณภาพของนักเรียนด้อยลงไปมากที่สุด

จะเห็นได้ว่าความด้อยคุณภาพของครูย่อมส่งผลถึงความด้อยคุณภาพของนักเรียนด้วย การเร่งศึกษาถึงปัญหาการด้อยคุณภาพของครูจึงอาจส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ได้ด้วยเช่นกัน แต่ปัญหาของครูในปัจจุบันมีหลายประการ ครูแต่ละคนต่างก็มีปัญหาต่างๆกัน การ จะแก้ปัญหามุมปัญหาให้หมดสิ้นไปจึงเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะเมื่อยังไม่มีการศึกษาถึงสาเหตุของ ปัญหาเหล่านั้น การหาแนวทางแก้ปัญหาก็เป็นเรื่องยากยิ่งขึ้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึง ปัญหาเหล่านี้ และร่วมกันหาทางทำให้คุณภาพของครูดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อกล่าวถึงคุณภาพของครูจะสามารถคิดได้ในหลายแง่ เช่น คุณภาพด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน คุณภาพด้านสติปัญญา คุณภาพด้านความฉลาดทางอารมณ์ แต่แง่หนึ่งที่สำคัญและผู้วิจัยเน้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ คุณภาพด้านการดำรงชีวิตหรือคุณภาพชีวิตของครู กล่าวคือ สภาพความเป็นอยู่ การทำงานในแต่ละวัน สภาพแวดล้อมของที่ทำงาน สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆของครูนั้นเป็นอย่างไร หากปัจจัยส่งเสริมเหล่านี้มีคุณภาพดี ก็จะทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตดีเช่นกัน ซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมเป็นที่พึงปรารถนาของทุกคน ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ที่จะช่วยให้บรรลุความต้องการในด้านอื่นๆอีกหลายด้าน และเมื่อมีปัจจัยพื้นฐานที่พร้อมแล้วจะทำให้คนสามารถทำงานหรือทุ่มเทให้กับสิ่งอื่นๆได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องพะวงกับการขาดพร่องของตนเอง ครูก็เช่นกัน หากสามารถทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ ย่อมส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานของครูดีขึ้นด้วย เมื่อครูทำงานตามหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องพะวงกับปัญหาส่วนตัว ผลดีที่จะเกิดขึ้นโดยตรง คือ สถานศึกษาจะมีบุคลากรที่มีคุณภาพ และสามารถสร้างสรรค์งานให้การอบรมสั่งสอนนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพเช่นกัน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณภาพชีวิตของครู เพราะคุณภาพชีวิตเป็นพื้นฐานศักยภาพของมนุษย์ การที่ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้นเช่นกัน และได้เลือกครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม มาศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต เพื่อให้ได้โมเดลเชิงสาเหตุที่เหมาะสมกับคุณภาพชีวิตของครู โดยหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูต่อไป

คำถามวิจัย

1. มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของครู
2. โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของครูและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูโดยทำการศึกษากับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเนื่องจากจังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของประชากรทั้งในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ในด้านการศึกษามีการจัดการศึกษาครบทุกระดับชั้นตั้งแต่ปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษา มีโรงเรียน 337 แห่ง ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีโรงเรียนประจำจังหวัด ประจำอำเภอ จากองค์ประกอบดังกล่าวจะพบเห็นได้โดยทั่วไปในแต่ละภูมิภาค ดังนั้นการเลือกศึกษาครูในจังหวัดนครปฐมก็น่าจะแทนภาพรวมของประชากรครูทั่วประเทศได้ คุณภาพชีวิตของครูที่ศึกษาในครั้งนี้วัดจาก สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสุขในการทำงาน และการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเมื่อศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและได้นำมาศึกษาในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยภูมิหลัง ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ภาระหนี้สิน และลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การออกกำลังกาย การพักผ่อน โภชนาการ และสัมพันธภาพในครอบครัว 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การสนับสนุนจากโรงเรียน ความสัมพันธ์กับนักเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน และนโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของคุณครู และ 4) ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตภายใต้สุขภาพกายและจิตใจที่สมบูรณ์ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ปีการศึกษา 2551

ปัจจัยภูมิหลัง หมายถึง ภูมิหลังของบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณครู ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ภาระหนี้สิน ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง พฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตรวมถึงความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ การออกกำลังกาย การพักผ่อน โภชนาการ และสัมพันธภาพในครอบครัว

ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่ครูทำงานอยู่ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู ได้แก่ ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การสนับสนุนจากโรงเรียน ความสัมพันธ์กับนักเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน และนโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของคุณ

ปัจจัยด้านชุมชน หมายถึง สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิตที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตของคุณ ในลักษณะของโมเดลเชิงสาเหตุซึ่งจะช่วยสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคุณ
2. สารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณ เป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อ ฝ่ายบริหาร สถานศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อพร้อมในการปฏิบัติภารกิจที่หนักหน่วงต่อไป
3. สำหรับผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคุณ หรือคุณภาพชีวิตบุคคลทั่วไป สามารถใช้สารสนเทศที่ได้เป็นแนวทางในการศึกษาอ้างอิงต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อเรียนรู้และนำสารสนเทศมาสร้างกรอบแนวคิดของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของคุณ ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย และตอนที่ 4 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ตอนที่ 1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

1.1 คุณภาพชีวิต (Quality of life)

คุณภาพชีวิตเป็นคำกล่าวที่กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในความหมายรวม ๆ โดยแสดงถึงความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต หรือการมีความสุขในชีวิต ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม รวมทั้งจิตวิญญาณ การมีคุณภาพชีวิตที่ดียอมทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ กระทำได้ง่ายและรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศประกอบไปด้วยส่วนประกอบหลัก 2 ส่วน คือ บุคคลและสภาพแวดล้อมทางสังคม อันได้แก่เศรษฐกิจการเมือง สังคมและวัฒนธรรม เป็นที่ยอมรับว่า สิ่งที่ขาดเสียมิได้ในการพัฒนา คือ ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Need) ของบุคคล ซึ่งมีจุดสำคัญอยู่ที่การพัฒนาชีวิตให้สมบูรณ์ขึ้นทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการพัฒนาการทางสังคมของชีวิตมนุษย์ (ชนิตา รัชกุลพลเมือง, 2527)

ด้วยเหตุนี้ คุณภาพชีวิต จึงเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางในการดำรงชีวิต เพราะทุกคนต่างมุ่งหวังให้ชีวิตของตนมีคุณภาพสูงที่สุดในแนวที่ตนปรารถนาด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ Rommey and Brown (1994) อ้างถึงใน วิศน์ ศิลตระกูล (2541) ได้กล่าวว่าคุณภาพชีวิตเป็นแนวคิดที่ยากจะนิยามให้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นทางการได้ โดยมีเหตุผลหลายประการ ดังนี้

ประการแรก คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตใจที่บรรยายหรือตีความได้ด้วยความคิดและภาษาที่แตกต่างกัน ความคลาดเคลื่อนจากการมองที่หลากหลาย เกิดจากประสบการณ์พื้นฐาน ความรู้ ประเด็นการนำเสนอ และข้อเท็จจริงต่าง ๆ

ประการที่สอง คือ แนวคิดเรื่องคุณภาพชีวิตขึ้นอยู่กับคุณค่าที่แฝงอยู่อย่างมาก กระบวนการและผลที่ถือว่าเป็นคุณภาพชีวิตที่ดีกว่านั้น ย่อมเป็นการยอมรับและกำหนดคุณค่า โดยบุคคลในสังคมเดียวกันซึ่งมักพบว่าเป็นชนชั้นกลางของสังคมนั้น

ประการที่สาม คือ ความคิด ความเข้าใจในความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของ มนุษย์การมีอายุยืนยาว และกระบวนการทางด้านจิตใจ ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบ ต่าง ๆ รวมทั้งค่านิยมด้วย หากไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางด้านอายุ ช่วงชั้นทางสังคม และ การศึกษาแล้วคนทุกคนล้วนแต่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกัน

ดังนั้นคุณภาพชีวิตจึงเป็นความคิดรวบยอดที่ซับซ้อนยากที่จะให้ความหมายที่แน่นอนได้ เพราะคุณภาพชีวิตเป็นคำที่มีลักษณะเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง มีผู้อธิบายความหมายของคำว่า คุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของแต่ละบุคคล ดังนี้

ลีปนนท์ เกตุทัต (2523) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่าหมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพ ชีวิตที่มีความสุข ชีวิตที่สามารถปรับตนเองให้เข้ากับธรรมชาติ ทั้งธรรมชาติทางกายภาพและ ธรรมชาติทางสังคม และสามารถปรับธรรมชาติให้เข้ากับตนเอง โดยไม่เบียดเบียนธรรมชาติและ สังคม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

มัลลิกา จินาคำ (2541) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง ลักษณะของการ ดำเนินชีวิตที่มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดี และการดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสมในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิด และจิตใจของบุคคล ครอบครัวและชุมชน

วิศนี ศิลตระกูล (2541) ได้ให้คำนิยามของคำว่า คุณภาพชีวิต ว่าหมายถึง ชีวิตที่ดี ที่น่า พื่อใจ ทั้งในระดับบุคคลและครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะการมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของชีวิต อย่างพอเพียง มีชีวิตครอบครัวที่สงบสุข มีความมั่นคง ปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน มีการศึกษา สามารถพึ่งตนเองได้ และมีชีวิตที่สงบสุขตามอัธยาศัย

วรรณภา กุมารจันทร์ (2543) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิต ว่าหมายถึง การรับรู้ความ พึงพอใจ และการรับรู้สถานะด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสภาพแวดล้อมของ บุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม

สวัสดี้ ภูทอง (2546) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิตคือ สภาพของการมีระดับชีวิตความเป็น อยู่ที่ดี มีความสุข ความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง โดยสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข

Liu (1975) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิต เป็นชื่อใหม่ของความดั้งเดิม (Old notion) ซึ่งเรียก กว้าง ๆ ว่า การเป็นอยู่ที่ดี (Well-Being) คือการเป็นอยู่ที่ดีของตน และสิ่งแวดล้อมตามสภาพทั่วไป

ในด้านส่วนบุคคล โดยคุณภาพชีวิตจะแสดงออกในรูปของความต้องการ (Wants) เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจะทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความสุข หรือมีความพอใจ แต่ในทางสังคมและสภาพแวดล้อม การมีชีวิตอย่างมีคุณภาพต้องไม่เป็นภาระหรือก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม

Dubos (1976) ได้ให้คำอธิบายว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความรู้สึกอิ่มเอมใจพึงพอใจในการดำเนินชีวิต และสามารถประเมินได้ด้วยตนเอง

Linda K.George and Lucille B.Bearson (1980) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณภาพชีวิต ว่าหมายถึง มิติของการมีชีวิตที่ดี ประกอบด้วย ความสุขความพอใจในชีวิต ความนับถือตนเอง สุขภาพและสภาพการทำงานของร่างกาย และสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี

Franagan (1982) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิต ว่าหมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยความสุขความสบายในด้านร่างกาย และองค์ประกอบในการดำเนินชีวิต การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การมีกิจกรรมทางสังคม มีการพัฒนาตนเองและมีความรู้สึกอิ่มเอมใจ มีการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดต่อชีวิตของบุคคล และเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลที่ควรได้รับการตอบสนอง

The WHOQOL Group (1995) ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิตว่าหมายถึง การรับรู้ความพึงพอใจและการรับรู้สถานะของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม โดยจะสัมพันธ์กับเป้าหมายและความหวังของตนเอง ภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคมและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของคุณภาพชีวิตที่ผู้รู้หลาย ๆ ท่านได้เสนอไว้ จะเห็นว่ามีความหลากหลาย ความหมายขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละบุคคล โดยทั้งนี้ส่วนใหญ่จะให้ความหมายใกล้เคียงกัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตให้มีความสุขสบายทั้งร่างกายและจิตใจ และเหมาะสมกับบริบทของสิ่งแวดล้อม ความเป็นไปได้ และโอกาสของแต่ละบุคคล แต่ละสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป สามารถสรุปความหมายของคุณภาพชีวิตได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตภายใต้สุขภาพกายและจิตใจที่สมบูรณ์ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 ความสำคัญของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตเป็นกลไกทางสังคมที่มนุษย์กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์หรือมาตรฐาน ที่จะส่งผลให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา ดังนั้นคุณภาพชีวิตจึงมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคม บุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ย่อมมีความสามารถในการปรับปรุงตนเองในการดำเนินชีวิต และสร้างสังคมให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์สูงสุดในทุก ๆ ด้าน

ดังนั้นแผนพัฒนาประเทศโดยองค์รวม จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญในการที่จะปรับปรุงพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น จนถึงระดับมาตรฐานที่เหมาะสมของแต่ละสังคม ทั้งนี้เพื่อช่วยให้บุคคล และสังคมเกิดความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของระดับคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดไป

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของคุณภาพชีวิต อาจสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคม ดังต่อไปนี้ (นิศารัตน์ ศิลปะเดช, 2538)

1. บุคคลที่มีคุณภาพชีวิต จะมีการดำรงชีวิตในแนวทางที่ดี ใช้วิธีการอันชอบธรรม ในการสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ของตน โดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น
2. บุคคลที่มีคุณภาพชีวิต จะมีการสร้างสรรค์พัฒนา คิดปรับปรุงตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
3. บุคคลที่มีคุณภาพชีวิต จะใช้ภูมิปัญญา เหตุผล และวิธีการแห่งสันติในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
4. บุคคลที่มีคุณภาพชีวิต จะมีการยอมรับในคุณค่าและความสำคัญของตนเองผู้อื่น สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การอยู่ร่วมกันในสังคม จึงมีปัญหาและความขัดแย้งน้อย
5. บุคคลที่มีคุณภาพชีวิตจะเป็นพื้นฐานของครอบครัว และสังคมที่มีความสงบสุข มีความเจริญก้าวหน้า มีเสถียรภาพ ความปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและความเป็นระเบียบเรียบร้อย

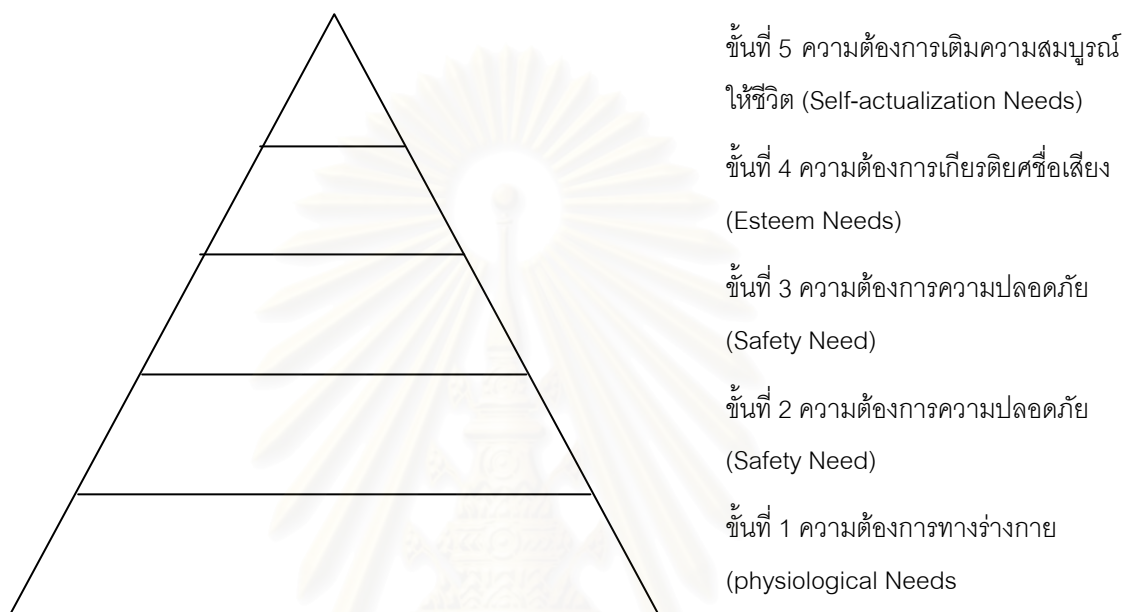
1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้น (Hierarchy of need Theory)

มาสโลว์ (Maslow) เป็นบุคคลเริ่มแรกที่ชี้ประเด็นความต้องการของมนุษย์ โดยมาสโลว์ (1968 อ้างถึงใน แสงรัตน์ เดชอุดม, 2543) ได้ให้กรอบความคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้มี 3 ประการ คือ

1. บุคคลเป็นสิ่งที่มีชีวิตที่มีความต้องการ ซึ่งความต้องการมีอิทธิพลหรือเป็นเหตุจูงใจ ต่อพฤติกรรม ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการสนองตอบเท่านั้นที่เป็นเหตุจูงใจ ส่วนความต้องการที่ได้รับการสนองตอบแล้วจะไม่เป็นเหตุจูงใจอีกต่อไป
2. ความต้องการของบุคคลเป็นลำดับขั้นเรียงตามความสำคัญจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน
3. เมื่อความต้องการลำดับต่ำได้รับการสนองตอบอย่างดีแล้วก็จะก้าวไปสู่ความต้องการลำดับที่สูงขึ้นเรื่อยต่อไป

ดังนั้น Maslow ได้จัดเรียงลำดับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ จากระดับต่ำไปหา
สูงที่สุด โดยจัดความต้องการของบุคคลเป็น 5 ชั้น เรียงตามลำดับจากความต้องการอันเป็น
พื้นฐานเบื้องต้นที่สุด เรื่อยขึ้นไปดังแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.1 แสดงลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์

1. ความต้องการทางร่างกาย (physiological Needs) เป็นความต้องการลำดับต่ำสุดและเป็นพื้นฐานของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Need) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างไม่ขาดแคลนแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในเรื่องอื่นอีกต่อไป คือ ความต้องการความปลอดภัย สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจกอันตรายทั้งทางกายและจิตใจ
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เมื่อมีความปลอดภัยในชีวิตและมั่นคงในการทำงาน คนเราจะต้องการความรัก มิตรภาพ ความใกล้ชิดผูกพัน ต้องการเพื่อน การมีโอกาสสังสรรค์กับผู้อื่น ได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม
4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) เมื่อความต้องการทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้ว คนเราจะต้องการสร้างสถานภาพของตนเองให้สูงเด่น มีความภูมิใจและสร้างการนับถือตนเอง ชื่นชมในความสำเร็จของงานที่ทำ ความรู้สึกมั่นใจในตัวเองและเกียรติยศ

ความต้องการเหล่านี้ได้แก่ ยศ ตำแหน่ง ระดับเงินเดือนที่สูง งานที่ท้าทาย ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงาน โอกาสแห่งความก้าวหน้าในงานอาชีพ เป็นต้น

5. ความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุด คือ ต้องการจะเติมเต็มศักยภาพของตนเอง ต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาสูงสุดของตนเอง ความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาทักษะความสามารถ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและความคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ การก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นในอาชีพและการทำงาน ฯลฯ

สรุป ความต้องการของมนุษย์ในด้านหลัก ๆ คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ซึ่งความต้องการของมนุษย์นั้นมีการพัฒนาตามลำดับขั้น มนุษย์ทุกคนพยายามหาทางสนองตอบความต้องการตั้งแต่ระดับต่ำสุดเมื่อความต้องการขั้นต่ำสุดได้รับการตอบสนองแล้วจนเกิดความพึงพอใจแล้ว ความต้องการขั้นที่สองจะเกิดขึ้น และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่จะหาทางตอบสนองความต้องการนั้น เมื่อความต้องการขั้นที่สองได้รับการตอบสนองบรรลุเป้าหมายแล้วความต้องการขั้นที่สามจะถูกพัฒนาและกระตุ้นเป็นแรงจูงใจ ทำให้เกิดความต้องการ

ทฤษฎีสองปัจจัย (Two – Factor Theory)

เฟรดเดอริก เฮิร์ซเบิร์ก (Frederick Herzberg) ได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลาย คือ ทฤษฎีสองปัจจัย ของเฮิร์ซเบิร์ก (Two – Factor Theory) โดยแบ่งเป็นปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม (พาฬัน วราวิทยา, 2545)

1. ปัจจัยจูงใจ (motivating factors) ได้แก่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงาน และทำให้ผู้ปฏิบัติมีความพอใจในงาน ใช้ความพยายามและความสามารถทุ่มเทในการทำงานมากขึ้น

2. ปัจจัยค้ำจุนหรือปัจจัยทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม (hygiene factors) ได้แก่สภาพแวดล้อมของการทำงาน และวิธีการบังคับบัญชาของหัวหน้างาน ถ้าหากไม่เหมาะสมหรือบกพร่องไป จะทำให้บุคคลรู้สึกไม่พอใจในงาน ซึ่งถ้ามีพร้อมสมบูรณ์ก็ไม่สามารถสร้างความพอใจในงานได้ แต่ยังคงปฏิบัติงานอยู่ เพราะเป็นปัจจัยที่ป้องกันความไม่พอใจในงานเท่านั้น ไม่ใช้ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้คนทำงานโดยมีประสิทธิภาพหรือผลผลิตมากขึ้นได้

ทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned Needs Theory)

ทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned Needs Theory) ของ McClelland (1974 อ้างถึงใน แสงรัตน์ อุดมเดช 2543)

1. ความต้องการความสำเร็จ (need for achievement) เป็นความต้องการที่จะทำงาน

ได้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีมาตรฐานสูงขึ้นในชีวิต

2. ความต้องการอำนาจ (need for power) เป็นความต้องการที่จะมีส่วนควบคุม สร้างอิทธิพล หรือรับผิดชอบในกิจกรรมผู้อื่น

3. ความต้องการความผูกพัน (need for affiliation) เป็นความต้องการที่จะรักษามิตรภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไว้อย่าง

สรุป แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต จะพบว่า การที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองต่อความต้องการในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสมจะทำให้เกิดความพึงพอใจมาสู่มนุษย์ การได้รับสิ่งที่ต้องการจะนำมาสู่ความสุขความพอใจ สามารถดำรงชีวิตในสังคมและมีความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งก็หมายถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั่นเอง

1.4 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดว่าคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง โดยมีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้เสนอถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2528) ได้จำแนกองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ออกเป็น 7 ด้าน คือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ อายุ เพศ การอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง จำนวนบุตร สภาพความเป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ ทรัพย์สิน ที่ดิน ชั่วโมงทำงาน ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ การออกกำลังกาย อาหาร การขาดของเสีย น้ำดื่ม น้ำใช้ ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความรู้สึกต่อการดำรงชีวิตในเมืองหลวง ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ไฟฟ้าตามถนน ทางเดินในบ้าน สภาพถนน ด้านบริการของรัฐและเอกชน ได้แก่ บริการด้านไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ตำรวจ และด้านนันทนาการ ได้แก่ การพักผ่อน ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์

กุหลาบ รัตนสังฆธรรม และคณะ (2535) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ว่าควรประกอบไปด้วย 5 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านร่างกาย ได้แก่ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย พลังงาน การออกกำลังกาย ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันทั้งในครอบครัว และการประกอบอาชีพ ด้านอารมณ์ ได้แก่ การพักผ่อนหย่อนใจที่มีคุณภาพ ประโยชน์ ความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ ตลอดจนความเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านความคิด ได้แก่ ความสามารถในการป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ของตนเอง ของครอบครัว และของชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิตและชุมชน การศึกษา วิชาชีพ

การศึกษา วิชาชีพ การเป็นที่ยอมรับของชุมชนและการยอมรับตนเอง ตลอดจนการมีเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสม ด้านจิตใจ ได้แก่ การมีคุณธรรมทั้งส่วนตัวและต่อสังคม เช่นเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ สุจริตกตัญญูกตเวที ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ความเสียสละและละเว้นอบายมุข รวมทั้งการมีจิตใจที่เป็นสุขปราศจากทุกข์ร้อน และด้านสิ่งแวดล้อม ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ คือ ภาวะแวดล้อมที่บริสุทธิ์ เป็นระเบียบและปราศจากมลพิษ มีทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและการคมนาคมสะดวก และสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม คือ การมีโอกาสที่เท่าเทียมกันในสังคมทั้งทางการศึกษา การประกอบอาชีพ ตลอดจนการได้รับการบริการด้านต่างๆ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ความเป็นธรรมด้านรายได้ และสังคม ความร่วมมือร่วมใจในชุมชน ความเป็นระเบียบวินัย มีความเห็นอกเห็นใจและมีค่านิยมที่สอดคล้องกันกับหลักธรรมในศาสนา

พนิษฐา พานิชชาชีวะกุล (2537) ได้จัดแบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน หมายถึง ความสามารถทางกายภาพและความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน รวมทั้งความพึงพอใจในความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ด้านสุขภาพกาย หมายถึง การมีสุขภาพสมบูรณ์ปราศจากการรบกวนจากอาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรอบหนึ่งเดือน โรคเรื้อรังหรือความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้น และความพึงพอใจในสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต หมายถึง การมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ปราศจากการรบกวนจากสภาพจิตเสื่อมและภาวะซึมเศร้า ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกกังวล ความรู้สึกเหงา ความรู้สึกไร้ค่า ความรู้สึกไม่อยากทำอะไร ความรู้สึกอยากร้องไห้ ความรู้สึกหมดกำลังใจและสิ้นหวัง ด้านสภาพสังคม หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม ซึ่งได้แก่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว สัมพันธภาพกับเพื่อนบ้าน สัมพันธภาพกับญาติพี่น้อง การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนและความพึงพอใจในสภาพสังคม ด้านสภาพเศรษฐกิจ หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ รายได้ สภาพการเงินในรอบหนึ่งเดือน สภาพการเงินในรอบปี การมีทรัพย์สินอื่น ๆ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจจากการลงทุนและการออมทรัพย์และความพึงพอใจสภาพเศรษฐกิจ และด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง การที่อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งได้แก่ ที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้าน ความปลอดภัยในบ้านและในหมู่บ้าน การรับรู้ข่าวสารและการพัฒนาตนเอง บริการสวัสดิการในชุมชน นันทนาการในชุมชน และความพึงพอใจสภาพแวดล้อม

รณรุทธิ์ บุตรแสนคม (2540) ได้จำแนกองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้คือด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ ลักษณะที่อยู่อาศัยที่ประกอบไปด้วยการก่อสร้างด้วยวัสดุที่แข็งแรง

มีพื้นเรียบ หลังคาป้องกันแดดและฝนได้ มีความปลอดภัยมีน้ำบริโภคอย่างเพียงพอ มีห้องเป็นสัดส่วน และเพียงพอต่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้านสังคม ได้แก่ ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยช่วยเหลือ เอาใจใส่ซึ่งกันและกัน การแสดงความรู้สึกร่วมด้วย เมื่อสมาชิกในครอบครัวได้รับความทุกข์หรือความสุข ด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่ การมีสุขภาพที่ดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ด้านนันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครอบครัวและชุมชน ได้แก่ การดูโทรทัศน์ การฟังเพลง การออกกำลังกาย หรือออกไปเที่ยวนอกบ้าน เป็นต้น ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ได้แก่ ความรู้สึกยอมรับคุณค่าหรือภาพพจน์ของตนเองความเชื่อและมั่นใจว่าตนมีคุณค่า และมีความสำคัญต่อลูกหลานและสังคม

กรมการพัฒนาชุมชน (2547) ได้กำหนดให้ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเครื่องชี้วัดที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นของคนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต โดยได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเอาไว้ว่า คนควรจะมีคุณภาพชีวิตในเรื่องนั้น ๆ และในช่วงเวลานั้น ๆ อย่างไร ซึ่งได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพดี ด้านมีบ้านอาศัย ด้านฝึกฝนการศึกษา ด้านรายได้ก้าวหน้า ด้านปลูกฝังค่านิยมไทย และด้านร่วมใจพัฒนา

Campbell (1972) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ว่ามีอยู่ 3 ด้าน คือ องค์ประกอบทางด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพมลภาวะ ความหนาแน่นของประชากร และสภาพที่อยู่อาศัย องค์ประกอบทางด้านสังคม ได้แก่ การศึกษา สุขภาพอนามัย ความมั่นคงของครอบครัว และองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความพึงพอใจ ความสำเร็จ เป็นต้น

Berghorn, Schafer & Associates (1981) ได้เสนอว่า คุณภาพชีวิตควรมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการพึ่งพาตนเอง และด้านการทำกิจกรรม

UNESCO (1981) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตควรมี 7 ด้าน คือ ด้านอาหาร ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ด้านที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐาน ด้านการมีงานทำ ด้านค่านิยม ศาสนา จริยธรรม กฎหมายและปัจจัยทางด้านจิตวิทยา

The WHOQOL Group (1995) ได้เสนอว่า คุณภาพชีวิตควรจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้านสุขภาพกาย (Physical Health) ด้านสภาพจิตใจ (Psychological) ร่างกายและบุคลิกภาพ (Bodily Image and Appearance) ด้านระดับของการพึ่งพาตนเอง (Level of Daily Living) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relationships) ด้านสิ่งแวดล้อม

(Environmental) และด้านจิตวิญญาณ ศาสนา ความเชื่อส่วนบุคคล (Spirituality , Religion , Personal Beliefs)

1.5 ความหมายของคุณภาพชีวิตครู

สุวรรณ จันทสาร (2543) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตครู หมายถึง การมีชีวิตอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพจิตที่ดี มีความสุขในการทำงาน มีชีวิตครอบครัวที่มีความสุข มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลในสังคม และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ชิดชัย เสียงสนั่น (2529) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตครู หมายถึง ระดับสภาพของการดำเนินชีวิตของครูตามองค์ประกอบที่บ่งถึงคุณภาพชีวิตทางด้าน อายุแรกสมรส จำนวนบุตร สมาชิกในครอบครัว ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัย รายได้ การศึกษา และอาการ ซึ่งครูสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

พรพรรณ ศรีทอง (2533) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตครู หมายถึง การดำรงชีวิตของครูตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันตามปัจจัยที่บ่งถึงคุณภาพชีวิต 8 ประการ คือ อาหาร และโภชนาการ ที่อยู่อาศัย การได้รับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การทำงาน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและสังคม และการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น

พาฝัน วราวิทยา (2545) คุณภาพชีวิตครู หมายถึง สภาพะการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของครูพลศึกษาในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 8 ด้านคือ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านเพื่อนร่วมงาน ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านคุณธรรม

พิมพ์ิกา จันทไทย (2550) คุณภาพชีวิตของครู หมายถึง ลักษณะการดำรงชีวิตที่ดีของครู ซึ่งได้รับการตอบสนองต่อความต้องการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม อย่างเพียงพอและเหมาะสม ทำให้ครูสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตของครู หมายถึง การดำเนินชีวิตของครูตามองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ได้แก่ สุขภาพกาย สุขภาพจิต มีความสุขในการทำงาน และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้ชีวิตมีคุณภาพอย่างที่ตนเองต้องการ

1.6 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของครู

ชิตชัย เสียงสนัน (2529) พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตขั้นต่ำของครูตามองค์ประกอบที่บ่งถึงคุณภาพชีวิตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมี 9 ด้าน คือ อายุแรกสมรส จำนวนบุตร การศึกษา เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัย รายได้ ที่อยู่อาศัย อาหาร สมาชิกในครอบครัว

พรพรรณ ศรีทอง (2533) บัญญัติถึงคุณภาพชีวิตมี 8 ประการ คือ 1) คุณภาพชีวิตด้านอาหารและโภชนาการ หมายถึงการรับสารอาหารครบถ้วนและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ทำให้ร่างกายมีน้ำหนักและส่วนสูงได้สัดส่วนตามเกณฑ์มาตรฐาน 2) คุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง การมีสิทธิครอบครองบ้านพักอาศัยมีสภาพแวดล้อมตามเกณฑ์สุขภาพสิ่งแวดล้อม 3) คุณภาพชีวิตด้านการได้รับบริการทางสังคม หมายถึง การได้รับบริการจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านสุขภาพอนามัย ด้านวิชาการ ด้านการคมนาคมและสวัสดิการต่าง ๆ 4) คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งด้านที่อยู่อาศัย ด้านอาชญากรรมและด้านการจลาจล 5) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน หมายถึงการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบของครูด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคลากรภายในโรงเรียน และกับผู้บังคับบัญชาที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน 6) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง การไม่มีปัญหาขัดแย้งกันของครูกับสมาชิกในครอบครัว 7) คุณภาพชีวิตด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของครูเพื่อพัฒนาโรงเรียน ชุมชน หมู่บ้าน และวัด 8) คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น หมายถึงการดำเนินชีวิตของครูตามหลักพุทธศาสนาด้วยการลดละเลิกอบายมุขต่าง ๆ ร่วมทั้งการสวดมนต์ไหว้พระและนั่งสมาธิก่อนนอน และการถือปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานเกี่ยวกับการประหยัดค่าใช้จ่าย

สมกิจ กิจพูนวงศ์ (2539) วัดคุณภาพชีวิตของครูโดยพิจารณาจากแนวคิดของเดย์ 13 มิติ ประกอบด้วย 1) ครอบครัว หมายถึง ความพึงพอใจในชีวิตของครู ด้านคู่ครอง บุตร ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ที่อยู่อาศัย ความสะดวกสบายในการเดินทาง รวมถึงสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย 2) การงานอาชีพ หมายถึง ความพึงพอใจในการทำงานอาชีพ สถานที่ทำงานความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ชั่วโมงทำงาน รายได้ ความมั่นคงของงาน และโอกาสก้าวหน้าในการงานของครู 3) ชีวิตสังคม หมายถึง ความพึงพอใจการดำเนินชีวิตในสังคมของครู ได้แก่ การมีเพื่อนสนิท เพื่อนบ้าน การพบปะสังสรรค์ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม 4) การพักผ่อนหย่อนใจ หมายถึง ความพึงพอใจในการพักผ่อนหย่อนใจของครู ด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังสถานที่พักผ่อน กิจกรรมที่ทำงาน

อดิเรก การบันเทิง 5) สุขภาพอนามัย หมายถึง ความพึงพอใจในสุขภาพของตนเอง การเจ็บป่วยการดูแลสุขภาพของครู 6) การสาธารณสุข หมายถึง ความพึงพอใจของครูในการรับบริการด้านสุขภาพจากสถานพยาบาลของรัฐและเอกชน แพทย์ ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา และเวชภัณฑ์ 7) การบริโภคสินค้าและบริการ หมายถึง ความพึงพอใจในการบริโภคสินค้าของครู ได้แก่ การเลือกซื้อ คุณภาพ ราคา สภาพร้าน มารยาทผู้ขาย ความพึงพอใจในการให้บริการของผู้ขาย 8) การครอบครองทรัพย์สิน หมายถึง ความพึงพอใจในการครอบครองทรัพย์สินของครู ได้แก่ บ้าน เครื่องอำนวยความสะดวกในบ้าน ยานพาหนะส่วนตัว เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ การออมทรัพย์ และการลงทุน ต่าง ๆ 9) ทักษะภาพเกี่ยวกับตนเอง หมายถึง ความพึงพอใจในตนเองของครู เช่น ความสัมฤทธิ์ผลเป้าหมายชีวิต ความสามารถในการเข้ากับผู้อื่นได้ การยอมรับนับถือจากผู้อื่น ระดับการศึกษาที่สำเร็จ ความเชื่อมั่นในตนเอง 10) ความเชื่อและศาสนา หมายถึง ความเชื่อในศาสนาที่ตนนับถือ การปฏิบัติตามหลักธรรมในศาสนา ความเชื่อส่วนตัวที่ใช้ในการดำเนินชีวิต การประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของครู 11) ความรู้สึกเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน หมายถึง ความพึงพอใจของครูในด้านการป้องกันสาธารณภัย ระบบสาธารณูปโภค คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบบการจราจร 12) ความรู้สึกเกี่ยวกับรัฐบาล หมายถึง ความพึงพอใจในนโยบายและการปฏิบัติของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ การทหาร การส่งเสริมการลงทุน การแก้ปัญหาการว่างงาน นโยบายเรื่องการศึกษา และ 13) ความรู้สึกเกี่ยวกับประเทศของตน หมายถึง ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตในเมืองไทย โอกาสในการรับรัฐข้าราชการ ความเป็นมิตรของคนไทย ความรับผิดชอบ การอนุรักษ์ธรรมชาติ คุณภาพการศึกษาที่รัฐจัดให้ กฎหมายและศาลไทย โอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

โกศล ศรีวรกุล (2541) ได้วัดคุณภาพชีวิตของครูโดยพิจารณาจากองค์ประกอบของ เกอร์นาดูและคูเซค ซึ่งมีดังนี้ 1) ประสิทธิภาพการทำงานของร่างกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ การดูแลตนเอง และความสามารถในการประกอบกิจกรรมที่จำเป็นในชีวิตประจำวันประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสรีรวิทยา ประกอบด้วยโครงสร้างทางร่างกาย โครงสร้างทางเคมีและองค์ประกอบของพลังงาน การออกกำลังกาย 2) สถานภาพทางอารมณ์ หมายถึง ความพึงพอใจตนเอง มีความเข้าใจและพึงพอใจต่อผู้อื่น รู้จักควบคุมอารมณ์ 3) การมีส่วนร่วมทางสังคม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินและติดตามผล 4) ความสามารถทางปัญญา หมายถึง ความจำ ความว่องไว

และมีความสามารถในการตัดสินใจ และ 5) ความตระหนักในเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล คือ การประเมินผลด้านสุขภาพจากความเจ็บป่วยว่าอยู่ในระดับใด

แสงรัตน์ อุดมเดช (2543) ได้องค์ประกอบคุณภาพชีวิตครุมี 10 ด้านตามลำดับความต้องการของมาสโลว์มีดังนี้ 1) คุณภาพชีวิตด้านอาหารและโภชนาการ หมายถึง การรับรู้จำนวนวันที่ต่อสัปดาห์ในการบริโภคอาหารหลัก 5 หมู่ รวมถึงการรับประทานสารอาหารครบถ้วนและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย 2) คุณภาพชีวิตด้านเครื่องนุ่งห่ม หมายถึง การรับรู้จำนวนวันที่ต่อสัปดาห์ในการบริโภคอาหารหลัก 5 หมู่ รวมถึงการรับประทานอาหารครบถ้วนและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย 3) คุณภาพชีวิตด้านสภาวะแวดล้อมที่อยู่อาศัย หมายถึง การรับรู้สภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย คือ การมีกลิ่นเหม็นรบกวน การมีเสียงรบกวน การมีฝุ่นหรือแมลงวันชุกชุม 4) คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง การรับรู้การมีสุขภาพกายดี ไม่เจ็บป่วยบ่อยและมีไม่เจ็บป่วยด้วยโรคที่สามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีน 5) คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง การรับรู้การไม่มีปัญหาการขัดแย้งของครู กับสมาชิกภายในครอบครัว การมีเวลาให้กับครอบครัว ความห่วงใยระหว่างกันภายในครอบครัว และการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในครอบครัว 6) คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การรับรู้การมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินทั้งด้านที่อยู่อาศัย และด้านอาชญากรรม 7) คุณภาพชีวิตด้านการได้รับบริการขั้นพื้นฐานทางสังคม หมายถึง การรับรู้การได้รับบริการจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านสุขภาพอนามัยและสวัสดิการต่าง ๆ 8) คุณภาพชีวิตด้านความพอใจในการทำงาน หมายถึง การรับรู้การปฏิบัติงานที่รับผิดชอบของครู ด้วยการมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคลากรภายใน ภายนอก และชุมชน ที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน การได้รับการยอมรับ หรือชมเชยจากเพื่อนร่วมงาน จากหน่วยงานราชการอื่น ๆ สมาชิกในครอบครัว ชุมชน การมีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถมีค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ มีความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู และมีความอิสระในการทำงาน 9) คุณภาพชีวิตด้านการได้รับการการศึกษา หมายถึง การรับรู้ความถี่ในการเข้ารับการศึกษอบรมด้านต่าง ๆ ความถี่ในการศึกษาต่อเพื่อคุณวุฒิทางการศึกษา ความถี่ในการเข้าร่วมประชุมอบรม หรือการผลิตสื่อเพื่อประกอบการสอน และความถี่ในการได้รับการศึกษาในสิ่งที่ตนสนใจด้านใดก็ได้ และ 10) คุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น หมายถึง การรับรู้การดำเนินชีวิตของครูในความสม่ำเสมอในการประกอบศาสนากิจทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การใช้จ่ายทรัพย์สินในพิธีกรรมทางศาสนาและประเพณีตามวัฒนธรรม การร่วมมือในการจัดกิจกรรมภายในหมู่บ้านหรือชุมชนและการบริจาคเงินให้แก่มูลนิธิเพื่อการกุศลหรือกองทุนสงเคราะห์

สุวรรณ จันทสาร (2543) ได้องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตครู คือ 1) คุณภาพชีวิตด้านส่วนตัว ประกอบด้วย การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ได้แก่ การรับประทานอาหารเช้าที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ การดูแลรักษาสุขภาพของตนเองพักผ่อนให้เพียงพอเหมาะสม ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรม และมีที่อยู่อาศัยมั่นคงแข็งแรง และการมีสุขภาพจิตดี ได้แก่ รู้จักเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจบุคคลอื่น สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความเป็นตัวของตัวเอง ยอมรับข้อดีบกพร่องของตนเอง และรู้จักวิธีเผชิญปัญหาที่เหมาะสม และ 2) คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ประกอบด้วย ลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ได้แก่ การให้ความรักเอาใจใส่สมาชิกในครอบครัว ความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่มีต่อครอบครัว การเคารพในสิทธิของครอบครัว การให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาครอบครัว และการให้อภัยซึ่งกันและกัน คุณภาพชีวิตด้านสังคม ได้แก่ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับสมาชิกในสังคม และการให้ความร่วมมือในการพัฒนาสังคม

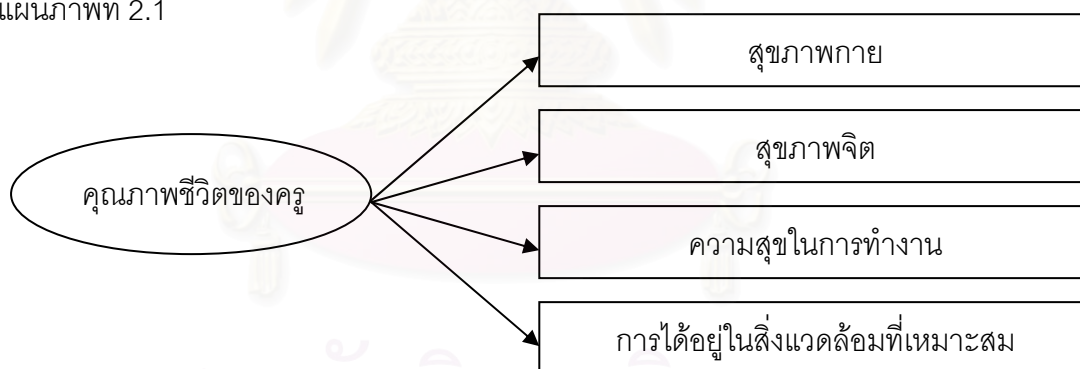
พิมพ์ภา จันทไทย (2550) สรุปองค์ประกอบคุณภาพชีวิตของครู ประกอบด้วย 1) ด้านร่างกาย ประกอบด้วย การมีสุขภาพแข็งแรง การออกกำลังกายสม่ำเสมอ การได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การพักผ่อนอย่างเพียงพอ 2) ด้านอารมณ์และจิตใจ ประกอบด้วย การมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การใช้สติปัญญาในการตัดสินใจต่าง ๆ การมีความอดทน การมีความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตสำนึกที่ดี การมีจิตใจเข้มแข็ง การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมีความสามารถจัดการกับอารมณ์ การปฏิบัติตามหลักศาสนา 3) ด้านการทำงาน ประกอบด้วย การมีความรู้สามารถในการปฏิบัติงาน การมีภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ ความมั่นคงก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การมีภาระงานที่เหมาะสม การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตใจมุ่งศรัทธาต่อการประกอบวิชาชีพครู 4) ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การมีรายได้ การไม่มีหนี้สินการประหยัดและการเงินออม และ 5) ด้านสังคม ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว การมีส่วนร่วมในสังคมการมีความสามัคคี การมีคุณธรรมจริยธรรม การมีส่วนร่วมในการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติการได้รับความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน การมีที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคงปลอดภัย

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตข้างต้นสามารถสังเคราะห์องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของครูได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของครู

องค์ประกอบคุณภาพชีวิต	อุทอมพร จามรมาน(2530)	กุหลาบรัตน์สังกรอม (2535)	พินิจฐา พานิชชาติวิบูล(2537)	อรณฤทธิ์ บุตรแดนคม(2540)	กรมการพัฒนามหาชน(2547)	Campbell(1972)	Berghom(1981)	UNESCO(1981)	WHO(1995)	ชิตชัย เสียงสนัน (2529)	พรพรรณ ศรีทอง (2533)	สมศักดิ์ กิจบุญวงศ์(2539)	โกศล ศรีวรากุล(2541)	แสงรัตน์ อุดมเดช(2543)	สุวรรณ จันทร์สาร(2543)	พิมพ์ภา จันทไทย (2550)
ด้านสุขภาพกาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านสุขภาพจิต	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านความสุขในการทำงาน		✓				✓		✓			✓	✓		✓	✓	✓
ด้านการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓

สรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของครูที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต ด้านความสุขในการทำงาน และด้านการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมดังแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.2 โมเดลการวัดคุณภาพชีวิตของครู

ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของครูในประเทศไทยในปัจจุบันยังมีน้อยมาก และส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับผู้ป่วยในภาวะโรคต่าง ๆ และผู้สูงอายุ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาผลการวิจัยและแนวคิดต่าง ๆ ที่คิดว่ามีความเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตย้อนหลังไปทั้งในไทยและต่างประเทศ เพื่อเป็นการค้นหาและยืนยันตัวแปรที่น่าจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของที่น่าเชื่อถือได้ ซึ่งผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

ศรีม่วง จิตกรณกิจศิลป์ (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้คุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในอาคารสงเคราะห์การเคหะแห่งชาติ เขตห้วยขวาง โดยมีปัจจัยเป็นตัวกำหนดคุณภาพชีวิต 14 ปัจจัย คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย รายได้ บริการทางสังคม การมีงานทำ ชื่อเสียงเกียรติยศ สิทธิเสรีภาพ การศึกษา สังคม สิ่งแวดล้อม ศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม โดยเปรียบเทียบการรับรู้เรื่องคุณภาพชีวิตตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาและขนาดครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้คุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในอาคารสงเคราะห์การเคหะแห่งชาติ เขตห้วยขวาง ไม่แตกต่างกันตามตัวแปรข้างต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2531) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตโดยได้ศึกษากับประชากรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 264 ครอบครัว ผลการศึกษาได้ปัจจัยที่ประชากรรับรู้สำคัญต่อสุขภาพเรียงตามลำดับได้แก่ รายได้ ชีวิตครอบครัว ที่อยู่อาศัย การมีงานทำ สุขภาพอนามัย อุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้าน อุปกรณ์ที่ประกอบอาชีพ การสาธารณสุข ประโภค อาหาร การศึกษา การมีคุณธรรม ความสัมพันธ์กับเพื่อนและสังคม ที่ดินประกอบอาชีพ การประหยัด การไม่มีหนี้สิน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการพักผ่อนหย่อนใจ

พรพรรณ ศรีทอง (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่บ่งถึงคุณภาพชีวิตมี 8 ประการ ดังนี้คือ ด้านอาหารและโภชนาการ การทำงาน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ที่อยู่อาศัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและสังคม และการได้รับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน คุณภาพชีวิตตามสภาพที่เป็นจริงและความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิต ผลรวมทุกปัจจัยของครู มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตตามสภาพที่เป็นจริง และความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิต เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระด้านเพศ อายุ อายุราชการ สถานภาพสมรส รายได้ ภูมิภาคเพิ่มเติม จำนวนคนที่ต้องรับผิดชอบทำให้คุณภาพชีวิตของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งคุณภาพชีวิตและตามสภาพที่เป็นจริงและความพึงพอใจต่อคุณภาพชีวิต

สุวรรณีย์ ไชยอำพร และสนธิ สมัครการ (2534) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตของคนไทย ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวเมืองกับชาวชนบท ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแน่นอน ตัวอย่างที่ใช้วิจัยมีทั้งหมด 600 ราย เป็นผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร 200 ราย แยกเป็นอยู่ในชุมชนแออัด 100 และอยู่นอกชุมชนแออัด 100 ราย ส่วนที่เหลืออีก 400 ราย อยู่ใน 8 จังหวัดภาคกลาง ในจำนวนนี้ 200 รายอยู่ในเขตเทศบาล และอีก 200 รายอยู่ใน

ชนบทนอกเขตเทศบาล การสู่มตัวอย่างใช้การสู่มแบบหลายขั้นตอน และแบบเฉพาะเจาะจง โดยให้ตัวอย่างกระจายไปยังอาชีพต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน ผลการศึกษาพบว่า คนไทยในกรุงเทพมหานครและจังหวัดภาคกลาง ส่วนมากมีความพึงพอใจในชีวิตของตน ความพึงพอใจสูงมากได้แก่ ด้านครอบครัว ตนเอง สังคม สุขภาพอนามัย และความเชื่อทางศาสนา มีความแตกต่างกันอยู่บ้าง สำหรับผู้ที่อยู่ในเขตเมืองและชนบท คือ เรื่องงาน ซึ่งรวมทั้งรายได้ พบว่า ผู้ที่อยู่ในเขตชนบทและในชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่ำแต่ผู้อยู่นอกเขตชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานครและในเขตเทศบาลของจังหวัดภาคกลาง มีความพึงพอใจค่อนข้างสูง

ทองพูน สังแก้ว (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของปัจจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในการเปรียบเทียบด้านรายได้และสวัสดิการของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ปัจจัยด้านความมั่นคงในงานที่ทำ ด้านโอกาสในการใช้ความรู้ ความสามารถด้านความเป็นส่วนตัวด้านความเป็นธรรมในหน่วยงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู ประกอบด้วย การปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลง การจ่ายเงินค่าตอบแทนล่วงเวลา การจัดที่พักอาศัยให้เพียงพอ การหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การจ่ายเงินพิเศษสำหรับผู้สอนเกินกว่า 18 คาบ การกระตุ้นขวัญกำลังใจในการทำงาน การทำงานใกล้บ้าน การทำให้เกิดความภูมิใจในอาชีพ การจัดอบรมสัมมนาให้มากขึ้น โอกาสในกรณีศึกษาต่อ การมีห้องทำงานเป็นของตนเอง ความเป็นธรรมในการจัดการ การพิจารณาความดีความชอบประจำปีโดยเน้นที่ผลปฏิบัติงานและความเป็นกลางในการบริหาร

อรวรรณ สุทธางกูร (2540) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาแต่ละปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากโครงการสำรวจลักษณะทางประชากรและสังคมของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2537 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งศึกษาจากปัจจัยที่ประกอบด้วยตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) ปัจจัยระดับบุคคล มี 4 ตัวแปรได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 2) ปัจจัยระดับครัวเรือน มี 11 ตัวแปรได้แก่ ความมั่นคงในที่อยู่อาศัย ดัชนีระดับความเป็นอยู่ ขนาดครอบครัว อัตราการมีงานทำ รายได้เฉลี่ย

ของครัวเรือน อัตราระดับการศึกษา อัตราการมีชื่อในทะเบียนบ้าน หนี้สิน จำนวนบุตรเกิดรอด การคุมกำเนิด และอัตราการย้ายถิ่น 3) ปัจจัยระดับชุมชน มี 12 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนบ้าน จำนวนครัวเรือน การรวมกลุ่มของชุมชน การระบาดของยาเสพติดในชุมชน การมีสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนก่อนวัยเรียน การได้รับความช่วยเหลือ ทางเดินเท้าในชุมชน การใช้น้ำประปา ระบบป้องกันอัคคีภัย โทรศัพท์สาธารณะ ระบบกำจัดขยะ และทางระบายน้ำที่เหมาะสม 4) ปัจจัยระดับเขต (อำเภอ) มี 12 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนถนน รถเมล์ประจำทาง สถานพยาบาลของรัฐ สถานศึกษาของรัฐ ตลาดสด ธนาคารพาณิชย์ จำนวนวัด โรงงานอุตสาหกรรม สถานีตำรวจ ที่ทำการไปรษณีย์ ราคาประเมินที่ดินและงบประมาณที่ได้รับ

ชนากานต์ บุญชู (2540) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ช่วยพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ช่วยพยาบาลโรงพยาบาลศิริราชตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิตระดับความพึงพอใจ ความต้องการคุณภาพชีวิต และการลำดับความสำคัญของคุณภาพชีวิต 9 มิติ ซึ่งมีตัวแปรอิสระด้านจำนวนบุคคลในความรับผิดชอบ ภาระหนี้สิน สวัสดิการหอพัก ความเพียงพอของรายได้ การออม กรรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย การศึกษาและการพัฒนาจิตใจ โดยศึกษาระดับคุณภาพชีวิตที่เป็นจริง และทดสอบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตแต่ละมิติ เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระแต่ละด้าน กลุ่มตัวอย่างมี 362 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบวัด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2542) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนในเมืองเขตภาคกลาง พบว่ามีปัจจัย 5 ด้านคือ ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ความคงทนของบ้าน การมีบริเวณบ้าน การเป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน ปัจจัยประชากร ได้แก่ เพศและความเป็นหัวหน้าครอบครัว อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ ปัจจัยสังคม ได้แก่ การศึกษา การศึกษาของคู่สมรส สถานภาพสมรส ปัจจัยเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ครอบครัว ความพอเพียงของรายได้ การมีเงินออม การมีหนี้สิน การมีเงินกู้ อาชีพ คะแนนสินค้าบริโภค และปัจจัยทัศนคติ การเปรียบเทียบชีวิตกับเมื่อ 5 ปีก่อน การคิดจะย้ายไปที่อื่น ความพึงพอใจในชีวิต

พิน พระคุณ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของข้าราชการสำรวจชั้นประทวน สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ความสำคัญอยู่ในระดับมาก 3

อันดับแรก คือ ด้านคุณธรรม ด้านสุขภาพและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ข้าราชการ ตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับชั้นยศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานไม่แตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ที่สำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ การได้รับความยุติธรรมจากผู้บังคับบัญชา การรู้จักหารายได้เสริมและใช้จ่ายอย่างประหยัด การมีสุขภาพจิตดี และการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์

แสงรัตน์ อุดมเดช (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ สังกัดกรมการศาสนา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิตครูมี 10 ด้าน ตามลำดับความต้องการของมาสโลว์มีดังนี้ คุณภาพชีวิตด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องนุ่งห่ม ด้านสภาวะแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ด้านการได้รับบริการขั้นพื้นฐานของสังคม ด้านความพอใจในการทำงาน ด้านการได้รับบริการการศึกษา ด้านการพัฒนาจิตใจ ครูต่างก็มีความต้องการเพิ่มเติมในทุกด้าน การรับรู้คุณภาพชีวิตด้านการได้รับการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ผู้บริหารจึงควรพัฒนาด้านการได้รับบริการด้านการศึกษาเป็นอันดับแรก

พรศิริ เทียนอุดม (2546) ได้ศึกษาปัจจัยส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูต้นแบบ พบว่ามีปัจจัยคือ ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล หมายถึง ผลการปฏิบัติงาน ความสำเร็จ ความบกพร่องในการทำงาน พฤติกรรมการทำงาน ความรู้สึกภายในจิตใจ ความพึงพอใจ ทักษะ ค่านิยมที่มีต่องาน และคุณลักษณะของแต่ละบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ปัจจัยเกี่ยวกับงาน หมายถึง ลักษณะงานที่ปฏิบัติที่ก่อให้เกิดการรับรู้คุณค่า ความสำคัญ ความภาคภูมิใจ ในการทำงาน ที่มีต่องานที่ปฏิบัติ ก่อให้เกิดพฤติกรรมการทำงาน มีความมีอิสระจากงาน มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น กำหนดรูปแบบงาน เวลาในการทำงาน และกระบวนการทำงานได้ด้วยตนเอง งานนั้นมีเอกลักษณ์ของงาน สามารถทำงานนั้นให้เสร็จสมบูรณ์ทั้งหมด สามารถระบุส่วนของงานที่เกิดจากความพยายามในการทำงานของตนเอง ได้ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงกระบวนการทำงาน มีความสำคัญของงานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ทั้งภายใน ภายนอกหน่วยงาน มีความหลากหลายในการทำงานต้องใช้ความรู้ ทักษะ ความชำนาญ ความสามารถในการทำงานที่หลากหลาย และผู้ปฏิบัติงานสามารถรับรู้ข้อมูลในการปฏิบัติงานได้โดยตรง ชัดเจน ถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือผลกระทบจากการทำงาน และปัจจัยเกี่ยวกับองค์การ หมายถึง องค์ประกอบเกี่ยวกับองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคนในองค์การ เป็นกระบวนการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมโดยให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระในด้านความคิด เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการทำงาน และในกระบวนการปฏิบัติงานนั้น มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่และกำหนดความรับผิดชอบของงานที่ชัดเจน และเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ มีการกำหนดสายการบังคับบัญชา มีการบริหารงานบุคคล กำหนดแบบ จัดประเภทของงาน ลำดับความยากง่ายของตำแหน่งงานอย่างเหมาะสม มีมาตรการ กฎ ระเบียบ การปฏิบัติในแต่ละงาน ลำดับความยากง่ายของตำแหน่งงานอย่างเหมาะสม มีมาตรการ กฎ ระเบียบ การปฏิบัติในแต่ละงาน โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องมีการสั่งการที่ชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม มีการเสริมสร้างบรรยากาศในหน่วยงานให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคล่องตัวในการทำงาน มีการสนับสนุน ชี้แนะให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงาน และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนมีการปรับปรุงงาน และช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคล่องตัวในการทำงานมีการสนับสนุน ชี้แนะให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงาน และกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนมีการปรับปรุงงาน และพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างทัดเทียม และเป็นธรรมในระบบบริหารจัดการมีระบบการสื่อสารแบบสองทาง (Two way communication)

พาฝัน วราวิทยา (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของครูพลศึกษาคือ ปัจจัยด้านสุขภาพ ได้แก่ สุขภาพร่างกาย จิตใจ อาหารและโภชนาการ การออกกำลังกาย การพักผ่อน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เงินเดือน สวัสดิการต่าง ๆ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ความเป็นธรรม การมอบหมายงาน การให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ปัจจัยด้านเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ปัจจัยด้านนันทนาการ ได้แก่ ความต้องการในการออกกำลังกายทำให้เกิดความสนุกสนานและรู้สึกผ่อนคลาย ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ ที่อยู่อาศัยสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสะดวกสบาย สภาพแวดล้อมทั่วไปส่งเสริมบรรยากาศในครอบครัว และปัจจัยด้านคุณธรรม ได้แก่ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู รักและศรัทธาในวิชาชีพครู ได้ผลสรุปดังนี้ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตครูที่มีรายได้น้อยและครูที่มีอายุราชการน้อยอยู่ในระดับมาก คือปัจจัยด้านคุณธรรม นันทนาการ เพื่อนร่วมงาน ที่อยู่อาศัย สุขภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา ยกเว้นด้านสังคม เศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพที่มีรายได้มากและครูที่มีอายุราชการมากอยู่ในระดับมาก คือ ปัจจัยด้านคุณธรรม นันทนาการ เพื่อนร่วมงาน ที่อยู่อาศัย สุขภาพ ยกเว้นปัจจัยด้านสังคม ความสัมพันธ์

ระหว่างผู้บังคับบัญชา เศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตครูที่มีรายได้ น้อยกับรายได้มาก ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตครูที่มีอายุราชการมากกับน้อยไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน

คำรงค์ศักดิ์ ดาริห์ (2545) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคกลาง พบว่าภาวะผู้นำของ ผู้บริหารด้านการวางแผน ความยืดหยุ่น และการมีหลักการ ส่งผลต่อความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคกลางในภาพรวม

วิชัย จันทวงศ์ (2547) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตใน การปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารด้านความสามารถส่วนตัว ด้านการคล้อย และด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาโดยภาพรวม

พระมหาณัฐพล คำด่อน (2548) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญในการ ปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดย ภาพรวมส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่าภาวะผู้นำที่ส่งผลขวัญในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมุ่งความสัมพันธ์เป็นรายบุคคล และ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา

จินดา บุญช่วยเกื้อกุล (2550) ได้กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการมีภาวะสุขภาพที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การโภชนาการ คือเรื่อง เกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีคุณค่าและปลอดภัยและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการ ของร่างกาย ซึ่งในแต่ละวันบุคคลจะมีความต้องการอาหารในปริมาณที่ต่างกันขึ้นอยู่กับ พัฒนาการและลักษณะกิจกรรมของบุคคลนั้น ๆ โดยควรกำหนดประเภทของอาหารแต่ละมื้อแต่ ละวัยให้เหมาะสมให้ครบทั้ง 5 หมู่ 2) การออกกำลังกาย คือ คือการประกอบกิจกรรมที่ทำให้สนุก เพลิดเพลิน แต่ต้องเป็นการบำรุงร่างกายให้แข็งแรง สร้างเสริมสมรรถภาพของร่างกาย โดยในหนึ่ง สัปดาห์ควรมีการออกกำลังกาย 3-5 ครั้ง ระยะเวลาที่เหมาะสมประมาณ 20 – 30 นาที 3) การ พักผ่อน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่การพักผ่อนโดยการนอนหลับ และการทำกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อการพักผ่อน 4) การนันทนาการ เป็นการเลือกทำกิจกรรมให้เกิดความเพลิดเพลินเพื่อ ผ่อนคลายความตึงเครียด และ 5) การขับถ่าย เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ควรเอาใจใส่ดูแล เพราะ

หากระบบขับถ่ายเกิดความผิดปกติขึ้นจะทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพตามมา เช่น ท้องผูก โรคกรดไหลย้อน เป็นแผลในลำไส้ เป็นต้น

เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย (2550) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพประกอบด้วย 3 ด้านคือการพักผ่อน การผ่อนคลายจากภาระของบุคคล อาหารและโภชนาการ เพื่อให้ร่างกายได้เจริญเติบโตและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอให้สมบูรณ์ขึ้น ซึ่งปริมาณของอาหารต้องเหมาะสมกับความต้องการของร่างกาย ไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป และควรรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ และสุดท้ายคือการออกกำลังกายเพื่อความสมบูรณ์ของร่างกาย

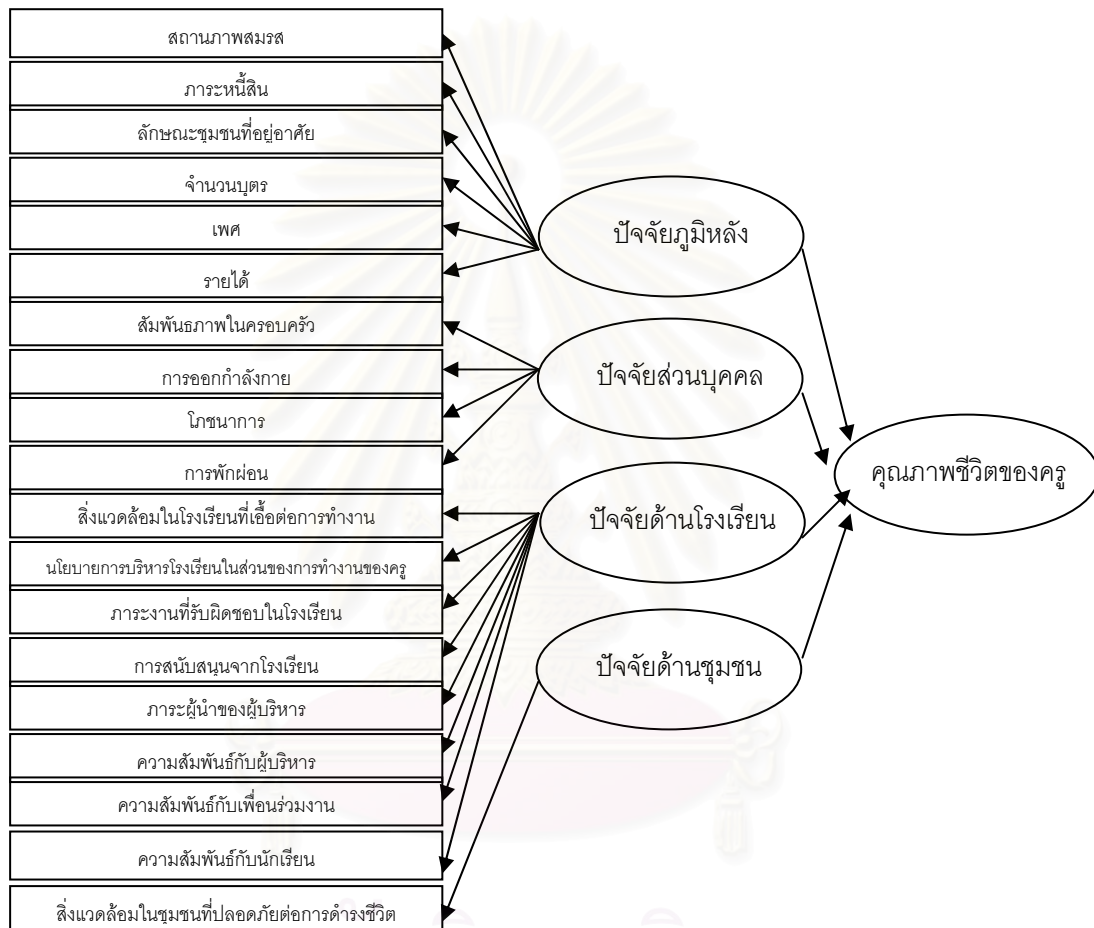
Reidesr, J.M. (1984) .[Online]. Available from: <http://www.eric.rdu.gov>. [2007], July 21] ได้ทำการศึกษาความเครียดของครู ความเข้าใจในความเครียดและคุณภาพชีวิต ผลการวิจัยพบว่า การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างครูในโรงเรียนที่ Norwegian จำนวน 912 คน โดยใช้มาตราวัดความเครียด 74 ตัวเลือก ประกอบด้วย ความเครียดในการทำงานของครูและแบบสอบถามสุขภาพทั่วไป ซึ่งมีตัวชี้วัดของคุณภาพชีวิตครู ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบของความเครียด การทำงานหนัก ความประพฤตินักเรียนที่ไม่ดี การเปลี่ยนสถานที่ทำงานความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน

Smilth (1994 อ้างถึงใน พรรษศิริ อาสาเสนีย์. 2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของการเป็นครูระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูมัธยมศึกษาจำนวน 82 คน จาก 8 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของครูขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 3 ประการ คือ เงื่อนไขจากครูคนอื่น ๆ เงื่อนไขจากครูกับผู้บริหารร่วมกันและเงื่อนไขจากตัวครูเอง คุณภาพชีวิตในการเป็นครูเกิดจากทัศนคติและการกระทำของครูเองนอกจากนี้โนคติของการเป็นครูมีตัวแปรอายุ และฐานะทางเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

Sergio และ Kristin (1998 อ้างถึงใน ปฏิมากร ชาญประโคน, 2543) ทำการศึกษาเรื่องความเครียดจากการประกอบอาชีพ ภาวะถดถอยและสุขภาพของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตพบว่าความเครียดของครูและภาวะถดถอยจะส่งผลต่อบรรยากาศในชั้นเรียนและจะมีผลต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ครูที่ตกอยู่ภาวะถดถอยจะมีปัญหาในด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและมีปัญหาส่งผลในด้านสุขภาพ ทำให้คุณภาพของครูด้านสุขภาพต่ำ

Robert และ Alison (1996 อ้างถึงใน ปฏิมากร ชาญประโคน, 2543) ทำการศึกษาความเครียดของครูในโรงเรียนขนาดกลาง ประเทศ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 147 คน ทำการศึกษาโดยใช้แบบทดสอบความเครียดของครูพบว่าระดับความเครียดสูงมีความสัมพันธ์กับ

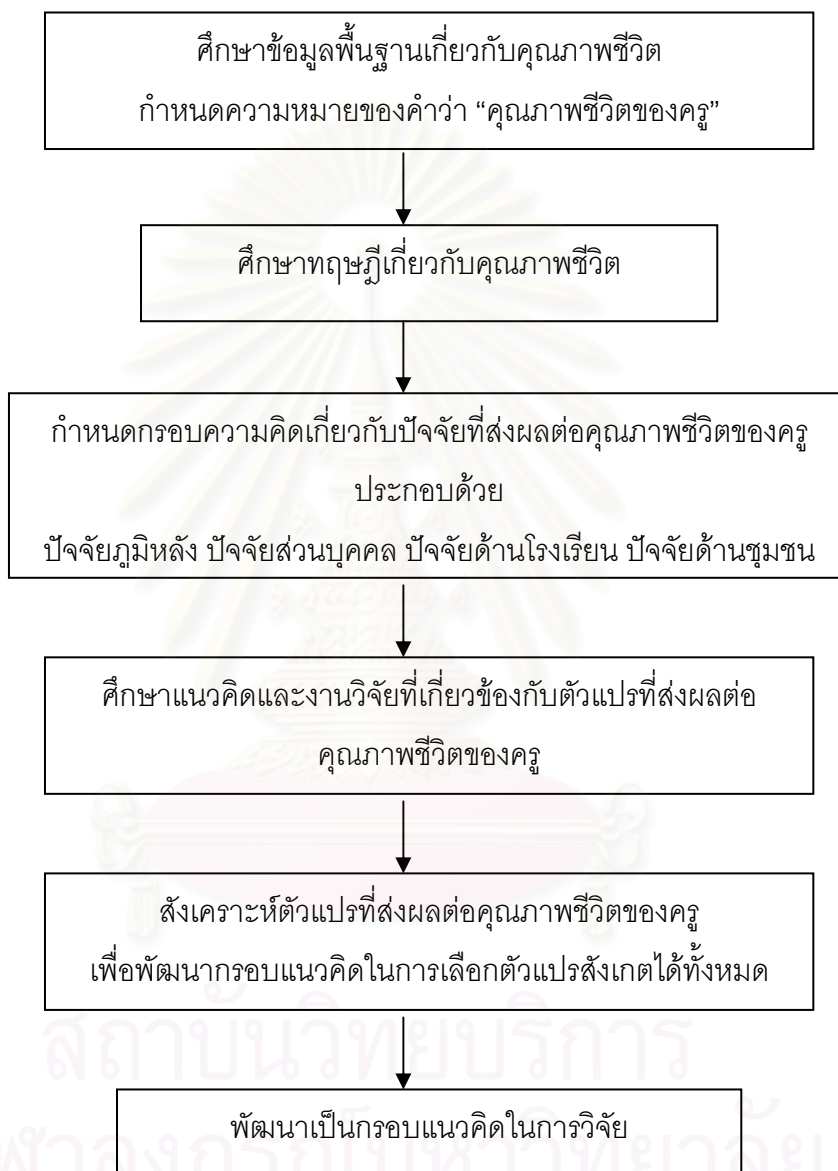
สรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของครูที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต ด้านความสุขในการทำงาน และด้านการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมดังแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.3 โมเดลสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู

ตอนที่ 3 กรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนารอบแนวคิดของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตครูตั้งขึ้นตอนในแผนภาพที่ 2.4

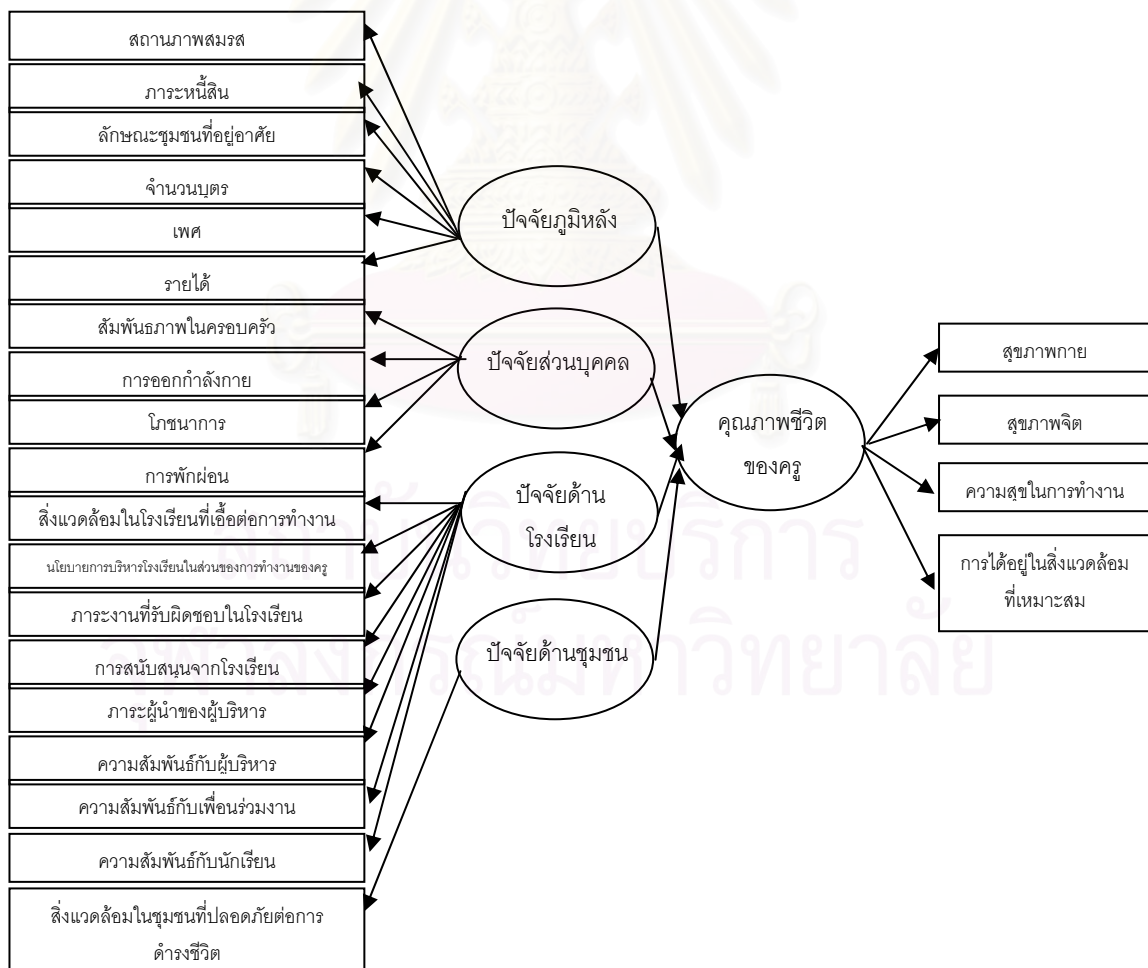

แผนภาพ ที่ 2.4 ขั้นตอนการพัฒนากรอบแนวคิด

โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูที่ได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วยปัจจัยที่เป็นสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยภูมิหลัง ซึ่งวัดได้จาก เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ภาระหนี้สิน ลักษณะชุมชน 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งวัดได้จาก สัมพันธภาพใน

ครอบครัว โภชนาการ การออกกำลังกาย และการพักผ่อน 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งวัดได้จาก ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การสนับสนุนจากโรงเรียน ความสัมพันธ์กับนักเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน และนโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู และ 4) ปัจจัยด้านชุมชน ซึ่งวัดได้จาก สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต โดยที่ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู ซึ่งวัดได้จาก สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสุขในการทำงาน และการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม แสดงแผนภาพที่ 2.5 โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ตัวแปรทั้ง 4 ด้าน คือ ปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านชุมชน น่าจะมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตของครู

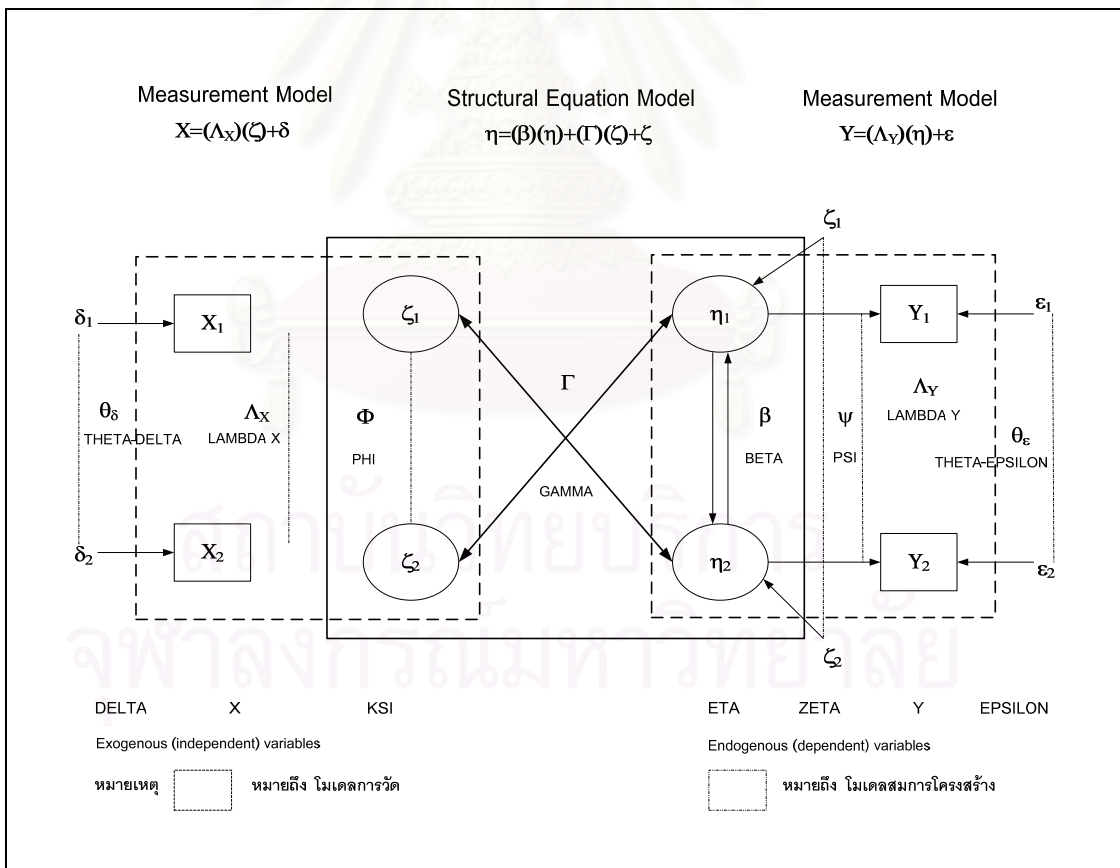

แผนภาพ 2.5 กรอบแนวคิดของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู

ตอนที่ 4 การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

โมเดลลิสเรล (LISREL model) หรือโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) หรือโมเดลโครงสร้างความแปรปรวนร่วม (Covariance Structural Model) เป็นโมเดลที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรที่สร้างขึ้นโดยวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลการวิจัยที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นมาจากทฤษฎีหรือการวิจัยที่ผ่านมา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ หัวใจสำคัญของโมเดลลิสเรลอยู่ที่การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (variance-covariance matrix) ที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์กับเมทริกซ์ที่ได้จากการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่คำนวณจากโมเดลลิสเรลที่เป็นสมมติฐานการวิจัย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พร้อมทั้งรายงานดัชนีความสอดคล้องด้วย

โมเดลใหญ่ในโปรแกรมลิสเรลสามารถเขียนเป็นสมการและแสดงตามแผนภาพที่ 2.1 ดังนี้

แผนภาพที่ 2.6 โมเดลใหญ่ในโปรแกรมลิสเรล

ในที่นี้ NX = จำนวนตัวแปรภายนอกสังเกตได้

NY = จำนวนตัวแปรภายในสังเกตได้

NK = จำนวนตัวแปรภายนอกแฝง

NE = จำนวนตัวแปรภายในแฝง

เวกเตอร์ของตัวแปรในโมเดลมีสัญลักษณ์อักษรกรีก และความหมายดังต่อไปนี้

$X = Eks =$ เวกเตอร์ตัวแปรภายนอกสังเกตได้ X ขนาด $(NX \times 1)$

$Y = Wi =$ เวกเตอร์ตัวแปรภายในสังเกตได้ Y ขนาด $(NY \times 1)$

$\xi = Xi =$ เวกเตอร์ตัวแปรภายนอกแฝง K ขนาด $(NK \times 1)$

$\eta = Eta =$ เวกเตอร์ตัวแปรภายในแฝง E ขนาด $(NE \times 1)$

$\delta = Delta =$ เวกเตอร์ความคลาดเคลื่อน d ในการวัดตัวแปร X ขนาด $(NX \times 1)$

$\epsilon = Epsilon =$ เวกเตอร์ความคลาดเคลื่อน e ในการวัดตัวแปร Y ขนาด $(NY \times 1)$

$\zeta = Zeta =$ เวกเตอร์ความคลาดเคลื่อน z ในการวัดตัวแปร E ขนาด $(NE \times 1)$

เมทริกซ์พารามิเตอร์อิทธิพลเชิงสาเหตุหรือสัมประสิทธิ์การถดถอย (causal effects or regression coefficients) รวม 4 เมทริกซ์ และเมทริกซ์พารามิเตอร์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (variance-covariance) รวม 4 เมทริกซ์ มีสัญลักษณ์อักษรกรีก คำอ่าน ด้วยย่อภาษาอังกฤษและความหมายมีดังนี้

$\Delta X = \text{Lambda-X} = LX$

= เมทริกซ์สัมประสิทธิ์การถดถอยของ X บน K ขนาด $(NX \times NK)$

$\Delta Y = \text{Lambda-Y} = LY$

= เมทริกซ์สัมประสิทธิ์การถดถอยของ Y บน E ขนาด $(NX \times NE)$

$\Gamma = \text{Gamma} = GA$

= เมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจาก K ไป E ขนาด $(NE \times NK)$

$\beta = \text{Beta} = BE$

= เมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่าง E ขนาด $(NE \times NE)$

$\Phi = \text{Phi} = PH$

= เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรภายนอกแฝง K ขนาด $(NK \times NK)$

$$\Psi = \text{Psi} = \text{Ps}$$

= เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อน z ขนาด
(NE x NE)

$$\theta_{\delta} = \text{Theta-Delta} = \text{TD}$$

= เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อน d ขนาด
(NX x NX)

$$\theta_{\epsilon} = \text{Theta-epsilon} = \text{TE}$$

= เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อน e ขนาด
(NY x NY)

ในโปรแกรมลิสเรลโมเดลใหญ่นั้นจะประกอบไปด้วยโมเดลที่สำคัญสองโมเดล ได้แก่

1. โมเดลการวัด (Measurement model or Confirmatory factor model)

โมเดลการวัด เป็นโมเดลการวิเคราะห์ตัวประกอบซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้กับตัวแปรประกอบหรือตัวแปรแฝง โมเดลการวัดประกอบด้วยชุดของตัวแปรสังเกตได้ 2 ชุด คือ ตัวแปรอิสระที่สังเกตได้ $x = (x_1, x_2 \text{ และ } x_3)$ และตัวแปรตามสังเกตได้ $Y = (Y_1, Y_2 \text{ และ } Y_3)$ ซึ่งมีลักษณะ ดังสมการ

$$x = (\Delta x)(\xi) + \delta$$

$$Y = (\Delta Y)(\eta) + \epsilon$$

โดยที่ x = เวกเตอร์ของค่าจากการวัดตัวแปรที่สังเกตได้ (ตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรอิสระ ξ)

Δx = เมทริกซ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยหรือน้ำหนักตัวประกอบซึ่งแสดงความสัมพันธ์ ระหว่าง x กับ ξ

δ = เวกเตอร์แสดงความคลาดเคลื่อนในสมการ x

Y = เวกเตอร์ของค่าจากการวัดตัวแปรตามสังเกตได้ (ตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรอิสระ η)

ΔY = เมทริกซ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอยหรือน้ำหนักตัวประกอบซึ่งแสดงความสัมพันธ์ ระหว่าง Y กับ η

ϵ = เวกเตอร์ความคลาดเคลื่อนในสมการ Y

2. โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation model)

โมเดลสมการโครงสร้างเป็นโมเดลที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในโมเดลการวิจัย ซึ่งมีลักษณะดังสมการ ดังนี้

$$\eta = B\eta + \Gamma\xi + \zeta$$

โดยที่ η = เวกเตอร์ของตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรตาม
 ξ = เวกเตอร์ของตัวแปรแฝงที่เป็นตัวแปรตาม
 B = เมตริกซ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย ซึ่งแสดงอิทธิพลโดยตรงของ η ที่มีต่อ η อื่นๆ
 Γ = เมตริกซ์ของสัมประสิทธิ์การถดถอย ซึ่งแสดงอิทธิพลโดยตรงของ ξ ที่มีต่อ ξ อื่นๆ

จุดประสงค์หลักของโมเดลลิสเรล คือ ต้องการที่จะวัดค่าตัวแปรโมเดลสมการโครงสร้าง แต่ไม่สามารถที่จะวัดตัวแปรที่อยู่ในสมการโครงสร้างได้โดยตรง ดังนั้นจึงต้องมีโมเดลการวัด เพื่อที่จะวัดค่าตัวแปรที่อยู่ในโมเดลสมการโครงสร้าง และจากการที่โมเดลลิสเรลนี้มีโมเดลการวัด อยู่ในโมเดลใหญ่ของลิสเรล ทำให้โมเดลลิสเรลสามารถทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ซึ่งสามารถใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยได้

โมเดลลิสเรล เป็นผลของการสังเคราะห์วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญ 3 วิธี คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) การวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) และการประมาณค่าพารามิเตอร์ ซึ่งในการวิเคราะห์การถดถอยโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ และการประมาณค่าพารามิเตอร์ในการวิเคราะห์การถดถอยนั้นเป็นการวิเคราะห์ในโมเดลการวัด ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นที่สำคัญของลิสเรล โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรแฝงที่ไม่สามารถสังเกตได้ โดยวัดจากองค์ประกอบของตัวแปรแฝง ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ส่วนการประมาณค่าพารามิเตอร์ในการวิเคราะห์การถดถอยนั้นจะเป็นค่าสถิติที่ช่วยทำให้เราทราบค่าพารามิเตอร์ที่แท้จริงได้ เพราะค่าตัวแปรที่วัดได้จะบอกค่าความคลาดเคลื่อนของการวัดในแต่ละตัวแปรด้วยและในการวิเคราะห์อิทธิพลนั้นจะอยู่ในส่วนของโมเดลโครงสร้างซึ่งเป็นโมเดลที่สำคัญในโมเดลลิสเรล โดยเป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายใน

ข้อตกลงเบื้องต้นของโมเดลลิสเรล ประกอบด้วย

1. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในโมเดลเป็นความสัมพันธ์แบบเส้นตรง เชิงบวกและเป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

2. ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรทั้งตัวแปรภายในและภายนอกและความคลาดเคลื่อนต้องเป็นการแจกแจงแบบปกติ ความคลาดเคลื่อนต่างๆต้องมีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์

3. ลักษณะความเป็นอิสระต่อกันระหว่างตัวแปรกับความคลาดเคลื่อนสามารถแยกออกได้เป็นความคลาดเคลื่อนที่เป็นอิสระต่อกัน ความคลาดเคลื่อนและตัวแปรแฝงที่เป็นอิสระต่อกัน

4. สำหรับการวิเคราะห์อนุกรมเวลา ที่มีการวัดข้อมูลมากกว่า 2 ครั้ง การวัดตัวแปรต้องไม่ได้รับอิทธิพลจากช่วงเวลาเหลือม (time lag) ระหว่างการวัด

จะเห็นว่าข้อตกลงของโมเดลอิสระนั้นมีการผ่อนคลายมากกว่าข้อตกลงของการวิเคราะห์การถดถอยและการวิเคราะห์เส้นทางเป็นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้ข้อมูลสอดคล้องกับข้อตกลงทางสถิติได้ดียิ่งขึ้น

กระบวนการสร้างโมเดลนั้นโดยทั่วไปนั้น ขั้นตอนแรกเป็นการสร้างโมเดลที่ได้มาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ขั้นตอนมาจึงเป็นขั้นตอนของการตรวจสอบโมเดลที่ได้จากการสร้างโมเดลในขั้นตอนแรกกับข้อมูลจริง เพื่อที่จะได้ดูว่าโมเดลที่เราได้จากขั้นตอนแรกนั้นสอดคล้องกับข้อมูลในสภาพการณ์จริง โดยในขั้นตอนนี้ถ้าเราจะเลือกใช้สถิติวิเคราะห์โปรแกรมลิสมัลก็จะวิเคราะห์ขั้นตอนนี้ โดยในการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสมัลจะมีขั้นตอนทั้งหมด 6 ขั้นตอน ที่สำคัญ ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล (specification of the model) ในการวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมลิสมัลสิ่งที่สำคัญคือ การกำหนดค่าเมทริกซ์ทั้ง 8 เมทริกซ์ให้สอดคล้องกับโมเดลการวิจัย การกำหนดข้อมูลจำเพาะได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. พารามิเตอร์กำหนด (Fixed Parameter: FI) หมายถึง พารามิเตอร์ในโมเดลการวิจัยที่ไม่มีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปร ซึ่งสามารถกำหนดค่าความสัมพันธ์ในเมทริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ "0"

2. พารามิเตอร์บังคับ (Constrained Parameter: ST) หมายถึง พารามิเตอร์ในโมเดลการวิจัยที่มีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปร และพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลนั้นเป็นค่าที่จะต้องมีการประมาณ แต่มีเงื่อนไขกำหนดให้ พารามิเตอร์บางตัวมีค่าเฉพาะคงที่ ซึ่งถ้าบังคับให้เป็น 1 ก็สามารกำหนดค่าความสัมพันธ์ในเมทริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ "1"

3. พารามิเตอร์อิสระ (Free Parameter: FI) หมายถึง พารามิเตอร์ในโมเดลการวิจัยที่ต้องการประมาณค่า และไม่บังคับให้มีค่าอย่างใดอย่างหนึ่งใช้สัญลักษณ์ "*"

การกำหนดลักษณะพารามิเตอร์ว่าเป็นพารามิเตอร์กำหนด พารามิเตอร์บังคับ และ พารามิเตอร์อิสระในเมทริกซ์ทั้ง 8 มีความสำคัญต่อการใช้โปรแกรมลิสเรลมาก ในการเขียนคำสั่ง นักวิจัยต้องกำหนดข้อมูลจำเพาะของพารามิเตอร์ที่เขียนในรูปเมทริกซ์ทั้ง 8 ด้วยว่ามีรูปแบบ (form) และสถานะ (mode) ของพารามิเตอร์เป็นแบบใด รูปแบบของเมทริกซ์ที่ใช้ในโปรแกรมลิสเรล มี 8 รูปแบบ ตามเมทริกซ์ทางคณิตศาสตร์ทั่วไป ดังนี้

1. เมทริกซ์ศูนย์ (Zero Matrix = ZE)
2. เมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix = ID)
3. เมทริกซ์เอกลักษณ์, ศูนย์ (Identity, Zero Matrix = IZ)
4. เมทริกซ์ศูนย์, เอกลักษณ์ (Zero, Identity Matrix = ZI)
5. เมทริกซ์แนวทแยง (Diagonal Matrix = DI)
6. เมทริกซ์สมมาตร (Symmetric Matrix = SYI)
7. เมทริกซ์ใต้แนวทแยง (Subdiagonal Matrix = SD)
8. เมทริกซ์สมมาตรมาตรฐาน (Standardized Symmetric Matrix = ST)
9. เมทริกซ์เต็มรูปแบบ (Full Matrix = FU)

สถานะ (mode) ของเมทริกซ์ที่ใช้ในโปรแกรมกำหนดตามสถานะของสมาชิกในเมทริกซ์เป็น 2 สถานะ คือ พารามิเตอร์กำหนด (Fixed Parameter = FI) และพารามิเตอร์อิสระ (Free Parameter = FR)

ขั้นตอนที่ 2 การระบุความเป็นได้ค่าเดียวของโมเดล (identifications of the model) การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวทำให้นักวิจัยทราบได้ล่วงหน้าว่า โมเดลนั้นจะประมาณค่าพารามิเตอร์ได้หรือไม่ เงื่อนไขที่ทำให้ระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวพอดีที่ต้องพิจารณาอยู่ 3 ประเภท (Bollen, 1989 : 103,332; Long, 1983 : 44 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) คือ เงื่อนไขจำเป็น (necessary condition) เงื่อนไขพอเพียง (sufficient condition) และเงื่อนไขจำเป็นและพอเพียง (necessary and sufficient conditions)

ขั้นตอนที่ 3 การประมาณค่าพารามิเตอร์จากโมเดล (parameter estimation of the model) จุดมุ่งหมายของการประมาณค่าพารามิเตอร์ คือ การหาค่าพารามิเตอร์ที่จะทำให้เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมที่คำนวณได้จากกลุ่มตัวอย่าง (S) และเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมที่ถูกสร้างขึ้นจากพารามิเตอร์ที่ประมาณค่าได้จากโมเดลสมมติฐาน (Σ หรือ sigma) มีค่าใกล้เคียงกันมากที่สุด ถ้าหากเมทริกซ์ทั้งสองมีค่าใกล้เคียงกันกัน แสดงว่าโมเดลที่เป็นสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการกำหนดเงื่อนไขให้เมทริกซ์ทั้ง

สองมีค่าใกล้เคียงกันใช้วิธีการสร้างฟังก์ชันความกลมกลืน (fit or fitting function) รูปแบบของฟังก์ชันทุกฟังก์ชันที่สร้างขึ้นต้องมีคุณสมบัติรวม 4 ประการ คือ (1) ฟังก์ชันความกลมกลืนต้องเป็นสเกลลาร์หรือเป็นตัวเลขจำนวน (2) ฟังก์ชันความกลมกลืนต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับศูนย์ (3) ฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเท่ากับศูนย์เมื่อเมทริกซ์ S และ Σ มีค่าเท่ากันเท่านั้น (4) ฟังก์ชันความกลมกลืนเป็นฟังก์ชันต่อเนื่อง (continuous function) วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ในโปรแกรมลิสเรลมี 7 วิธี ในจำนวนนี้เป็นการประมาณค่าที่ใช้ความกลมกลืนมี 5 แบบ คือ

1. วิธีกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted Least Square = ULS)
2. วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักทั่วไป (Generalized Least Square = GLS)
3. วิธีไลค์ลิฮูดสูงสุด (Maximum Likelihood = ML)
4. วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักทั่วไป (Generally Weight Least Square = WLS)
5. วิธีกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักแนวทแยง (Diagonal Weighted Least Square = DWLS)

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบความตรงของโมเดล (validation of the model) ขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความตรงของโมเดลที่เป็นสมมติฐานการวิจัยหรือการประเมินผลความถูกต้องของโมเดลหรือการตรวจสอบความกลมกลืนระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดล ค่าสถิติที่ช่วยในการตรวจสอบความตรงของโมเดลมี 5 วิธี

1. ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ (standard errors and correlations of estimates) ถ้าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณมีค่าสูงมากเป็นสัญญาณแสดงว่าโมเดลการวิจัยใกล้เคียงไม่เป็นบวกแน่นอน (non-positive definite) เป็นโมเดลที่ไม่ดีพอ
2. สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (multiple correlations and coefficients of determination) ค่าสถิติเหล่านี้ควรมีค่าสูงสุดไม่เกินหนึ่งและค่าที่สูงแสดงว่าโมเดลมีความตรง
3. ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (goodness of fit measures) ค่าสถิติในกลุ่มนี้ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งโมเดล สำหรับโปรแกรมลิสเรลมี 7 ประเภทดังต่อไปนี้

3.1 ค่าไคสแควร์ (chi-square statistics) ถ้าค่าไคสแควร์มีค่าต่ำมาก ยังมีค่าใกล้เคียงศูนย์มากเท่าไรแสดงว่าโมเดลลิสเรลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ Saris และ t

Stronkhorst (1984 : 200 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) เสนอว่าค่าไคแอสควร์ควรมีค่าเท่ากับองศาอิสระสำหรับโมเดลที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Index = GFI) ดัชนี GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 เมื่อขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีค่าสูงขึ้น ดัชนี GFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of fit Index = AGFI) มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ GFI

3.4 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root Mean Squared Residual = RMR) ค่าของดัชนี RMR ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. การวิเคราะห์เศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อน (analysis of residuals) ในการใช้โปรแกรมลิสเรลนักวิจัยควรวิเคราะห์เศษเหลือควบคู่กันไปกับดัชนีตัวอื่น ๆ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคลาดเคลื่อนมีหลายแบบ แต่ละแบบให้ประโยชน์ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังนี้

4.1 เมทริกซ์เศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อนในการเทียบความกลมกลืน (fitted residuals matrix) ถ้าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล ค่าความคลาดเคลื่อนในรูปคะแนนมาตรฐานไม่ควรมีค่าเกิน 2 ถ้ายังมีค่าเกิน 2 ต้องปรับโมเดล

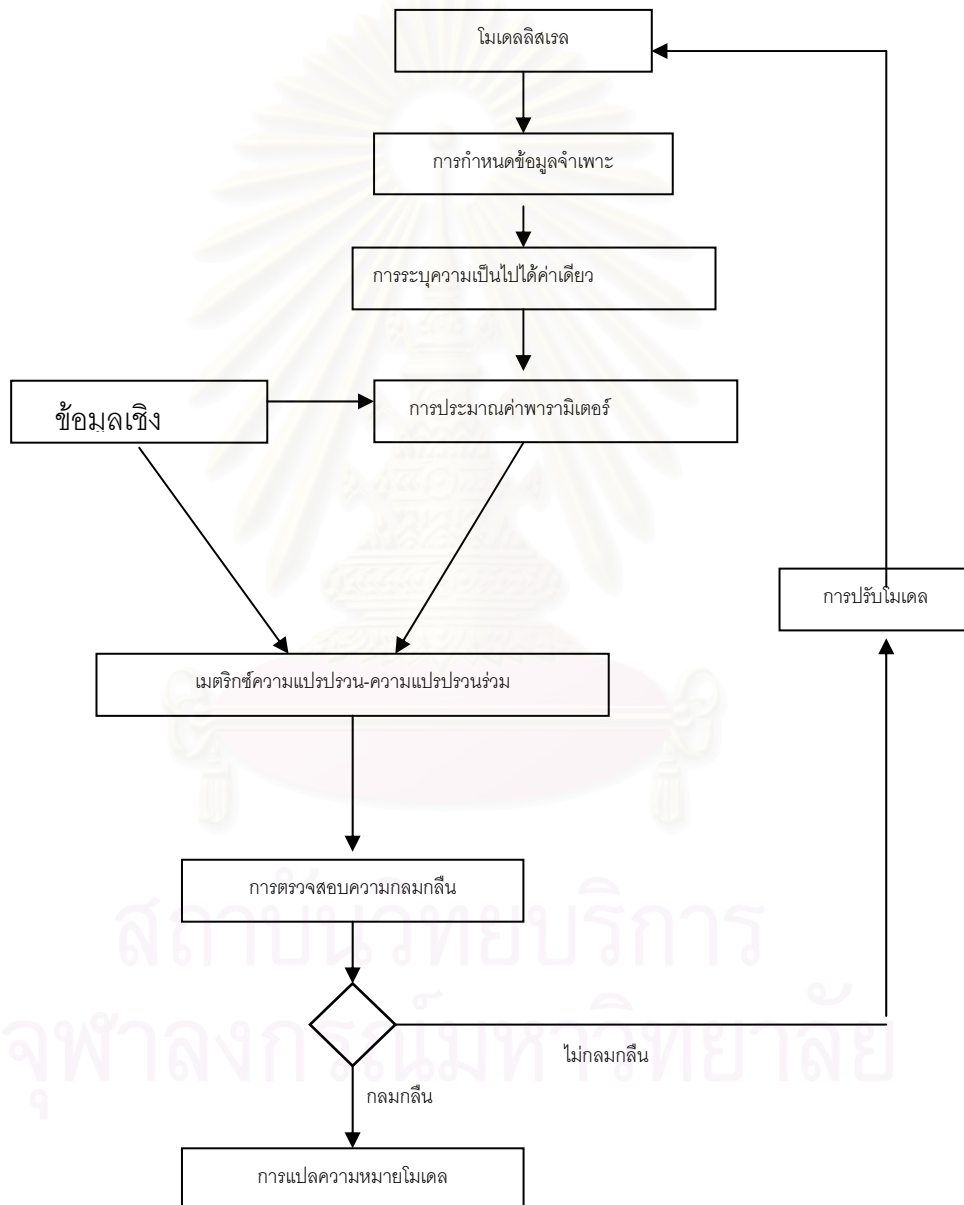
4.2 คิวพล็อต (Q-plot) เป็นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนกับ ควอนไทล์ปกติ (normal quantiles) ถ้าได้เส้นกราฟมีความชันมากกว่าเส้นทแยงมุมเป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. ดัชนีดัดแปรโมเดล (mode; modification indices) เป็นค่าสถิติเฉพาะสำหรับพารามิเตอร์แต่ละตัวมีค่าเท่ากับค่าไค-สแควร์ที่จะลดลงเมื่อกำหนดให้พารามิเตอร์ตัวนั้นเป็นพารามิเตอร์อิสระหรือมีการผ่อนคลายข้อกำหนดเงื่อนไขบังคับของพารามิเตอร์นั้น

ขั้นตอนที่ 5 การปรับโมเดล (model adjustment) ในกรณีที่ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลพบว่าโมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยต้องทำการปรับโมเดลโดยอาศัยดัชนีดัดแปรโมเดล เป็นแนวทางในการปรับโมเดลจนกว่าจะได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 6 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้วิจัยต้องทำหลังจากที่ได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เรียบร้อยแล้ว

การดำเนินการทั้ง 6 ขั้นตอนนี้ต่อเนื่องกัน ดังแผนภาพและเมื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลลิสเรล ถ้าผลการวิเคราะห์พบว่าไม่สอดคล้องนักวิจัยอาจปรับโมเดลลิสเรลและดำเนินการวิเคราะห์ใหม่อีกรอบหนึ่ง ถ้าพบว่ามี ความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์และโมเดลลิสเรล จึงจะแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้

แผนภาพที่ 2.7 ขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

ที่มา : นางลักษณ วิรัชชัย, 2542

ลักษณะเด่น ของการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลที่ทำให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

1. หลักการวิเคราะห์โมเดลเป็นหลักการที่ตรงตามวิธีวิทยาการวิจัย คือ นักวิจัยได้สร้างสมมติฐานในการวิจัยในรูปของความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างตัวแปร โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจึงนำมาวิเคราะห์โมเดลลิสเรลโดยการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์กลมกลืนสอดคล้องกับโมเดลลิสเรลที่พัฒนาขึ้น

2. โปรแกรมลิสเรล เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ทั้งการวิจัยที่เป็นการวิจัยเชิงทดลองและไม่ใช่การวิจัยเชิงทดลอง โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะมีความถูกต้องมากขึ้นจากการวิเคราะห์แบบดั้งเดิม เนื่องจากในโมเดลมีการรวมตัวแปรแฝงและการผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นหลายประการ ซึ่งทำให้ข้อมูลซึ่งทำให้ข้อมูลสอดคล้องกับข้อตกลงทางสถิติได้ดีขึ้น เช่น การที่โมเดลลิสเรลยอมให้ตัวแปรมีความคลาดเคลื่อนในการวัดและความคลาดเคลื่อนอาจสัมพันธ์กันได้ แต่ถ้าเป็นการวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์พหุคูณซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบดั้งเดิมนั้น จะกำหนดว่าต้องไม่มีความสัมพันธ์กันของความคลาดเคลื่อน และตัวแปรวัดได้โดยไม่มี ความคลาดเคลื่อน ดังนั้นหากผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรอย่างไม่มีคุณภาพย่อมทำให้ตัวแปรผลการวิจัยไม่ถูกต้อง

3. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลโมเดลลิสเรลนั้นจะครอบคลุมเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นสูงเกือบทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์หลายระดับ การวิเคราะห์องค์ประกอบ การวิเคราะห์อิทธิพล รวมทั้งการวิเคราะห์โมเดลเกี่ยวกับการวัดแบบต่างๆ

4. การวิเคราะห์โมเดลลิสเรล สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบทฤษฎี ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ทั้งในด้านการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง และการตรวจสอบความตรงของโมเดล โดยสามารถพิจารณาได้จากดัชนีที่โปรแกรมเสนอไว้ในผลการวิเคราะห์ เช่น ไค-สแควร์ ดัชนีความสอดคล้อง (GFI) ดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (CFI) และดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR) ดัชนีเหล่านี้จะบ่งบอกว่าโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นหรือโครงสร้างที่ต้องการตรวจสอบนั้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ถ้ายังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยยังสามารถปรับโมเดลโดยพิจารณาจากดัชนีปรับโมเดล (MI) และดัชนีการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวัง (EPC)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ในรูปของการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship model) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (LISREL)

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4,456 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ปีการศึกษา 2551 จำนวน 750 คน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi stage sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยสอดคล้องกับการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Bollen (1989, อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ที่เสนอว่าเรื่องของขนาดกลุ่มตัวอย่างควรพิจารณาควบคู่ไปกลับจำนวนพารามิเตอร์อิสระที่ต้องการประมาณค่าถ้ามีจำนวนมากควรจะต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างมากขึ้นด้วย และแนวคิดของ Schumacker and Lomax (1996) Hair and other (1998, อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ที่ได้เสนอแนะกฎแห่งความชัดเจน (rule of thumb) ที่นักสถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 20 คน ต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปร ซึ่งโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด 23 ตัวแปร ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีอย่างน้อย 460 คน ตามแนวคิดของ Taro Yamane (1973) เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดใหญ่ ซึ่งจากตารางของยามาเน่ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % โดยให้ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 750 คน เพื่อป้องกันการสูญหายและความไม่สมบูรณ์ของการตอบผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 750 คน

ขั้นที่ 2 เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดนครปฐมผู้วิจัยจึงแบ่งโรงเรียนออกตามเขตอำเภอ ซึ่งมีทั้งหมด 7 อำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอมียุทธศาสตร์ครูดังนี้ คืออำเภอกำแพงแสนมีครูจำนวน 706 คน

อำเภอดอนตูม 312 คน อำเภอเมืองนครปฐม 1,501 คน อำเภอนครชัยศรี 471 คน อำเภอบางเลน 455 คน อำเภอพุทธมณฑล 247 คน และอำเภอสามพราน 764 คน รวม 4,456 คน

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากครูในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในแต่ละอำเภอ ให้ได้จำนวนครูตามที่กำหนดดังกล่าว จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามตารางปรากฏในตารางที่ 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	จำนวนครู	กลุ่มตัวอย่าง
	รวม	
กำแพงแสน	706	119
ดอนตูม	312	52
เมืองนครปฐม	1,501	253
นครชัยศรี	471	79
บางเลน	455	77
พุทธมณฑล	247	41
สามพราน	764	129
รวม	4,456	750

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรภายในแฝงคือ คุณภาพชีวิตของครู ตัวแปรภายนอกแฝง 4 ตัว คือ ปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน และ ปัจจัยด้านชุมชน ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้รวมทั้งหมด 23 ตัวแปร ดังมีรายละเอียดของตัวแปรแฝงแต่ละตัวดังต่อไปนี้

คุณภาพชีวิตของครู คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตภายใต้สุขภาพกายและจิตใจที่สมบูรณ์ อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัว คือ

(1) สุขภาพกาย หมายถึง การที่ครูมีร่างกายแข็งแรง สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบตอบตามการรับรู้ที่เกิดขึ้น โดยให้คะแนนจาก 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรรับรู้ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้อยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนี้

- 1.ในรอบปีที่ผ่านมาท่านมีอาการเจ็บป่วย
- 2.ท่านคิดว่าท่านมีสุขภาพกายดีกว่าคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน
- 3.ท่านมีพลังกำลังในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
- 4.มีสุขภาพกายสมบูรณ์แข็งแรง สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้เป็นปกติ
- 5.มีอาการรบกวนจากโรคประจำตัวเช่น เบาหวาน ความดัน โรคหัวใจ ภูมิแพ้
- 6.มีอาการรบกวนจากการเจ็บป่วย เช่น ไข้หวัด ปวดศีรษะ ปวดท้อง ปวดเมื่อย อ่อนเพลีย
- 7.ภาวะสุขภาพของท่านรบกวนการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน

(2) สุขภาพจิต หมายถึง สภาพความสมบูรณ์ของจิตใจซึ่งดูได้จากความสามารถในการผูกมิตร การแก้ปัญหาอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ และรู้จักพอใจในชีวิตของตน ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบตอบตามการรับรู้ที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับด้านสุขภาพกาย ดังนี้

- 1.ท่านมีความสุขในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
- 2.ท่านมีความสุขในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น
- 3.เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
- 4.ท่านให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ เสมอ
- 5.รู้สึกว่าตนเองมีสุขภาพจิตดี
- 6.ท่านวิตกกังวลและคิดมากตลอดเวลา
- 7.ท่านเครียดหรือหงุดหงิดบ่อย ๆ

(3) ความสุขในการทำงาน หมายถึง การที่ครูทำงานด้วยความสบายใจ รักในงานที่ทำ มีอิสระในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบตอบตามการรับรู้ที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับด้านสุขภาพกาย ดังนี้

- 1.ได้ทำงานตามที่ตนเองถนัด
- 2.มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ
- 3.สามารถเลือกที่จะทำงานตามความสนใจได้
- 4.ท่านรู้สึกพอใจในระบบการเรียนการสอนของท่านที่เป็นอยู่ขณะนี้
- 5.ท่านรู้สึกมีความสุขกับงานสอน
- 6.นักเรียนที่ท่านรับผิดชอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพอใจ

7.งานที่ทำมีประสิทธิภาพ

(4) การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีคุณภาพ ปราศจากพิษภัย มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้บริการอย่างทั่วถึง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบตอบตามการรับรู้ที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกับด้านสุขภาพกาย ดังนี้

1. มีเพื่อนบ้านที่ดีให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
2. มีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. มีความสะดวกสบายในการเดินทางไปทำงาน
4. สถานที่พักอาศัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น
5. สภาพแวดล้อมรอบตัวมีความสะอาด บริสุทธิ์
6. สถานที่พักอาศัยปราศจากมลภาวะที่เป็นพิษ
7. สถานที่อยู่อาศัยไม่แออัด

ปัจจัยภูมิหลัง หมายถึงภูมิหลังของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู ประกอบด้วยตัวแปรทั้งสิ้น 6 ตัวแปรได้แก่

- (1) เพศ เป็นตัวแปรที่วัดในระดับกลุ่ม (nominal scale) เป็นตัวแปรที่บอกลักษณะทางประชากรแบ่งออกเป็นชายและหญิง
- (2) สถานภาพสมรส เป็นตัวแปรที่บอกลักษณะทางสังคม ที่วัดในระดับกลุ่ม (nominal scale) โดยแบ่งสภาพสมรสออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มคนโสด และกลุ่มสมรส(สมรส แยกกันอยู่ หย่าร้าง หม้าย)
- (3) จำนวนบุตร เป็นตัวแปรที่บอกลักษณะทางสังคม ที่วัดในระดับจัดอันดับ (ordinal scale)
- (4) รายได้ เป็นตัวแปรที่บอกลักษณะทางเศรษฐกิจ มีการวัดในระดับ ratio scale ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้เป็นเงินเดือนของกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้ ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท 30,001 – 40,000 บาท 40,001 – 50,000 บาท และมากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป
- (5) ภาระหนี้สิน เป็นตัวแปรที่บอกลักษณะทางเศรษฐกิจอีกตัวหนึ่ง มีการวัดในระดับกลุ่ม (nominal scale) โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือ มีหนี้สิน และ ไม่มีหนี้สิน
- (6) ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย เป็นตัวแปรที่บอกลักษณะที่ตั้งของชุมชน ที่วัดในระดับกลุ่ม

(nominal scale) แบ่งออกเป็น 2 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ในเขตเทศบาลและพื้นที่นอกเขตเทศบาล

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง พฤติกรรมของแต่ละบุคคลรวมถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวคือ

(1) การออกกำลังกาย หมายถึง การที่ครูได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและถูกวิธี เพื่อให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงปราศจากโรค ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยให้คะแนนจาก 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนี้

- 1.ท่านมีเวลาในการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- 2.ท่านออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง
- 3.ในการออกกำลังกายแต่ละครั้งท่านใช้เวลาประมาณ 30 นาที
- 4.โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ครูออกกำลังกายเป็นประจำ
- 5.การออกกำลังกายเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันในครอบครัว

(2) การพักผ่อน หมายถึง การได้หยุดพักหลังจากการทำงาน การนอนอย่างเพียงพอในแต่ละวัน รวมถึงการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- 1.เมื่อว่างจากงาน ท่านจะหาโอกาสไปพักผ่อนเสมอ
- 2.ท่านใช้เวลาในการนอน 6 – 8 ชั่วโมง
- 3.ท่านเข้านอนไม่เกิน 22 นาฬิกา
- 4.ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับและพักผ่อนไม่เพียงพอ
- 5.เสาร์-อาทิตย์ท่านมักเข้าไปทำงานที่โรงเรียน
- 6.ท่านต้องนำงานกลับมาทำที่บ้านเป็นประจำ

(3) โภชนาการ หมายถึง การรับประทานอาหารของครูที่ถูกสุขลักษณะตามหลักโภชนาการ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- 1.รับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ
- 2.รับประทานอาหารตรงเวลา
- 3.รับประทานอาหารที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับวัย

4. รับประทานอาหารครบ 3 มื้อ

5. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

(4) สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว สภาพความ

เป็นอยู่ในบ้าน การสนับสนุนของครอบครัวในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. มีสัมพันธภาพที่ดีกับทุกคนในครอบครัว
2. ครอบครัวไม่มีปัญหา ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง
3. สมาชิกในครอบครัวให้การยอมรับในการประกอบวิชาชีพครู
4. ทุกคนในครอบครัวของท่านมีความรักใคร่สามัคคีกัน
5. มีกิจกรรมเพื่อให้ทุกคนในบ้านได้ปฏิบัติร่วมกัน เช่น ทำอาหาร ไปทำบุญ

ปัจจัยด้านโรงเรียน หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่ครูทำงานอยู่ ที่ส่งผลต่อ

คุณภาพชีวิตของครู ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวคือ

(1) ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน หมายถึง ความมากน้อยของงานที่ปฏิบัติทั้งงานประจำและงานในหน้าที่พิเศษต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. คาบสอนที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมดีแล้ว
2. มีคาบสอนมากกว่าครูคนอื่น
3. นอกจากงานสอนแล้ว ยังมีงานอื่น ที่ต้องรับผิดชอบ
4. มีงานในความรับผิดชอบมากเกินไป

(2) ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร หมายถึง การประสานสัมพันธ์กับผู้บริหารทั้งในด้านการทำงานและชีวิตส่วนตัว สามารถทำงานร่วมกันได้ด้วยดี ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนางาน
2. ผู้บริหารให้การยอมรับในความรู้ความสามารถ
3. ผู้บริหารให้ความใกล้ชิดและเป็นกันเองในการปฏิบัติงาน
4. ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของท่าน

(3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การปฏิบัติของผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติต่อตัวครู ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. เพื่อนร่วมงานยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน

2. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงาน

3. มีเพื่อนร่วมงานที่เป็นเพื่อนสนิท

4. ถูกเอาเปรียบจากผู้ร่วมงานบ่อย ๆ

(4) ความสัมพันธ์กับนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกถึงความรักและเคารพเชื่อฟังในตัวครู ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู

2. มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน

3. เมื่อถึงชั่วโมงสอนของท่านนักเรียนให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน

4. นักเรียนมักจะเข้ามาขอคำปรึกษาต่าง ๆ กับท่าน

(5) การสนับสนุนจากโรงเรียน หมายถึง การที่ครูได้รับการสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยการอบรม ศึกษา ดูงาน การลาศึกษาต่อ และสวัสดิการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. โรงเรียนให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ทุกด้านไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับงานสอนหรือจะเป็นกิจกรรมต่าง ๆ

2. โรงเรียนให้การสนับสนุนในการเข้ารับการอบรม ศึกษา ดูงาน การลาศึกษาต่อ

3. โรงเรียนมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีแก่ครู

4. สวัสดิการที่ได้รับจากโรงเรียนนั้นเป็นที่น่าพอใจ

(6) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง ภาวะของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถทำการโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนคล้อยตามเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี

2. ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรวดเร็วและถูกต้อง

3. ผู้บริหารมีความฉลาดรอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

4. ครูทุกคนปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บริหารอย่างเต็มใจ และเต็มความสามารถ

(7) สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงานอย่างมีคุณภาพและมีความสุข ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ดี

- 2.ภายในห้องเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ครบครัน
- 3.ปราศจากการรบกวนจากแสง เสียง กลิ่น ฝุ่นและควันพิษต่างๆ
- 4.มีห้องปฏิบัติการ ห้องพักครู ห้องเรียน เป็นสัดส่วน

(8) นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู หมายถึง การกำหนดภาระหน้าที่ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของแต่ละโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- 1.ข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม
- 2.มีการบริหารงานเป็นระบบชัดเจน
- 3.นโยบายการบริหารงานของโรงเรียนเป็นที่น่าพอใจ
- 4.การพิจารณาความดีความชอบในการขึ้นเงินเดือนเป็นระบบชัดเจน

ปัจจัยด้านชุมชน หมายถึง สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิตที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของครู ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- 1.สถานที่พักไม่ถูกรบกวนจากมลภาวะทางอากาศ เสียง น้ำ ขยะ และสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- 2.บริเวณที่พักไม่เป็นแหล่งอบายมุขและยาเสพติด
- 3.บริเวณแหล่งที่พักไม่มีคดีอาชญากรรม
- 4.สิ่งแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยเป็นที่น่าพอใจ
- 5.สถานที่พักอาศัยมีความคงทนถาวร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามสำหรับครูในโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และข้อคำถามปลายเปิด มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ต่อเดือน รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว จำนวนบุคคลที่มีรายได้ในครอบครัว จำนวนบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัว ภาระหนี้สิน และ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของครู ได้แก่ สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสุขในการทำงาน และการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกระดับการรับรู้ที่เกิดขึ้นตรงกับการรับรู้ของตนเองมากที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับคุณภาพชีวิตของครู จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ได้แก่ ปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน และ ปัจจัยด้านชุมชน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกระดับความเห็นที่คิดว่าตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยหลัก 3 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู จำนวน 58 ข้อ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของครูและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู นำมากำหนดกรอบแนวคิด นิยามของตัวแปร โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด เพื่อให้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยสร้างเป็นตารางวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งผู้วิจัยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมากำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นพฤติกรรมที่ต้องการวัด และเขียนข้อความ โครงสร้างของตัวแปรที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ขั้นตอนที่ 3 นำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและข้อคำถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างตัวแปรที่ใช้ในแบบสอบถาม

ตัวแปรหลัก	ตัวแปรย่อย	น้ำหนักความสำคัญ (%)	จำนวนข้อ
คุณภาพชีวิตครู	สุขภาพกาย	25	7
	สุขภาพจิต	25	7
	ความสุขในการทำงาน	25	7
	การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม	25	7
รวม		100	28
ปัจจัยส่วนบุคคล	สัมพันธ์ภาพในครอบครัว	25	5
	โภชนาการ	25	5
	การออกกำลังกาย	25	5
	การพักผ่อน	25	5
รวม		100	20
ปัจจัยด้านโรงเรียน	สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน	12.50	4
	ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน	12.50	4
	นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู	12.50	4
	การสนับสนุนจากโรงเรียน	12.50	4
	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	12.50	4
	ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร	12.50	4
	ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	12.50	4
	ความสัมพันธ์กับนักเรียน	12.50	4
รวม		100	32
ปัจจัยด้านชุมชน	สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต	100	5
รวม		100	5
รวมข้อคำถามทั้งหมด			85

ขั้นตอนที่ 5 นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้ถูกต้องตามข้อเสนอแนะดังนี้

ตารางที่ 3.3 การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
7	ภาวะสุขภาพของท่านรบกวนชีวิตโดยทั่วไป	ภาวะสุขภาพของท่านรบกวนการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของท่าน
11	ท่านติดต่อให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ เสมอ	ท่านให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ เสมอ
20	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพอใจ	นักเรียนที่ท่านรับผิดชอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพอใจ
58(เพิ่ม)	-	ท่านต้องนำงานกลับมาทำที่บ้านเป็นประจำ

ขั้นตอนที่ 6 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2541) และปรับปรุงข้อคำถามตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อสอบถามความเข้าใจของคำชี้แจง และความชัดเจนของข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ดังตารางที่ 2 ในภาคผนวก

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (try out) จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับคือ 0.91 เมื่อจำแนกตามตัวแปรพบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.37 ถึง 0.92 ดังแสดงในตารางที่ 3.4

ขั้นตอนที่ 8 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางที่ 3.4 ค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามจำแนกตามรายด้าน

เครื่องมือ	ตัวแปร	ค่าความเที่ยง
แบบวัดคุณภาพชีวิตของคุณ	คุณภาพชีวิตของคุณ	
	สุขภาพกาย	0.71
	สุขภาพจิต	0.81
	ความสุขในการทำงาน	0.86
	การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม	0.86
แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณ	ปัจจัยส่วนบุคคล	.
	สัมพันธภาพในครอบครัว	0.88
	การออกกำลังกาย	0.87
	โภชนาการ	0.88
	การพักผ่อน	0.46
ปัจจัยด้านโรงเรียน	สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน	0.81
	นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของคุณ	0.89
	ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน	0.45
	การสนับสนุนจากโรงเรียน	0.89
	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	0.91
	ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร	0.92
	ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	0.37
	ความสัมพันธ์กับนักเรียน	0.83
ปัจจัยด้านชุมชน	สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต	0.84

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเสนอไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยจากโรงเรียนที่มีครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงแนวทางในการดำเนินการเก็บข้อมูลครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือฝ่ายที่รับผิดชอบของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวันเวลาในการเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้พร้อมและพอเพียงกับจำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 9 มีนาคม 2552 ถึงวันที่ 27 มีนาคม 2552

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยไม่สามารถดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้ทั้งหมด เนื่องจากข้อจำกัดของเวลาและความสะดวกของโรงเรียนต่าง ๆ แตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการโรงเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามให้โรงเรียนที่มีครูเป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอบางเลน และอำเภอดอนตูม เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครบทั้ง 7 อำเภอแล้ว จึงนำแบบสอบถามเครื่องมือการวิจัยทั้งหมดมาตรวจสอบคัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่ผู้ตอบกรอกข้อมูลครบถ้วน ผู้วิจัยจึงสรุปจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยจริง มีจำนวน 614 คน คิดเป็นร้อยละ 81.87 ของผู้ตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทำการลงรหัส (coding) เพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต

หรือค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) คะแนนต่ำสุด (min) คะแนนสูงสุด (max) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) ของตัวแปรที่สังเกตได้ที่ใช้การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพครู เพื่อศึกษา ลักษณะของการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวแปร

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย และคุณภาพชีวิตของครูโดยใช้ การวิเคราะห์ตารางไขว้ (crosstab-tabulation)

4. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูด้วยสถิติ t-test และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยตามวัตถุประสงค์

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) เพื่อใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของ โดยใช้โปรแกรม SPSS for WINDOWS

2. การวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิต ของครูในโรงเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ พร้อมทั้งคำนวณขนาดอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ของครู ด้วยโปรแกรม LISREL

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ในรูปของการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship model) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล และค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลคุณภาพชีวิตของครู ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

mean	หมายถึง	ค่ามัธยเลขคณิต หรือ ค่าเฉลี่ย
Mdn	หมายถึง	มัธฐาน (Median)
Mo	หมายถึง	ฐานนิยม (Mode)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
max	หมายถึง	คะแนนสูงสุด (maximum)
min	หมายถึง	คะแนนต่ำสุด (minimum)
sk	หมายถึง	ค่าความเบ้ (skewness)
ku	หมายถึง	ค่าความโด่ง (kurtosis)
χ^2	หมายถึง	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์
df	หมายถึง	องศาอิสระ (degree of freedom)
TE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลรวม (total effect)
ID	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางอ้อม (direct effect)
DE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางตรง (indirect effect)
ΔX	หมายถึง	เมตริกซ์พารามิเตอร์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรสังเกตได้

บนตัวแปรภายนอกแฝง

ΔY	หมายถึง เมตริกซ์พารามิเตอร์สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรสังเกตได้บนตัวแปรภายในแฝง
Γ	หมายถึง เมตริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจากตัวแปรภายนอกแฝงไปยังตัวแปรแฝงภายใน
β	หมายถึง เมตริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรภายในแฝง
ϕ	หมายถึง เมตริกซ์พารามิเตอร์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างตัวแปรภายนอกแฝง
Ψ	หมายถึง เมตริกซ์พารามิเตอร์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างตัวแปรภายในแฝง
Θ_{δ}	หมายถึง เมตริกซ์พารามิเตอร์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวแปรภายนอกสังเกตได้
Θ_{ϵ}	หมายถึง เมตริกซ์พารามิเตอร์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม ระหว่างความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวแปรภายในสังเกตได้
R	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R²	หมายถึง สัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of determination)
GFI	หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (goodness of fit index)
AGFI	หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (adjusted goodness of fit index)
RMR	หมายถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (root mean squared residual)
p	หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝง

QOL	หมายถึง คุณภาพชีวิต
BGFAC	หมายถึง ปัจจัยภูมิหลัง
PERFAC	หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคล
SCHFAC	หมายถึง ปัจจัยด้านโรงเรียน
COMFAC	หมายถึง ปัจจัยด้านชุมชน

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้

HEALTH	หมายถึง สุขภาพกาย
HEART	หมายถึง สุขภาพจิต

HAPPY	หมายถึง	ความสุขในการทำงาน
ENVIRON	หมายถึง	การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม
CHILD	หมายถึง	จำนวนบุตร
SEX1	หมายถึง	เพศ
STATUS	หมายถึง	สถานภาพสมรส
DEBT	หมายถึง	ภาระหนี้สิน
INC	หมายถึง	รายได้
INOUT	หมายถึง	ลักษณะชุมชน
FAMILY	หมายถึง	สัมพันธภาพในครอบครัว
NUTRI	หมายถึง	โภชนาการ
EXERCISE	หมายถึง	การออกกำลังกาย
RELAX	หมายถึง	การพักผ่อน
ENVIWORK	หมายถึง	สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน
POLICY	หมายถึง	นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู
BURDEN	หมายถึง	ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน
SUPPORT	หมายถึง	การสนับสนุนจากโรงเรียน
LEADER	หมายถึง	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
EXECUTE	หมายถึง	ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร
COLL	หมายถึง	ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
STUDENT	หมายถึง	ความสัมพันธ์กับนักเรียน
SAFETY	หมายถึง	สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลและค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลคุณภาพชีวิตของครู

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปรที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของครู และค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้เกี่ยวกับโมเดลคุณภาพชีวิตครู ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) มัธยฐาน (Mdn) ฐานนิยม (Mo) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนสูงสุด (max) คะแนนต่ำสุด (min) ค่าความเบ้ (sk) ค่าความโด่ง (ku) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกนำเสนอจำนวนและร้อยละของครูจำแนกตาม

ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่สอง นำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู และส่วนที่สาม ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านชุมชน และคุณภาพชีวิตของครู

1.1 ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

การวิจัยครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 614 คน จาก 750 คน คิดเป็นร้อยละ 81.87 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทั้งหมด จำนวนกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 74.10 ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 41.53 สถานภาพสมรสร้อยละ 56.03 ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 30,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.74 และมีหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 68.73 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลร้อยละ 52.12 และอยู่นอกเขตเทศบาลร้อยละ 47.88 ดังแสดงในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลภูมิหลังของครู	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
หญิง	455	74.10
ชาย	159	25.90
รวม	614	100.00
2.อายุ		
20 - 30 ปี	106	17.26
31 - 40 ปี	83	13.52
41 - 50 ปี	170	27.69
50 ปีขึ้นไป	255	41.53
รวม	614	100.00
3.สถานภาพสมรส		
โสด	209	34.04
สมรส	344	56.03
แยกกันอยู่	7	1.14
หย่าร้าง	28	4.56
หม้าย	26	4.23
รวม	614	100.00

ตาราง 4.1(ต่อ)

ข้อมูลภูมิหลังของครู	จำนวน	ร้อยละ
4.รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	133	21.66
10,001 – 20,000 บาท	63	10.26
20,001 – 30,000 บาท	122	19.87
30,001 – 40,000 บาท	244	39.74
40,001 – 50,000 บาท	43	7.00
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	9	1.47
รวม	614	100.00
5.ลักษณะชุมชนที่อาศัย		
นอกเขตเทศบาล	294	47.88
ในเขตเทศบาล	320	52.12
รวม	614	100.00
6.ภาระหนี้สิน		
มีหนี้สิน	422	68.73
ไม่มีหนี้สิน	192	31.27
รวม	614	100.00

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะชุมชนที่อาศัยจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มครูทั้งเพศหญิงและเพศชายอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลใกล้เคียงกัน ครูที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี และ กลุ่มอายุ 31-40 ปี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 58.5 และ 57.8 ตามลำดับ โดยครูกลุ่มอายุ 41-50 ปี และ กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 57.1 และ 56.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามเพศ กลุ่มอายุ และลักษณะชุมชนที่อาศัย

ลักษณะชุมชนที่อาศัย	เพศ			อายุ												
	ชาย		รวม	20 – 30		31 - 40		41 - 50		>50		รวม				
	N	%		N	%	N	%	N	%	N	%					
นอกเขตเทศบาล	85	(53.5)	294	(47.9)	62	(58.5)	48	(57.8)	73	(42.9)	111	(43.5)	294	(47.9)		
ในเขตเทศบาล	74	(46.5)	320	(52.1)	44	(41.5)	35	(42.2)	97	(57.1)	144	(56.5)	320	(52.1)		
	159	(100.0)	455	(100.0)	614	(100.0)	106	(100.0)	83	(100.0)	170	(100.0)	255	(100.0)	614	(100.0)

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลคุณภาพชีวิตครู

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในโมเดลคุณภาพชีวิตครู จำแนกตามตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน และ ปัจจัยด้านชุมชน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัว ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) มัธยฐาน (Mdn) ฐานนิยม (Mo) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คะแนนสูงสุด (max) คะแนนต่ำสุด (min) ค่าความเบ้ (sk) ค่าความโด่ง (ku) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) โดยแยกผลวิเคราะห์แต่ละตัวแปรดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว โภชนาการ การออกกำลังกาย การพักผ่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (2.77 – 4.42) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้ายและมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (0.61 – 1.00) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (13.93 – 36.06)

ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของคุณ การสนับสนุนจากโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง (3.13 – 4.05) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้ายและมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (0.56 – 0.85) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (15.11 – 23.80)

ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 มีการแจกแจงของข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้ายและมีความโด่งต่ำกว่าโค้งปกติ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.82 และ 21.09 ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตของคุณครู ได้แก่ สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสุขในการทำงาน การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (3.54 - 4.00) มีการแจกแจงข้อมูลในลักษณะเบ้ซ้ายและมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (0.58 – 0.71) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (14.99 – 20.19)

จากค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 17 ตัว ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของคุณครู การสนับสนุนจากโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว โภชนาการ การออกกำลังกาย การพักผ่อน สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสุขในการทำงาน และการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อจัดระดับของค่าเฉลี่ยออกเป็นสามระดับ เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบและตีความค่าเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้ คือ คะแนนเฉลี่ย $1.00 - 2.33 =$ ระดับพอใช้ คะแนนเฉลี่ย $2.34 - 3.67 =$ ระดับปานกลาง และคะแนนเฉลี่ย $3.68 - 5.00 =$ ระดับดี หรือระดับสูง เมื่อนำเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้กำหนดคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรสังเกตได้จำนวนดังกล่าว พบว่า ในภาพรวมตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 17 ตัว มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยมีตัวแปรสังเกตได้ 12 ตัวมีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง เรียงตามลำดับได้ดังนี้ สัมพันธภาพในครอบครัว (4.42) ความสัมพันธ์กับนักเรียน (4.05) ความสุขในการทำงาน (4.00) การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม (3.98) โภชนาการ (3.97) ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร (3.90) สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต (3.89) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3.88) สุขภาพจิต (3.88) การสนับสนุนจากโรงเรียน (3.78) สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน (3.68) และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (3.68) ดังตารางที่ 4.3

ตาราง 4.3 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลคุณภาพชีวิตของครู

ตัวแปร	Mo	Min	Max	Sk	Ku	Mdn	Mean	S.D.	CV
1.ปัจจัยส่วนบุคคล	3.00	1.70	5.00	-0.45	1.05	3.61	3.59	0.51	14.07
1.สัมพันธภาพในครอบครัว	5.00	1.00	5.00	-1.16	1.77	4.60	4.42	0.62	13.93
2.โภชนาการ	4.00	1.00	5.00	-0.65	1.06	4.00	3.97	0.70	17.51
3.การออกกำลังกาย	3.00	1.00	5.00	0.01	-0.61	2.80	2.77	1.00	36.06
4.การพักผ่อน	3.00	1.00	5.00	0.03	0.72	3.17	3.21	0.61	19.07
2.ปัจจัยด้านโรงเรียน	3.50	2.25	4.78	-0.24	-0.27	3.72	3.71	0.49	13.32
1.สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน	4.00	1.00	5.00	-0.35	-0.01	3.75	3.68	0.76	20.66
2.ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน	3.00	1.00	5.00	-0.32	0.61	3.25	3.13	0.65	20.68
3.นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู	4.00	1.00	5.00	-0.51	0.32	3.75	3.54	0.84	23.80
4.การสนับสนุนจากโรงเรียน	4.00	1.00	5.00	-0.61	0.54	4.00	3.78	0.83	21.96
5.ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	4.00	1.00	5.00	-0.76	0.83	4.00	3.88	0.81	20.93
6.ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร	4.00	1.00	5.00	-0.73	0.53	4.00	3.90	0.85	21.92
7.ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.00	1.00	5.00	0.02	1.05	3.75	3.68	0.56	15.11
8.ความสัมพันธ์กับนักเรียน	4.00	1.00	5.00	-0.43	0.56	4.00	4.05	0.63	15.49
3.ปัจจัยด้านชุมชน	4.00	1.00	5.00	-0.50	-0.10	4.00	3.89	0.82	21.09
1.สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต	4.00	1.00	5.00	-0.50	-0.10	4.00	3.89	0.82	21.09

ตาราง 4.3 (ต่อ)

4.คุณภาพชีวิตครู	3.71	1.57	5.00	-0.13	0.38	3.86	3.85	0.46	11.97
1.สุขภาพกาย	3.29	1.00	5.00	-0.27	0.01	3.57	3.54	0.71	20.19
2สุขภาพจิต	3.86	1.57	5.00	-0.07	-0.37	3.86	3.88	0.58	14.99
3.ความสุขในการทำงาน	4.00	1.14	5.00	-0.61	0.94	4.00	4.00	0.61	15.26
4.การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม	4.00	1.00	5.00	-0.66	1.27	4.00	3.98	0.66	16.49

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านชุมชน และคุณภาพชีวิตของครู

ผลการวิเคราะห์ในส่วนนี้ต้องการแสดงให้เห็นถึง ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านโรงเรียน โดยจำแนกตามระดับคุณภาพชีวิตของครู ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของครู ออกเป็น 3 ระดับ เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบและตีความ คือ คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 เท่ากับระดับพอใช้ คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67 เท่ากับระดับปานกลาง และคะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00 เท่ากับระดับดี หรือระดับสูง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตครู จำแนกตาม ภูมิหลังของครู ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย และภาระหนี้สิน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 69.22 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละตัวแปรพบว่าครูเพศชายมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี สูงกว่าครูเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 69.81 ครูที่มีสถานภาพโสดมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี สูงกว่าครูที่สมรส คิดเป็นร้อยละ 73.21 ในด้านจำนวนบุตรพบว่าครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีสูงที่สุดคือครูที่มีบุตรจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 72.22 รองลงมาคือครูที่มีบุตรจำนวน 2 คน และไม่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ 72.11 และ 70.94 ตามลำดับ ในด้านรายได้พบว่าครูมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีสูงที่สุดคือครูที่มีรายได้ 10,001 ถึง 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.37 รองลงมาคือครูที่มีรายได้ มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป และครูที่มีรายได้ 40,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 77.78 และ 72.09 ตามลำดับครูที่ไม่มีหนี้สินมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีสูงกว่าครูที่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 71.35 และครูที่อยู่ในเขตเทศบาลมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีสูงกว่าครูที่อยู่นอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 70.94 ในส่วนของครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับพอใช้พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 1.89 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 0.96 ไม่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ 1.13 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.50 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 0.63 และไม่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 1.56 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนร้อยละของเพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย และภาระหนี้สิน จำแนกตามคุณภาพชีวิตของครู

ตัวแปร	ระดับ	คุณภาพชีวิตของครู							
		พอใช้		ปานกลาง		ดี		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%
เพศ									
	ชาย	3	1.89	45	28.30	111	69.81	159	100.00
	หญิง	0	0.00	141	30.99	314	69.01	455	100.00
	รวม	3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
สถานภาพสมรส									
	โสด	2	0.96	54	25.84	153	73.20	209	100.00
	สมรส	1	0.25	132	32.59	272	67.16	405	100.00
	รวม	3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
จำนวนบุตร									
	ไม่มีบุตร	3	1.13	74	27.93	188	70.94	265	100.00
	1 คน	0	0.00	39	41.49	55	58.51	94	100.00
	2 คน	0	0.00	53	27.89	137	72.11	190	100.00
	3 คน	0	0.00	15	27.78	39	72.22	54	100.00
	4 คน	0	0.00	5	45.45	6	54.55	11	100.00
	รวม	3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
รายได้									
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	2	1.50	39	29.33	92	69.17	133	100.00
	10,001 – 20,000 บาท	0	0.00	13	20.63	50	79.37	63	100.00
	20,001 – 30,000 บาท	0	0.00	36	29.51	86	70.49	122	100.00
	30,001 – 40,000 บาท	1	0.41	84	34.43	159	65.16	244	100.00
	40,001 – 50,000 บาท	0	0.00	12	27.91	31	72.09	43	100.00
	มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	0	0.00	2	22.22	7	77.78	9	100.00
	รวม	3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย									
	นอกเขตเทศบาล	1	0.34	95	32.31	198	67.35	294	100.00
	ในเขตเทศบาล	2	0.62	91	28.44	227	70.94	320	100.00
	รวม	3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
ภาระหนี้สิน									
	ไม่มีหนี้สิน	3	1.56	52	27.08	137	71.36	192	100.00
	มีหนี้สิน	0	0.00	134	31.75	288	68.25	422	100.00
	รวม	3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตครู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว โภชนาการ การออกกำลังกาย การพักผ่อน เมื่อแยกพิจารณาแต่ละตัวแปรพบว่า ครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี คิดเป็นร้อยละ 74.91 ด้านโภชนาการอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.80 การออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.52 การพักผ่อนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 69.01 ครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี คิดเป็นร้อยละ 24.72 ด้านโภชนาการอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 23.20 การออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.48 การพักผ่อนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.99 และครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี คิดเป็นร้อยละ 0.37 ด้านโภชนาการอยู่ในระดับพอใช้คิดเป็นร้อยละ 25.00 การออกกำลังกายอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 1.45 การพักผ่อนอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 6.06 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามคุณภาพชีวิตของครู

ตัวแปร	ระดับ	คุณภาพชีวิตของครู							
		พอใช้		ปานกลาง		ดี		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%
สัมพันธภาพในครอบครัว	พอใช้	0	0.00	2	66.67	1	33.33	3	100.00
	ปานกลาง	1	1.45	50	72.46	18	26.09	69	100.00
	ดี	2	0.37	134	24.72	406	74.91	542	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
โภชนาการ	พอใช้	3	25.00	4	33.33	5	41.67	12	100.00
	ปานกลาง	0	0.00	82	47.95	89	52.05	171	100.00
	ดี	0	0.00	100	23.20	331	76.80	431	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
การออกกำลังกาย	พอใช้	3	1.45	78	37.68	126	60.87	207	100.00
	ปานกลาง	0	0.00	89	30.48	203	69.52	292	100.00
	ดี	0	0.00	19	16.52	96	83.48	115	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
การพักผ่อน	พอใช้	3	5.88	18	35.30	30	58.82	51	100.00
	ปานกลาง	0	0.00	141	30.99	314	69.01	455	100.00
	ดี	0	0.00	27	25.00	81	75.00	108	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตครู จำแนกตามปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่
 เชื่อมต่อการทำงาน นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู ภาระงานที่รับผิดชอบใน
 โรงเรียน การสนับสนุนจากโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์
 กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน เมื่อแยกพิจารณาแต่ละตัวแปรพบว่า ครูที่มีคุณภาพชีวิต
 อยู่ในระดับดี ส่วนใหญ่อยู่สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เชื่อมต่อการทำงานระดับดี คิดเป็นร้อยละ 80.65
 นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครูอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 80.13 ภาระ
 งานที่รับผิดชอบในโรงเรียนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.54 การสนับสนุนจากโรงเรียนอยู่ในระดับดี
 คิดเป็นร้อยละ 78.17 ภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.50 ความสัมพันธ์กับ
 ผู้บริหารอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 77.26 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อย
 ละ 80.78 ความสัมพันธ์กับนักเรียนอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 78.34 ครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ใน
 ระดับปานกลาง ส่วนใหญ่อยู่สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เชื่อมต่อการทำงานระดับปานกลาง คิดเป็นร้อย
 ละ 45.83 นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อย
 ละ 42.08 ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียนปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 32.46 การสนับสนุนจาก
 โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.29 ภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อย
 ละ 23.50 ความสัมพันธ์กับผู้บริหารอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 22.74 ความสัมพันธ์กับเพื่อน
 ร่วมงานอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.27 ความสัมพันธ์กับนักเรียนอยู่ในระดับดี คิดเป็น
 ร้อยละ 21.23 และครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนใหญ่อยู่สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เชื่อมต่
 การทำงานระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 6.06 นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู
 อยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 3.51 ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียนสูง คิดเป็นร้อยละ 1.56 การ
 สนับสนุนจากโรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 6.06 ภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับปาน
 กลาง คิดเป็นร้อยละ 1.78 ความสัมพันธ์กับผู้บริหารอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 6.67
 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 0.06 ความสัมพันธ์กับนักเรียนอยู่ใน
 ระดับดี คิดเป็นร้อยละ 0.42 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนร้อยละของปัจจัยด้านโรงเรียน จำแนกตามคุณภาพชีวิตของครู

ตัวแปร	ระดับ	คุณภาพชีวิตของครู							
		พอใช้		ปานกลาง		ดี		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เชื่อม ต่อการทำงาน	พอใช้	2	6.06	10	30.30	21	63.64	33	100.00
	ปานกลาง	1	0.42	110	45.83	129	53.75	240	100.00
	ดี	0	0.00	66	19.35	275	80.65	341	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับ	คุณภาพชีวิตของครู							
		พอใช้		ปานกลาง		ดี		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%
นโยบายการบริหารโรงเรียน ในส่วนของการทำงานของครู	พอใช้	2	3.51	22	38.60	33	57.89	57	100.00
	ปานกลาง	1	0.42	101	42.08	138	57.50	240	100.00
	ดี	0	0.00	63	19.87	254	80.13	317	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน	พอใช้	1	1.49	14	20.90	52	77.61	67	100.00
	ปานกลาง	0	0.00	136	32.46	283	67.54	419	100.00
	ดี	2	1.56	36	28.13	90	70.31	128	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
การสนับสนุนจากโรงเรียน	พอใช้	2	6.06	12	36.36	19	57.58	33	100.00
	ปานกลาง	1	0.48	93	44.28	116	55.24	210	100.00
	ดี	0	0.00	81	21.83	290	78.17	371	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	พอใช้	0	0.00	11	39.29	17	60.71	28	100.00
	ปานกลาง	3	1.78	77	45.56	89	52.66	169	100.00
	ดี	0	0.00	98	23.50	319	76.50	417	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร	พอใช้	2	6.67	13	43.33	15	50.00	30	100.00
	ปานกลาง	1	0.57	80	45.71	94	53.72	175	100.00
	ดี	0	0.00	93	22.74	316	77.26	409	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	พอใช้	0	0.00	5	83.33	1	16.67	6	100.00
	ปานกลาง	1	0.36	119	43.27	155	56.36	275	100.00
	ดี	2	0.60	62	18.62	269	80.78	333	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00
ความสัมพันธ์กับนักเรียน	พอใช้	0	0.00	5	83.33	1	16.67	6	100.00
	ปานกลาง	1	0.73	81	59.12	55	40.15	137	100.00
	ดี	2	0.43	100	21.23	369	78.34	471	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00

เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตครู จำแนกตามปัจจัยด้านชุมชน พบว่า ครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดีส่วนใหญ่มีสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 77.60 ครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางส่วนใหญ่มีสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 43.33 และครูที่มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับพอใช้

ส่วนใหญ่มีสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 0.95 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนร้อยละของปัจจัยด้านชุมชน จำแนกตามคุณภาพชีวิตของครู

ตัวแปร	ระดับ	คุณภาพชีวิตของครู							
		พอใช้		ปานกลาง		ดี		รวม	
		N	%	N	%	N	%	N	%
สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัย	พอใช้	0	0.00	10	50.00	10	50.00	20	100.00
ต่อการดำรงชีวิต	ปานกลาง	2	0.95	91	43.33	117	55.72	210	100.00
	ดี	1	0.26	85	22.14	298	77.60	384	100.00
รวม		3	0.49	186	30.29	425	69.22	614	100.00

ตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของครูที่มีข้อมูลภูมิหลังที่ต่างกัน ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน รายได้ และจำนวนบุตร ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูจากตาราง 4.8 และ 4.9 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลภูมิหลัง ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน รายได้ และจำนวนบุตร โดยพิจารณาจากค่า t และ ค่า F พบว่าทุกค่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาด้านปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว โภชนาการ การพักผ่อน และการออกกำลังกาย ปัจจัยด้านโรงเรียนประกอบด้วยตัวแปร 8 ตัว ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู การสนับสนุนจากโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน และปัจจัยด้านชุมชนประกอบด้วยตัวแปร 1 ตัว ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต ทุกตัวแปรรวม 13 ตัวแปรโดยแต่ละตัวแปรแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับพอใช้ ระดับปานกลาง และระดับดี เมื่อพิจารณาจากค่า F พบว่าแต่ละระดับมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างน้อยหนึ่งคู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยเมื่อนำตัวแปรทั้ง 13 ตัวแปรมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ด้านสัมพันธภาพในครอบครัวครูที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางจะมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าครูที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี ด้านโภชนาการ ด้านการออกกำลังกาย ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน ด้านนโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู ด้านการสนับสนุนจากโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน และด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต รวม 7 ด้าน พบว่า ครูที่อยู่ในระดับพอใช้จะมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าครูที่อยู่ในระดับดี และครูที่อยู่ในระดับปานกลางจะมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าครูที่อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ด้านภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน พบว่าครูที่มีภาระงานอยู่ในระดับพอใช้ (ภาระงานน้อย) มีคุณภาพชีวิตสูงกว่าครูที่มีภาระงานอยู่ในระดับปานกลาง ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร พบว่า ครูที่อยู่ในระดับปานกลางจะมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าครูที่อยู่ในระดับดี และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน พบว่า ครูที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับพอใช้จะมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าครูที่อยู่ในระดับปานกลางและดี ครูที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับปานกลางจะมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าครูที่อยู่ในระดับดี สำหรับด้านการพักผ่อนไม่พบคู่ที่แตกต่าง ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 4.8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรข้อมูลภูมิหลัง ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน

ตัวแปร		Mean	S.D.	Df	T	Sig
เพศ	ชาย	3.8530	0.4302	612	0.3252	0.7452
	หญิง	3.8392	0.5397			
สถานภาพสมรส	โสด	3.8408	0.4551	612	-0.6420	0.5211
	สมรส	3.8660	0.4718			
ลักษณะชุมชนที่อาศัย	ในเขตเทศบาล	3.8610	0.4486	612	0.6531	0.5140
	นอกเขตเทศบาล	3.8367	0.4739			
ภาระหนี้สิน	มีหนี้สิน	3.8424	0.4412	612	-0.5571	0.5777
	ไม่มีหนี้สิน	3.8648	0.5016			

ตาราง 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรข้อมูลภูมิหลัง ได้แก่ รายได้ จำนวนบุตร

ตัวแปร	Mean	S.D.	df	SS	MS	Df	SS	MS	F	Sig	Levene	Sig
			Bet.	Bet.	Bet.	With.	With.	With.			Stst	
รายได้			5	1.612	0.322	608	128.460	0.211	1.526	0.180	0.548	0.740
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3.809	0.447										
10,001 - 20,000 บาท	3.928	0.500										
20,001 - 30,000 บาท	3.871	0.447										
30,001 - 40,000 บาท	3.833	0.457										
40,001 - 50,000 บาท	3.826	0.454										
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	4.159	0.617										
จำนวนบุตร			4	0.258	0.065	609	129.814	0.213	0.303	0.876	0.368	0.831
ไม่มีบุตร	3.840	0.493										
1 คน	3.838	0.432										
2 คน	3.869	0.435										
3 คน	3.870	0.436										
4 คน	3.744	0.490										

**p<.05

หมายเหตุ Levene Statistic = ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ homogeneity of variance

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล

ตัวแปร	Mean	S.D.	F	Sig	Levene	Sig	Post Hoc
					stst		
สัมพันธภาพในครอบครัว			37.676**	0.000	0.120	0.887	2 < 3
1.พอใช้	3.393	0.393					
2.ปานกลาง	3.433	0.447					
3.ดี	3.905	0.434					
โภชนาการ			41.769**	0.000	15.783	0.000	1 < 3
1.พอใช้	3.095	0.879					2 < 3
2.ปานกลาง	3.674	0.443					
3.ดี	3.940	0.411					
การพักผ่อน			4.710**	0.009	12.652	0.000	-
1.พอใช้	3.699	0.713					
2.ปานกลาง	3.846	0.428					
3.ดี	3.936	0.426					

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ตัวแปร	Mean	S.D.	F	Sig	Levene stst	Sig	Post Hoc
การออกกำลังกาย			10.593**	0.000	3.387	0.034	1 < 3
1.พอใช้	3.768	0.516					2 < 3
2.ปานกลาง	3.843	0.417					
3.ดี	4.011	0.422					

**p<.05

หมายเหตุ Levene Statistic = ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ homogeneity of variance พบว่า ตัวแปรโภชนาการ การพักผ่อน และการออกกำลังกาย ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นเรื่องความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน

ตัวแปร	Mean	S.D.	F	Sig	Levene stst	Sig	Post Hoc
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน			42.122**	0.000	3.305	0.037	1 < 3
1.พอใช้	3.705	0.614					2 < 3
2.ปานกลาง	3.666	0.434					
3.ดี	3.993	0.410					
นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู			27.075**	0.000	4.301	0.014	1 < 3
1.พอใช้	3.701	0.574					2 < 3
2.ปานกลาง	3.717	0.458					
3.ดี	3.976	0.401					
ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน			6.321**	0.002	3.738	0.024	1 > 2
1.พอใช้	4.035	0.564					
2.ปานกลาง	3.822	0.423					
3.ดี	3.842	0.499					
การสนับสนุนจากโรงเรียน			26.108**	0.000	13.480	0.000	1 < 3
1.พอใช้	3.582	0.698					2 < 3
2.ปานกลาง	3.711	0.437					
3.ดี	3.951	0.417					

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ตัวแปร	Mean	S.D.	F	Sig	Levene stst	Sig	Post Hoc
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร			21.032**	0.000	6.798	0.001	2 < 3
1.พอใช้	3.747	0.633					
2.ปานกลาง	3.670	0.488					
3.ดี	3.929	0.413					
ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร			22.054**	0.000	16.700	0.000	2 < 3
1.พอใช้	3.612	0.758					
2.ปานกลาง	3.694	0.453					
3.ดี	3.933	0.411					
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน			35.150**	0.000	0.097	0.907	1 < 2 1 < 3 2 < 3
1.พอใช้	2.899	0.572					
2.ปานกลาง	3.733	0.440					
3.ดี	3.963	0.432					
ความสัมพันธ์กับนักเรียน			50.085**	0.000	0.041	0.960	1 < 3 2 < 3
1.พอใช้	3.214	0.483					
2.ปานกลาง	3.556	0.446					
3.ดี	3.943	0.422					

**p<.05

หมายเหตุ Levene Statistic = ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ homogeneity of variance พบว่า ตัวแปรทุกตัว ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นเรื่องความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน ยกเว้น ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและความสัมพันธ์กับนักเรียน

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูตามตัวแปรปัจจัยด้านชุมชน

ตัวแปร	Mean	S.D.	F	Sig	Levene stst	Sig	Post Hoc
สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่			30.052**	0.000	1.688	0.186	1 < 3
ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต							2 < 3
พอใช้	3.536	0.563					
ปานกลาง	3.688	0.454					
ดี	3.954	0.425					

**p<.05

หมายเหตุ Levene Statistic = ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ homogeneity of variance

ผลการวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของคุณ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 23 ตัวแปร ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 276 คู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 126 คู่ คิดเป็นร้อยละ 45.7 ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมด และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 18 คู่ คิดเป็นร้อยละ 6.52 ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีทิศทางบวก ขนาดปานกลาง มีค่าพิสัยตั้งแต่ .000 ถึง .814 ดังรายละเอียดในตาราง 4.13

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรด้านเดียวกัน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรปัจจัยภูมิหลัง มีทั้งความสัมพันธ์ที่เป็นทิศทางเดียวกันและทิศทางตรงข้าม โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ ตัวแปรจำนวนบุตร (CHILD) กับตัวแปรสถานภาพสมรส (STATUS) โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.63 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์เป็นทิศทางเดียวกัน โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ ตัวแปรการพักผ่อน (RELAX) กับตัวแปรการออกกำลังกาย (EXERCISE) โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.45 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ถ้าครุมีการพักผ่อนมากขึ้นมีแนวโน้มจะออกกำลังกายมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันถ้าครุมีการออกกำลังกายมากขึ้นก็จะมีแนวโน้มมีการพักผ่อนสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน มีทั้งความสัมพันธ์ที่เป็นทิศทางเดียวกันและทิศทางตรงข้าม โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ ตัวแปรความสัมพันธ์กับผู้บริหาร (EXECUTE) กับตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร (LEADER) โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.81 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า หากภาวะผู้นำของผู้บริหารสูงขึ้นก็จะมีแนวโน้มความสัมพันธ์กับผู้บริหารสูงขึ้นด้วยในขณะเดียวกันหากความสัมพันธ์กับผู้บริหารสูงขึ้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารก็จะมีแนวโน้มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรคุณภาพชีวิตของคุณ มีความสัมพันธ์ที่เป็นทิศทางเดียวกัน โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ ตัวแปรสุขภาพกาย (HEALTH) กับตัวแปรสุขภาพจิต (HEART) โดยมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.47 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า หากครุมีสุขภาพกายสูงขึ้นก็จะมีแนวโน้มสุขภาพจิตสูงขึ้นด้วยในขณะเดียวกันสุขภาพจิตของครุสูงขึ้น มีแนวโน้มสุขภาพกายสูงขึ้นด้วยเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ 23 ตัวแปร รวม 276 คู่ ทั้งที่อยู่ในตัวแปรปัจจัยเดียวกันและตัวแปรภูมิหลังทุกปัจจัยพบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ พบว่าแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรที่วัดได้มีความสัมพันธ์ภายในต่อกัน และค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวแปรอิสระแต่ละคู่ มีค่าไม่เกิน 0.8 แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวที่เป็นตัวแปรอิสระของข้อมูลชุดนี้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) (อุทุมพร จามรมาน, 2542) จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (LISREL Model) ที่มีโมเดลการวัด (Measurement Model) ซึ่งอาศัยหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ตัวแปรควรมีความสัมพันธ์ภายในต่อกัน แต่ไม่ควรมีขนาดความสัมพันธ์กันสูง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าข้อมูลชุดนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลลิสเรลเต็มรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.13 เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลคุณภาพชีวิตของครู

ตัวแปร	STATUS	DEBT	INOUT	SEX	CHILD	INC	FAMILY	NUTRI	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	
STATUS	1																							
DEBT	.198**	1																						
INOUT	-0.001	-0.021	1																					
SEX	-0.095*	-0.038	0.066	1																				
CHILD	.634**	.172**	-0.004	-0.07	1																			
INC	.448**	0.047	0.074	-0.063	.374**	1																		
FAMILY	-0.052	-0.01	-0.007	0.077	0.001	0.039	1																	
NUTRI	0.072	-0.04	0.013	0.029	0.068	.145**	.413**	1																
EXERCISE	-0.016	-0.096*	0.009	-.144**	0.026	0.018	0.05	.347**	1															
RELAX	-0.023	-0.053	0.005	0.071	0.01	0.015	.160**	.333**	.450**	1														
ENVIWORK	0.017	-.088*	-0.066	-.098*	0.061	0.001	.212**	.264**	.268**	.282**	1													
POLICY	0.055	-0.001	-0.048	-0.011	0.078	0.014	.137**	.239**	.215**	.283**	.580**	1												
BURDEN	-0.019	0.062	-0.032	-0.013	-0.018	-0.008	0.006	-0.035	0.05	.105**	-.096*	-.107**	1											
SUPPORT	-0.051	0.000	-.092*	0.007	-0.02	-0.046	.155**	.253**	.147**	.227**	.517**	.666**	-.122**	1										
LEADER	-0.032	0.009	-.093*	-0.029	0.028	-.120**	.195**	.196**	.117**	.192**	.453**	.666**	-0.044	.661**	1									
EXECUTE	-0.018	0.04	-.085*	0.004	0.038	-.094*	.224**	.221**	.087*	.224**	.450**	.653**	-0.061	.699**	.814**	1								
COLL	-0.047	-0.025	0.005	0.04	-0.012	-.087*	.278**	.232**	.191**	.282**	.323**	.334**	.168**	.292**	.336**	.358**	1							
STUDENT	0.02	-.081*	0.044	0.03	0.063	0.014	.433**	.372**	.150**	.224**	.299**	.215**	0.053	.225**	.234**	.229**	.455**	1						
SAFETY	-0.014	0.004	-0.021	-0.026	-0.01	0.009	.383**	.303**	.139**	.206**	.348**	.275**	-0.2	.297**	.259**	.321**	.299**	.328**	1					
HEALTH	0.011	0.003	-0.029	-0.044	0.046	-0.005	.134**	.190**	0.06	-0.069	.152**	.146**	-.151**	.171**	.094*	.144**	0.016	.102*	.146**	1				
HEART	-0.056	0.011	0.047	-0.026	-0.034	-0.026	.378**	.322**	.109**	.082*	.190**	.121**	-0.076	.191**	.159**	.190**	.218**	.299**	.176**	.468**	1			
HAPPY	-0.051	-.085*	.104**	.079*	0.009	-0.012	.380**	.431**	.253**	.308**	.351**	.338**	-0.03	.266**	.294**	.318**	.430**	.553**	.262**	.180**	.466**	1		
ENVIRON	0.011	0.003	-0.033	0.034	0.017	.100*	.404**	.402**	.206**	.272**	.428**	.303**	-0.044	.354**	.244**	.324**	.255**	.356**	.552**	.252**	.355**	.449**	1	
mean	0.65961	0.6873	0.52117	0.74104	1.10749	2.538	4.42117	3.97427	2.77264	3.21091	3.681189	3.54112	3.13477	3.78217	3.87989	3.90106	3.68404	4.04601	3.88534	3.53909	3.87738	3.99744	3.98371	
S.D.	0.47423	0.46397	0.49996	0.43842	1.11559	1.11159	0.61573	0.69596	0.99992	0.61238	0.760629	0.8429	0.64817	0.8305	0.81215	0.85494	0.55648	0.62671	0.81951	0.71444	0.58133	0.61	0.65676	

p<.01,*p<.05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู กับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ การวิจัยครั้งนี้มี ตัวแปรภายนอกแฝง จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยภูมิหลัง (BGFAC) ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล (PERFAC) ตัวแปรปัจจัยด้านโรงเรียน (SCHFAC) ตัวแปรปัจจัยด้านชุมชน (COMFAC) ตัวแปรภายในแฝง 1 ตัวแปร ได้แก่ คุณภาพชีวิตของครู (QOL) โดยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมีจำนวน 23 ตัวแปร

การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลคุณภาพชีวิตของครูตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์วิเคราะห์โดยกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดไม่สัมพันธ์กัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า โมเดลตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 1338.196 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 221 และค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ .000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.830 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.788 ค่าดัชนีกำลังสองของส่วน เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.0392

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยทำการปรับโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งการปรับโมเดลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากดัชนีวัดการปรับโมเดล (Modification Indices) และผลจากการปรับโมเดลคุณภาพชีวิตของครูที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดดัง ตาราง 4.10

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลคุณภาพชีวิตครู พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 137.475 องศาอิสระเท่า 143 ที่ระดับความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 0.615 ซึ่งแสดงว่าผลการทดสอบค่าไค-สแควร์ (χ^2) ไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ยอมรับสมมติฐานว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.981 ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.000 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.963 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1.000 ดัชนีกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.025 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์

สำหรับค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงสูงสุด คือ สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต (SAFETY) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 1.000 รองลงมา

คือสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน (ENVIWORK) ความสัมพันธ์กับผู้ (EXECUTE) สถานภาพสมรส (STATUS) และนโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนการทำงานของคุณ (POLICY) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.898, 0.735, 0.729 และ 0.681 ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-square) ตัวแปรคุณภาพชีวิตของคุณ (QOL) มีค่าเท่ากับ 0.710 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคุณภาพชีวิตของคุณได้ร้อยละ 71.00

เมื่อพิจารณาตัวแปรคุณภาพชีวิตของคุณ พบว่าได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านโรงเรียน มีค่าอิทธิพลทางบวก เท่ากับ 0.74 และ 0.22 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางตรงจาก ปัจจัยภูมิหลัง และปัจจัยด้านชุมชน มีค่าอิทธิพลทางลบ เท่ากับ -0.07 และ -0.03 แสดงว่า ครูที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี การโภชนาการดี มีการออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจเมื่อว่างจากภาระงาน และทำงานอยู่ในโรงเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการทำงาน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานชัดเจนและเป็นธรรม ภาระงานที่รับผิดชอบไม่มากเกินไป มีการสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาการเรียนการสอน และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้บริหาร เพื่อนครู และนักเรียน จะส่งผลให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีทั้งค่าบวกและลบ คู่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ คุณภาพชีวิตของคุณกับปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์เท่ากับ .816 รองลงมาได้แก่ คุณภาพชีวิตของคุณกับปัจจัยด้านโรงเรียน มีความสัมพันธ์เท่ากับ .534 และปัจจัยด้านชุมชนกับปัจจัยส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์เท่ากับ .457 ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง และค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของคุณ

ตัวแปรผล	คุณภาพชีวิตครู		
	อิทธิพลรวม (TE)	อิทธิพลทางอ้อม(IE)	อิทธิพลทางตรง (DE)
ปัจจัยภูมิหลัง	-0.07	-	-0.07
ปัจจัยส่วนบุคคล	0.74**	-	0.74**
ปัจจัยด้านโรงเรียน	0.22**	-	0.22**
ปัจจัยด้านชุมชน	-0.03	-	-0.03

ตารางที่ 4.14 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง และค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตครู

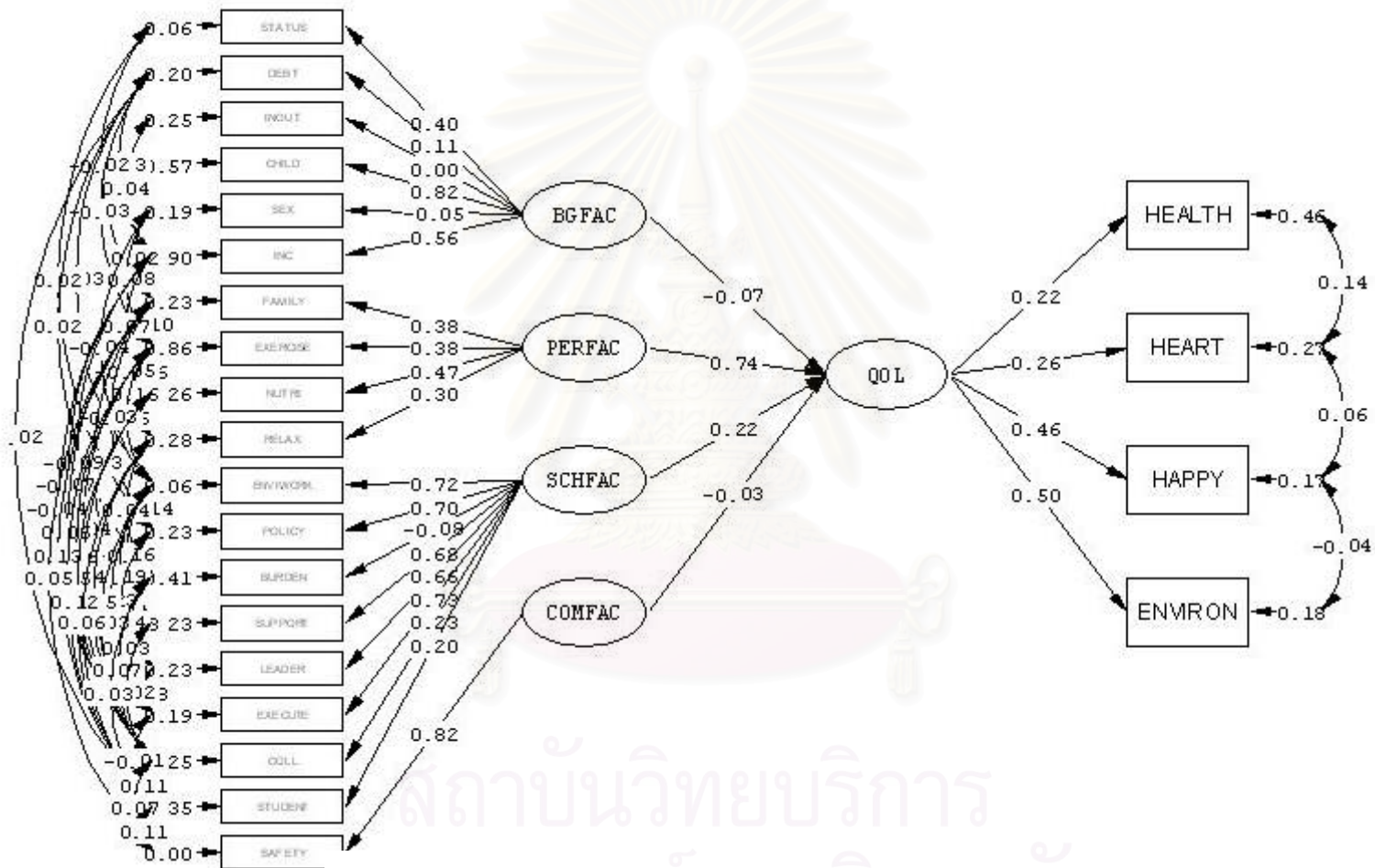
ค่าสถิติ					
ไค-สแควร์=137.47	df =143 , p = .615	GFI = .981	AGFI = .963	RMR = .014	
ตัวแปร	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	
ความเที่ยง	0.091	0.204	0.559	0.578	
ตัวแปร	STATUS	DEBT	INOUT	CHILD	SEX
ความเที่ยง	0.729	0.055	0.000	0.540	0.013
ตัวแปร	INC	FAMILY	NUTRI	EXERCISE	RELAX
ความเที่ยง	0.255	0.387	0.462	0.146	0.238
ตัวแปร	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT	LEADER
ความเที่ยง	0.898	0.681	0.017	0.662	0.653
ตัวแปร	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY	
ความเที่ยง	0.735	0.176	0.100	1.000	
สมการโครงสร้างของตัวแปร		คุณภาพชีวิตครู			
R SQUARE		0.710			
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง					
ตัวแปร	คุณภาพชีวิต	ปัจจัยภูมิหลัง	ปัจจัยส่วนบุคคล	ปัจจัยด้านโรงเรียน	ปัจจัยด้านชุมชน
คุณภาพชีวิต	1.000				
ปัจจัยภูมิหลัง	-0.041	1.000			
ปัจจัยส่วนบุคคล	0.816	0.034	1.000		
ปัจจัยด้านโรงเรียน	0.534	0.012	0.439	1.000	
ปัจจัยด้านชุมชน	0.386	-0.033	0.457	0.362	1.000

** p < .05

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยภูมิหลังโดยแยกวิเคราะห์ทีละปัจจัยพบว่า พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 151.690 องศาอิสระเท่ากับ 129 ที่ระดับความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 0.084 ซึ่งแสดงว่าผลการทดสอบค่าไค-สแควร์ (χ^2) ไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ยอมรับสมมติฐานว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดระดับความกลม กลืน (GFI) เท่ากับ 0.979 ที่มีค่าเข้าใกล้ 1.000 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.955 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1.000 ดัชนีกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.016 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-square) ตัวแปรคุณภาพชีวิตของครู (QOL) มีค่าเท่ากับ 0.729 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรคุณภาพชีวิตของครูได้ร้อยละ 72.90 ดังตารางที่ 4.15

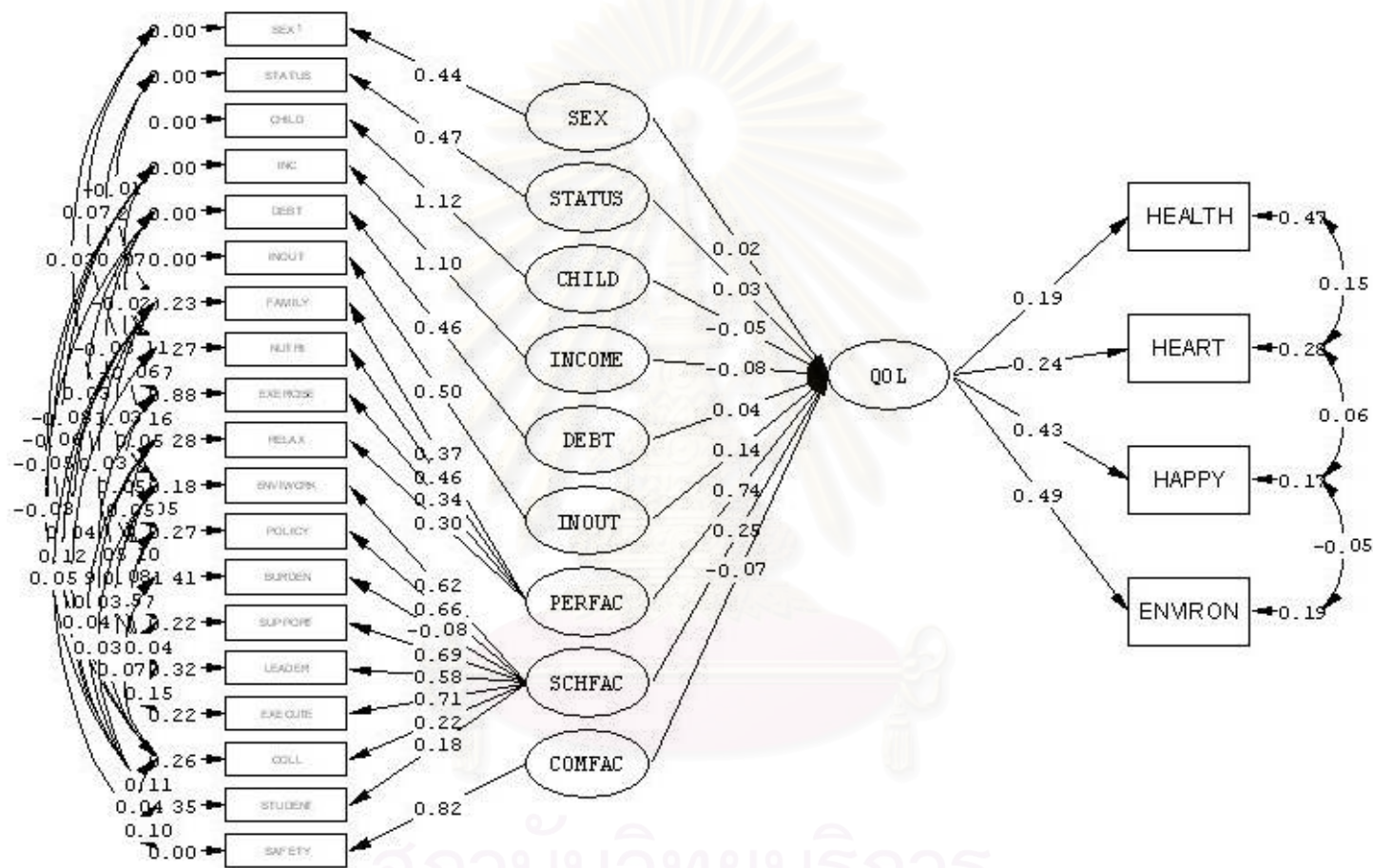
ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง และค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตครู เมื่อแยกวิเคราะห์ปัจจัยภูมิหลัง

ตัวแปรผล	คุณภาพชีวิตครู									
	อิทธิพลรวม (TE)	อิทธิพลทางอ้อม(IE)	อิทธิพลทางตรง (DE)							
เพศ	0.02	-	0.02							
สถานภาพสมรส	0.03	-	0.03							
จำนวนบุตร	- 0.05	-	- 0.05							
รายได้	- 0.08	-	- 0.08							
ภาระหนี้สิน	0.04	-	0.04							
ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย	0.14	-	0.14							
ปัจจัยส่วนบุคคล	0.74	-	0.74							
ปัจจัยด้านโรงเรียน	0.25	-	0.25							
ปัจจัยด้านชุมชน	- 0.07	-	- 0.07							
ค่าสถิติ										
ไค-สแควร์=137.47	df =143 , p = .615	GFI = .981	AGFI = .963 RMR = .014							
ตัวแปร	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON						
ความเที่ยง	0.075	0.174	0.527	0.567						
ตัวแปร	STATUS	DEBT	INOUT	CHILD	SEX					
ความเที่ยง	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000					
ตัวแปร	INC	FAMILY	NUTRI	EXERCISE	RELAX					
ความเที่ยง	1.000	0.343	0.434	0.115	0.237					
ตัวแปร	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT	LEADER					
ความเที่ยง	0.678	0.622	0.016	0.684	0.508					
ตัวแปร	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY						
ความเที่ยง	0.697	0.155	0.085	1.000						
สมการโครงสร้างของตัวแปร		คุณภาพชีวิตครู								
R SQUARE		0.729								
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง										
ตัวแปร	คุณภาพชีวิต	เพศ	สถานภาพสมรส	จำนวนบุตร	รายได้	ภาระหนี้สิน	ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย	ปัจจัยส่วนบุคคล	ปัจจัยด้านโรงเรียน	ปัจจัยด้านชุมชน
คุณภาพชีวิต	1.000									
เพศ	-0.071	1.000								
สถานภาพสมรส	-0.048	0.092	1.000							
จำนวนบุตร	-0.016	0.066	0.631	1.000						
รายได้	-0.026	0.059	0.432	0.368	1.000					
ภาระหนี้สิน	0.001	0.030	0.201	0.182	0.049	1.000				
ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย	0.089	-0.066	0.005	-0.002	0.072	-0.009	1.000			
ปัจจัยส่วนบุคคล	0.813	-0.102	-0.039	0.027	0.062	-0.056	-0.028	1.000		
ปัจจัยด้านโรงเรียน	0.574	-0.005	-0.005	0.041	-0.016	0.022	-0.093	0.497	1.000	
ปัจจัยด้านชุมชน	0.345	-0.039	-0.039	-0.024	0.001	0.005	-0.036	0.434	0.400	1.000

Chi-Square=137.47 df=143 p-value=0.615 RMSEA=0.014

แผนภาพ 4.1 โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของคุณ

Chi-Square=151.69, df=129, P-value=0.08406, RMSEA=0.017

แผนภาพ 4.2 โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของคุณ (วิเคราะห์แยกปัจจัยภูมิหลัง)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ในการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship model) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ศึกษา คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ปีการศึกษา 2551 จำนวน 4,456 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยมีบางโรงเรียนใช้การเก็บข้อมูลโดยการส่งทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 614 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 81.87 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง (latent variables) จำนวน 5 ตัวแปร และตัวแปรสังเกตได้ (observed variables) จำนวน 23 ตัวแปร ซึ่งตัวแปรแฝงภายใน 1 ตัวแปร ได้แก่ คุณภาพชีวิตของครู วัดจากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ สุขภาพกาย สุขภาพจิต ความสุขในการทำงาน และการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และตัวแปรแฝงภายนอกจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ปัจจัยภูมิหลัง วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ภาระหนี้สิน 2) ปัจจัยส่วนบุคคล วัดจากตัวแปรสังเกตได้จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว โภชนาการ การพักผ่อน และการออกกำลังกาย 3) ปัจจัยด้านโรงเรียน วัดจากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน การสนับสนุนจากโรงเรียน ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน และนโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู และปัจจัยด้านชุมชน วัดจากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบเติมคำตอบ ตอนที่ 2 เป็นรายการคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของครู มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นรายการคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู ซึ่งเป็นรายการคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ เช่นกัน

วิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) คะแนนสูงสุด (max) คะแนนต่ำสุด (min) ค่าความเบ้ (skewness) และค่าความโด่ง (kurtosis) การทำตารางสองมิติ (crosstab-tabulation) การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพชีวิตของครูกับปัจจัยภูมิหลังของครูที่ต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one - way ANOVA) และการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ โปรแกรม SPSS for Windows และใช้การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลคุณภาพชีวิตของครู โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL 8.72)

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ไว้ 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประการที่สอง ตัวแปรทั้ง 4 ด้าน คือ ปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านชุมชน น่าจะมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตของครู

สรุปผลการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตของครู

จากการพิจารณาข้อมูลเชิงบรรยายมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

1.1 คุณภาพชีวิตของครูโดยรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 จากมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

1.2 เมื่อพิจารณาจากปัจจัยภูมิหลัง ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ภาระหนี้สิน และลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย จะพบว่าคุณภาพชีวิตของครูไม่แตกต่างกัน

1.3 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านชุมชน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู มีข้อสังเกตว่าครูที่มีคุณภาพชีวิตดี ส่วนใหญ่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี ด้านโภชนาการดี มีการออกกำลังกายและการพักผ่อนอยู่ในระดับดี ในปัจจัยด้านโรงเรียนพบว่าอยู่ในโรงเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานดี นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครูเป็นระบบชัดเจนมีความยุติธรรมในการข้อกำหนดการปฏิบัติงานของครู มีภาระงานค่อนข้างน้อย โรงเรียนให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี ผู้บริหารมีภาวะผู้นำสูง มีความสัมพันธ์กับผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และนักเรียนอยู่ในระดับดี และอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีสิ่งแวดล้อมปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลคุณภาพชีวิตของครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเป็นไปตามสมมติฐานทั้งสองประการที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้โดยให้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามกรอบแนวคิดกับข้อเชิงประจักษ์ ในรูปของค่า

ไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 137.47 มีค่าองศาอิสระเท่ากับ 143 และค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.615 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.981 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.963 และค่าดัชนีกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.014 โดยตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพชีวิตของครูโดยภาพรวมได้ร้อยละ 71.00

ตัวแปรคุณภาพชีวิตของครูได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยส่วนบุคคลมากที่สุด โดยมีค่าอิทธิพลทางตรง 0.74 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัว คือ สัมพันธภาพในครอบครัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.38 การออกกำลังกาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.38 โภชนาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.47 และการพักผ่อน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.30 รองลงมาคือปัจจัยด้านโรงเรียนมีค่าอิทธิพลทางตรง 0.22 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัว คือ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.72 นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.70 ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ -0.08 การสนับสนุนจากโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.68 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.66 ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.73 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.23 และความสัมพันธ์กับนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.20

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้นนั้น โดยภาพรวมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยนี้มีประเด็นที่น่าสนใจหลายประการ ได้แก่ คุณภาพชีวิตของครู ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของครู

1. คุณภาพชีวิตของครู

ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่ร้อยละ 69.22 มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี (3.86) ซึ่งถือว่ายังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนครูทั่วประเทศซึ่งมีประมาณ 600,000 คน จะเห็นว่าจำนวนครูที่มีคุณภาพชีวิตดีมีจำนวนไม่มากซึ่งไม่ใช่สัญญาณที่ดี เพราะยังมีครูอีกจำนวนเกือบ 200,000 คน ที่ยังขาดคุณภาพชีวิตที่ดี ถ้าข้อมูลชุดนี้แทนภาพรวมของครูทั้งประเทศแสดงว่าต้องมีการพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตของครูให้สูงขึ้น จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านโรงเรียนและปัจจัยส่วนบุคคล ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านโรงเรียนมีประเด็นสำคัญคือครูที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงานดีมีเพียงร้อยละ 55.53 ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่มากนัก แสดงว่าครูอีกเกือบครึ่งทำงานในโรงเรียนที่มีสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีไม่เอื้อต่อการทำงาน ซึ่งในส่วนนี้

ย่อมส่งผลต่อการทำงานของครูเพราะสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่ไม่ดีนั้นเป็นสาเหตุให้เกิดความเครียดของครู เมื่อครูมีความเครียดสูงจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของครูต่ำลง (Robert และ Alison, 1996) และเมื่อพิจารณาด้านภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน ครูที่มีภาระงานน้อยมีเพียงร้อยละ 10.91 ซึ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนครูทั้งหมด แสดงว่าครูส่วนใหญ่มีภาระงานที่รับผิดชอบอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงมาก สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ได้กำหนดภาระงานครุรวม 5 ประการได้แก่ 1) งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน 2) งานบริการสังคมในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ 3) งานเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าวิจัย 4) งานด้านการนิเทศ วัตถุประสงค์ ประเมินผล 5) งานด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าภาระงานของครูนั้นอาจกล่าวได้ว่าครอบคลุมจากผลงานวิจัยประสิทธิภาพการใช้ครูพบว่า ในเรื่องภาระงานของครูนั้นมีความแตกต่างและความแปรปรวนของข้อมูลค่อนข้างมากในโรงเรียนประถมศึกษบางโรงเรียนครูมีปริมาณงานสอนโดยเฉลี่ย 16-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในขณะที่บางโรงเรียนครูมีปริมาณงานสอนโดยเฉลี่ยสูงถึง 24-26 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งเกิดจากจำนวนครูไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องมาจากครูลาศึกษาต่อ ครูไปช่วยงานธุรการของโรงเรียน เป็นต้น ในส่วนของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าโรงเรียนมัธยมที่มีชื่อเสียงนั้นมีจำนวนนักเรียนค่อนข้างมาก โดยเฉลี่ยประมาณ 50-55 คน ครูบางคนต้องรับผิดชอบการสอนถึง 3 รายวิชา อันเนื่องมาจากทางโรงเรียนขาดครูพิเศษซึ่งทำให้ครูต้องสอนในรายวิชาที่ตนเองไม่ถนัด จึงเป็นผลให้ทำงานได้ไม่เต็มศักยภาพ ขาดแรงจูงใจ เกิดความเหนื่อยหน่ายในการปฏิบัติงาน ภาระงานมากเกินไปทำให้พักผ่อนไม่เพียงพออาจทำให้เกิดการเจ็บป่วย ซึ่งในส่วนนี้ย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูอย่างแน่นอน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำประเด็นทั้งสองส่วนนี้ไปพิจารณาหาแนวทางในการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความน่าอยู่ น่าทำงานมากขึ้น และลดภาระงานของครูให้น้อยลงเหลือเพียงงานในหน้าที่หลัก ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพครูและคุณภาพชีวิตของครูให้ดีขึ้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครูโดยภาพรวมพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์หัตถิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการอธิบายประเด็นนี้ผู้วิจัยจะอธิบายตามขนาดอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อคุณภาพชีวิตของครู เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางตรงในทางบวก ($DE = .74$) ต่อคุณภาพชีวิตของครูมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยปัจจัยส่วนบุคคลในการวิจัยครั้งนี้วัดได้จากตัวแปร

สังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว โภชนาการ การออกกำลังกาย และการพักผ่อน แสดงว่าถ้าเรามีปัจจัยส่วนบุคคลสูงขึ้นก็จะทำให้เรามีคุณภาพชีวิตดีขึ้นนั่นเอง จะเห็นได้ว่าตัวแปรในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่เป็นด้านพฤติกรรม นั้นหมายความว่าสิ่งที่เราจะมีคุณภาพชีวิตดีหรือไม่ดีนั้น ตัวเราเองเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งในการกำหนดคุณภาพชีวิตของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นโภชนาการ การออกกำลังกาย หรือการพักผ่อน ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากตัวเราทั้งสิ้นอาจมีกรอบในด้านเวลาเป็นตัวกำหนด แต่เราเองควรมีการบริหารจัดการให้ตนเองได้มีเวลาในการออกกำลังกาย หรือการพักผ่อนบ้าง ในด้านโภชนาการนั้น ต้องรู้จักหลักโภชนาการที่ถูกต้อง และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว มอบความรักความอบอุ่น ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อลดปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ในครอบครัว เมื่อพิจารณารายด้านจากปัจจัยส่วนบุคคลนี้ พบว่า ครูที่มีการออกกำลังกายดี และการพักผ่อนดีมีร้อยละ 18.73 และ 17.59 ตามลำดับ ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก อาจเนื่องจากในแต่ละวันครูต้องทำงานหนัก ทั้งงานสอน งานธุรการต่าง ๆ เมื่อกลับไปถึงบ้านก็จะเหนื่อย เพลีย ไม่ได้ออกกำลังกาย ดังนั้นจากที่กล่าวไปข้างต้นครูควรดูแลตนเองในส่วนนี้ และที่สำคัญผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้มีเวลาในการออกกำลังกายหลังเสร็จภารกิจต่าง ๆ ในโรงเรียน อาจเป็นกิจกรรมนันทนาการร่วมกัน จัดห้องออกกำลังกายไว้บริการในโรงเรียน ซึ่งตรงนั้นนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้ครูมีการออกกำลังกายมากขึ้นแล้ว จะมีข้อดีอีกส่วนก็คือครูจะมีการปฏิสัมพันธ์กัน ก่อให้ความรักความสามัคคีภายในองค์กรเพิ่มขึ้นอีกด้วย

2.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลทางตรงในทางบวก ($DE = .22$) ต่อคุณภาพชีวิตของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยปัจจัยส่วนบุคคลในการวิจัยครั้งนี้วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำนโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน การสนับสนุนจากโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน แสดงว่าเมื่อครูมีปัจจัยด้านโรงเรียนสูงขึ้นก็จะทำให้เรามีคุณภาพชีวิตดีขึ้นนั่นเอง ในส่วนรายละเอียดของปัจจัยด้านโรงเรียนพบว่าควรต้องปรับปรุงด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำนโยบายและภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน ดังที่กล่าวไปแล้ว จะเห็นว่า ด้วยลักษณะอาชีพครูที่ในแต่ละวันการดำเนินชีวิตของครูส่วนใหญ่จะอยู่ในโรงเรียนอย่างน้อยวันละ 8 ชั่วโมง ดังนั้นการดำเนินชีวิตภายในโรงเรียนการพบปะพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนครูด้วยกัน นักเรียน ผู้บริหาร ย่อมส่งผลกับตัวครูไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม ฯลฯ เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ถ้าดูในรายละเอียดของทั้ง 8 ตัวแปร พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ

ครูต่อไป เช่นด้านความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณ จากผลการวิจัยพบว่าครูที่มีคุณภาพชีวิตดีมีความสัมพันธ์กับผู้บริหาร และภาวะผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับดีร้อยละ 66.61 และ 67.91 ตามลำดับ จะเห็นว่าทั้งสองด้านนี้เป็นด้านที่ควรสนับสนุนให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนควรนำประเด็นภาวะผู้นำของผู้บริหารไปศึกษาเพื่อพัฒนาผู้บริหารต่อไป ส่วนตัวผู้บริหารนั้นควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับครูในโรงเรียน บริหารงานด้วยความเป็นธรรมและเป็นกันเองกับครูให้มากขึ้น หรือในส่วนของ การสนับสนุนจากโรงเรียน นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของคุณ ผู้บริหารโรงเรียนควรนำไปประกอบการวางแผนงานในโรงเรียนในครอบคลุมการทำงานของคุณอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุขในการปฏิบัติงาน

2.3 ปัจจัยภูมิหลัง เป็นปัจจัยที่ส่งผลทางตรงในทางลบ ($DE = -.07$) ต่อคุณภาพชีวิตของคุณ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยภูมิหลังในการวิจัยครั้งนี้วัดได้จาก เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร รายได้ ภาระหนี้สิน และลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย ในด้านปัจจัยภูมิหลัง ภาพรวม นั้นพบว่าไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณ ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า แม้ครูจะเป็นเพศชาย หรือหญิง สถานภาพโสดหรือสมรส อยู่ในหรือนอกเขตเทศบาล จำนวนบุตร รายได้ หนี้สินต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน แต่ก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ และลักษณะหน้าที่ส่วนใหญ่ก็จะเหมือนกัน มีการดำเนินชีวิตที่คล้ายคลึงกัน จึงส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยแยกปัจจัยภูมิหลังทั้งหมดออก จะพบว่าลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัยคือการในหรือนอกเขตเทศบาลนั้นส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณณี ไชยอำพร และสนิท สัมครการ (2534) ที่ศึกษาเปรียบเทียบ คุณภาพชีวิตของชาวเมืองกับชาวชนบทโดยแบ่งชาวเมืองคือคนที่อยู่ในเขตเทศบาลและชาวชนบทคือ คนที่อยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งพบว่า ชาวเมืองและชาวชนบทมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันในเรื่องของ งาน(อาชีพ) และรายได้ เนื่องจากในชนบทการจ้างงานน้อยทำให้รายได้ของชาวชนบทไม่สูงนักจึง ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต

2.4 ปัจจัยด้านชุมชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลทางตรงในทางลบ ($DE = -.03$) ต่อคุณภาพชีวิตของคุณอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยด้านชุมชนในการวิจัยครั้งนี้วัดได้จาก สิ่งแวดล้อมในชุมชน ที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต ในส่วนของปัจจัยนี้ที่ไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณ อาจเพราะที่ตั้งของ โรงเรียนส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนที่มีความเจริญ ครูส่วนใหญ่ก็จะพักอยู่บริเวณใกล้ ๆ กับโรงเรียน โดยเมื่อเป็นแหล่งชุมชนจะมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินค่อนข้างสูง เพราะมีการ สอดส่องดูแลของเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึง การคมนาคม การสื่อสารต่าง ๆ สะดวกสบาย ดังนั้นในส่วนนี้ ทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนของคุณไม่แตกต่างกัน จึงไม่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของคุณเช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การนำเสนอในส่วนนี้ แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และส่วนที่สอง เป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู พบประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ดังนี้

1. ด้านครู จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของครูสูงสุดคือปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การออกกำลังกาย โภชนาการ การพักผ่อน และสัมพันธภาพในครอบครัว ในด้านการออกกำลังกายและการพักผ่อนของครูนั้นอยู่ในระดับพอใช้ หมายความว่าครูมีการออกกำลังกายและการพักผ่อนค่อนข้างน้อย ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของครูต่ำลง ดังนั้นตัวครูเอง ควรจัดสรรเวลาในการออกกำลังกาย อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละประมาณ 30 นาที หาระหว่างไปพักผ่อนหย่อนใจในสถานที่ที่มีบรรยากาศร่มรื่นเพื่อลดความตึงเครียดจากการปฏิบัติงานในแต่ละวัน และความนอนพักผ่อนให้เพียงพอเพื่อเสริมสร้างสุขภาพกาย และสุขภาพจิตให้สมบูรณ์

2. ด้านผู้บริหาร ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนควรจัดแนวทางในการพัฒนาสุขภาพให้กับครู อาจจัดเป็นกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมกีฬา ให้ครูปฏิบัติร่วมกันในโรงเรียน จัดสวัสดิการอาหารกลางวันภายในโรงเรียนให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ มีมุมสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ สร้างห้องพักรู้ในครูได้มีการพักผ่อนอย่างสะดวกสบายเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากภาระงาน จัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีความร่มรื่นและเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้มากขึ้น เช่น จัดสวนหย่อมไว้หลาย ๆ มุม อาจใช้ต้นไม้ประเภทสมุนไพร(สวนสมุนไพร) จัดมุมปลาสวยงาม ทำภาพแผนที่ประเทศไทย แผนที่จังหวัด แผนที่โรงเรียน มาจัดแสดงไว้ตามผนังภายนอกอาคารเรียน เป็นต้น เพราะนอกจากจะให้ความร่มรื่นสบายใจแล้วยังสามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้อีกด้วย ในด้านการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในโรงเรียนควรเป็นระบบขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นธรรมให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน

3. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากผลการวิจัยพบว่าครูมีภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียนค่อนข้างมากมาก ในส่วนนี้จะเห็นว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรหาแนวทางกำหนดนโยบายในการลดภาระงานของครูให้น้อยลงเพื่อให้ครูได้ทำงานอย่างเต็มศักยภาพ และมีเวลาในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคุณให้หลากหลายมุมมองขึ้น เพื่อที่จะได้ข้อมูลในเชิงลึกมาประกอบการศึกษาเพื่อให้เข้าใจถึงคุณภาพชีวิตของคุณมากขึ้น
2. การเก็บข้อมูลปลายเปิดคุณไม่ค่อยเต็มคำตอบทำให้ข้อมูลขาดหายส่งผลกระทบต่อการวิเคราะห์ที่จะนำมาเป็นปัจจัยในการอธิบาย ดังนั้นจึงควรเก็บข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติม
3. ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำกรวิจัยโปรแกรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของคุณ
4. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของคุณในต่างสังกัดว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการประเมินคุณภาพชีวิตของคุณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การพัฒนาชุมชน, กรม. (2547). **รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยปี 2547 จากข้อมูลความ
จำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)**. กรุงเทพมหานคร: เอกสารโรเนียว.
- กุหลาบ รัตน์สังธรรม และคณะ. (2535). **รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบที่
เหมาะสมในวิธีดำเนินงานวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ความจำเป็น
พื้นฐานในระดับหมู่บ้าน**. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกศล ศรีวรกุล. (2541). **คุณภาพชีวิตของครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5 .
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท. (2551). **รายงาน
คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2551 : จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน**.
กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท กรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย
- จินดา บุญช่วยเกื้อกุล. (2550). การดูแลรักษาและส่งเสริมสุขภาพ. ใน **สุขภาพเพื่อชีวิต**, 61-
94. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชอบ เข้มกลัด และคณะ. (2545). **รายงานการวิจัยประเมินผลโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนา
ชีวิตครูปี 2545**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนิดา รัชพลเมือง. (2527). **การศึกษาเพื่อพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: โครงการส่งเสริมการ
ผลิตตำรา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชิตชัย เสียงสนั่น. (2529). **การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำของครูในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประชากรศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชนากานต์ บุญนุช. (2540). **คุณภาพชีวิตของผู้ช่วยพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดำรงศักดิ์ ดำริห์. (2545). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการ
ปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคกลาง**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ทองพูน สังแก้ว. (2540). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย. (2551). สุขภาพสำหรับบุคคล. สืบค้นจากwww.cusc.ac.th/matter_2.doc. [5 ก.ค. 51]
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2539). ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ก.พลพิมพ์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์ : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิสาร์ตน์ ศิลปเดช. (2538). รายงานวิจัยเรื่องการรับรู้คุณภาพชีวิตและการปฏิบัติตนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนแออัดในเขตธนบุรี. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ปฎิมากร ชาญประโคน. 2543. ความเครียดและวิธีเผชิญความเครียดของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พนิชฐา พานิชชี่วะกุล. (2537). การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่เป็นสมมติสำหรับผู้สูงอายุในชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรพรรณ ศรีทอง. 2533. คุณภาพชีวิตครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พาฝัน วราวิทยา. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิมพ์ภา จันทไทย. 2550. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศิริ เทียนอุดม. 2544. ปัจจัยส่งเสริมการทำงานของคุณครูต้นแบบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

- พระราชศรี อาสาเสนีย์. 2546. **การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของวิศวกรณบริษัทแอดวานซ์อินโฟร์เซอร์วิส จำกัด (มหาชน).** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาณัฐพล คำต่อณ. (2548). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิน พระคุณ. 2543. **ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มัลลิกา จินาคำ. (2541). **ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างในระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในเขตภาคเหนือ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รณรุทธิ์ บุตรแสนคม. (2540). **รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตชนบทจังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์.** มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). **การปฏิวัติการศึกษาไทย.** กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- วรรณภา กุมารจันทร์. (2543). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบน.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิศนี ศิลตระกูล. (2541). **การพัฒนารูปแบบการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตและสังคมตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในเขตอุตสาหกรรม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย จันทวงศ์. (2547). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2544. **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรีผ่อง จิตกรรมกิจศิลป์. (2526). **การรับรู้เรื่องคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยอยู่ในอาคาร**
สงเคราะห์ของการเคหะแห่งชาติเขตห้วยขวาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต
สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์. (2529). **การรับรู้คุณภาพชีวิต ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัด**
ประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สรรเสริญ วงศ์ชุ่ม. (2545). **แนวทางการพัฒนาประเทศที่มีคุณภาพ.** สุทธิปริทัศน์ 16
(พฤษภาคม-สิงหาคม) :11-18.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2528). **การศึกษาช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างไร เอกสารประกอบการ**
สัมมนาทางวิชาการ ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. (อัดสำเนา)
- สวัสดิ์ ภูทอง. (2546). **การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อส่งเสริมคุณภาพ**
ชีวิตสำหรับผู้ใหญ่ในชุมชนชนบทภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.
สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงรัตน์ อุดมเดช. (2541). **คุณภาพชีวิตของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์สังกัด**
กรมการศาสนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวรรณ จันทสาร. (2543). **การศึกษาคุณภาพชีวิตของครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียน**
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
- สมกิจ กิจพูนวงศ์. (2539). **การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตครู สังกัด**
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวัดและประเมินผล
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2542. **รายงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคน**
ในเขตเมืองภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี. (2550). **กระทรวงศึกษาธิการเสนอแนวทางครูสหกิจ.**
สืบค้นจาก www.moe.go.th/websm/news [28 ก.ค.51]
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **สภาวะการขาดแคลนครูในระดับการศึกษาชั้น**

พื้นฐานของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิก

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2540). **คุณธรรมและจิตสำนึกของข้าราชการครู.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนที่ 10.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- อัจฉรา นวจินดา และชวีร์ส ภิมภย์ธรรมศิริ. **ความพึงพอใจ: ตัวแปรกลาง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.** การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ. 9 กันยายน 2534 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2530). **คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร.** วารสารจิตวิทยาคลินิก 18 (มกราคม-มิถุนายน): 1-23.
- อรวรรณ สุทธางกูร. (2540). **คุณภาพชีวิตและความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาษาอังกฤษ

- Berghorn, F. S., Schafer, D. E & Associates. (1981). **The Dynamics of Aging.** Colorado: Westview Press.
- Campbell, A. (1972). **Aspiration, Satisfaction and Fulfillment in a** Campbell and P.E. Converse, (eds.). **The Human Measuring of Social Change.** New York: Russell Sage Foundation.
- Dubos, R. (1976). **The State of Health and the Quality of Life.** The western Journal of Medicine 125(July 1976): 8-9
- Franagan, J. C. (1982). **Measurement of Quality of life : Current State of the Art.** Archives of Physical Medicine and Rehabilitation. 63(February 1982): 172
- Lui, Ben-Chien. (1975). **Quality of Life: Concept, Measure and Results.** The American Journal of Economics and Sociology. 34(January 1975): 11-16.
- Penteado, R. Z. (2007). **Quality of life and vocal health of teacher.** [Online]. Available from: <http://www.scielo.br>[2007, August 4]

Reldesr, J. M. (1984). **Teacher stress : Perceieved and objective Sources, and Quality of life.** [Online]. Available from: <http://www.eric.edu.gov>[2007, August 7]

The WHOQOL Group. (1995). **The World Health Organization Quality of Life Assessment (WHOQOL):Position Paper from the World Health Organization.** Social Science and Medicine 41 (October 1995):1403-1409.

UNESCO. (1981). **Quality of Life : An Orientation to Population Education.** Bangkok: UNESCO.

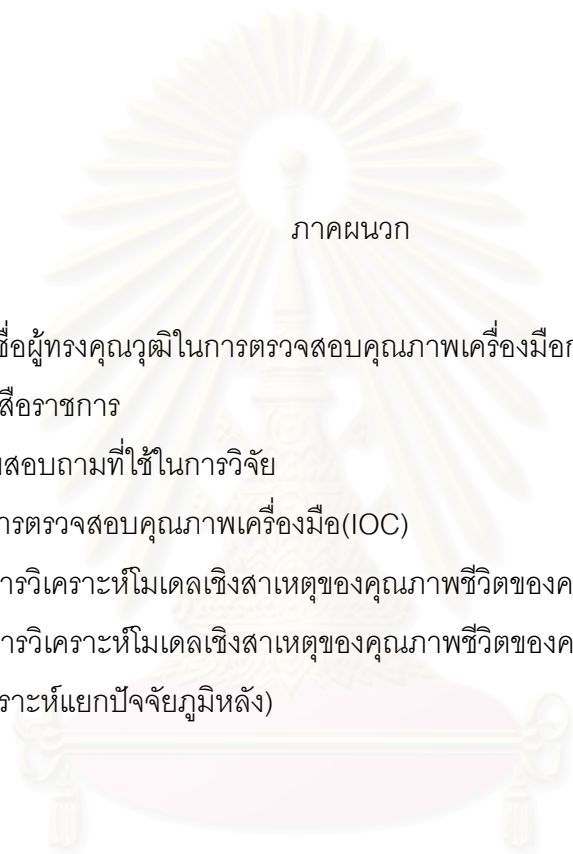

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

ภาคผนวก ข หนังสือราชการ

ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ(IOC)

ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู

ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู

(วิเคราะห์แยกปัจจัยภูมิหลัง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร.กมลวรรณ ตังธนานนท์
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์สมศักดิ์ วงศ์จำปา
หัวหน้าศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1
4. อาจารย์ ดร.ธีระพงษ์ ศรีโพธิ์
หัวหน้าศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2
5. นายแพทย์วิสิทธิ์ กิติโชตน์กุล
แพทย์ประจำโรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์(วัดไร่ขิง) จังหวัดนครปฐม
6. นายแพทย์ลือเดช นารักษ์
ผู้จัดการคลินิกแพทย์ลือเดช จังหวัดนครปฐม
7. อาจารย์ชนิตา คงคา
รองผู้อำนวยการแผนกประถมศึกษา โรงเรียนนาคนาคประสิทธิ์ จังหวัดนครปฐม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข หนังสือราชการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ศธ ๐๕๑๒.๖(๒๓๕๕)/ว.

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ชนิตา กงคา

ด้วย นางสาวกรณิการ์ ศรีวาริรัตน์ นิสิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (นอกเวลาราชการ) ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างดำเนินงานวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตครู โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นิสิตได้สร้างเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังกล่าว ทางภาควิชาพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ และเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเชิญท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิต ทั้งนี้ นิสิตจะได้ประสานงานในรายละเอียดกับท่านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าวให้แก่ นิสิต ทางภาควิชาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ ได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร ๐-๒๒๑๘-๒๕๘๑-๕๓ ต่อ ๘๐๐-๑

ที่ ศร 0512.6(2771)/499

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

6 มีนาคม 2552

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวกรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์ นิสิตชั้นปริญญาโท ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (นอกเวลาราชการ) อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นกับครู ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางสาวกรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน

โทร. 0-2218-2680-2 ต่อ 612

ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ครู – อาจารย์

ด้วยดิฉันนางสาวกรรณิการ์ ศรีวารีรัตน์ นิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ท่านได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับงานวิจัยนี้เป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคลและผู้ตอบจะไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามตาม **สภาพที่เป็นจริง หรือตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อคำถาม**

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวกรรณิการ์ ศรีวารีรัตน์

ผู้วิจัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลไปสร้างและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู
2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของครู
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตครู

โปรดพลิกหน้าต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน และเติมข้อความ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง
2. อายุ ☐ 1) 20 – 30 ปี ☐ 2) 31 – 40 ปี ☐ 3) 41 – 50 ปี ☐ 4) 50 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ ☐ 1) โสด ☐ 2) สมรส ☐ 3) แยกกันอยู่ ☐ 4) หย่าร้าง ☐ 5) หม้าย
4. จำนวนบุตร ☐ 1) 1 คน ☐ 2) 2 คน ☐ 3) 3 คน ☐ 4) มากกว่า 3 คน ☐ 5) ไม่มีบุตร
5. รายได้ต่อเดือนของท่าน ☐ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2) 10,001 – 20,000 บาท ☐ 3) 20,001 – 30,000 บาท ☐ 4) 30,001 – 40,000 บาท ☐ 5) 40,001 – 50,000 บาท ☐ 6) มากกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป
6. รายได้รวมต่อเดือนทั้งครอบครัว โดยประมาณ บาท
7. จำนวนบุคคลที่มีรายได้ในครอบครัว จำนวน คน
8. จำนวนบุคคลที่ท่านต้องรับผิดชอบในครอบครัว จำนวน คน
9. ภาระหนี้สิน ☐ 1) มี ☐ 2) ไม่มี
10. สถานที่พักของท่านตั้งอยู่ในเขตเทศบาลหรือนอกเขตเทศบาล ☐ 1) ในเขตเทศบาล ☐ 2) นอกเขตเทศบาล

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการรับรู้ของท่านมากที่สุด โดยที่

5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้ของท่านอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้ของท่านอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้ของท่านอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้ของท่านอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับการรับรู้ของท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับการรับรู้				
		5	4	3	2	1
ด้านสุขภาพกาย						
1	ในรอบปีที่ผ่านมาท่านมีอาการเจ็บป่วย					
2	ท่านคิดว่าท่านมีสุขภาพกายดีกว่าคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน					
3	ท่านมีพลังกำลังในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน					
4	มีอาการรบกวนจากการเจ็บป่วย เช่น ไข้หวัด ปวดศีรษะ ปวดท้อง ปวดเมื่อย อ่อนเพลีย					
5	มีอาการรบกวนจากโรคประจำตัวเช่น เบาหวาน ความดัน โรคหัวใจ ภูมิแพ้					
6	มีสุขภาพกายสมบูรณ์แข็งแรง สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้เป็นปกติ					
7	ภาวะสุขภาพของท่านรบกวนการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน					
ด้านสุขภาพจิต						
8	ท่านมีความสุขในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน					
9	ท่านมีความสุขในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น					
10	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี					
11	ท่านให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ เสมอ					
12	รู้สึกว่าคุณเองมีสุขภาพจิตดี					
13	ท่านวิตกกังวลและคิดมากตลอดเวลา					
14	ท่านเครียดหรือหงุดหงิดบ่อย ๆ					
ด้านความสุขในการทำงาน						
15	มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ					
16	ได้ทำงานตามที่ตนเองถนัด					
17	สามารถเลือกที่จะทำงานตามความสนใจได้					
18	ท่านรู้สึกมีความสุขกับงานสอน					
19	ท่านรู้สึกพอใจในระบบการเรียนการสอนของท่านที่เป็นอยู่ขณะนี้					
20	นักเรียนที่ท่านรับผิดชอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพอใจ					
21	งานที่ท่านมีประสิทธิภาพ					
ด้านการได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม						
22	มีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน					
23	มีเพื่อนบ้านที่ดีให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน					
24	มีความสะดวกสบายในการเดินทางไปทำงาน					
25	สถานที่อยู่อาศัยไม่แออัด					
26	สถานที่พักอาศัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น					
27	สภาวะแวดล้อมรอบตัวมีความสะอาด บริสุทธิ์					
28	สถานที่พักอาศัยปราศจากมลภาวะที่เป็นพิษ					

ตอนที่ 3

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน						
1	สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ดี					
2	ภายในห้องเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ครบครัน					
3	ปราศจากการรบกวนจากแสง เสียง กลิ่น ฝุ่นและควันพิษต่างๆ					
4	มีห้องปฏิบัติการ ห้องพักครู ห้องเรียน เป็นสัดส่วน					
ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน						
5	คาบสอนที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมดีแล้ว					
6	มีคาบสอนมากกว่าครูคนอื่น					
7	นอกจากงานสอนแล้ว ยังมีงานอื่น ที่ต้องรับผิดชอบ					
8	มีงานในความรับผิดชอบมากเกินไป					
นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนการทำงานของครู						
9	มีการบริหารงานเป็นระบบชัดเจน					
10	ข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของครูมีความเหมาะสมและยุติธรรม					
11	นโยบายการบริหารงานของโรงเรียนเป็นที่น่าพอใจ					
12	การพิจารณาความดีความชอบในการขึ้นเงินเดือนเป็นระบบชัดเจน					
การสนับสนุนจากโรงเรียน						
13	โรงเรียนให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ทุกด้านไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับงานสอน หรือจะเป็นกิจกรรมต่าง ๆ					
14	โรงเรียนให้การสนับสนุนในการเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน การลาศึกษาต่อ					
15	โรงเรียนมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีแก่ครู					
16	สวัสดิการที่ได้รับจากโรงเรียนนั้นเป็นที่น่าพอใจ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร						
17	ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรวดเร็วและถูกต้อง					
18	ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี					
19	ผู้บริหารมีความฉลาดรอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ					
20	ครูทุกคนปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บริหารอย่างเต็มใจ และเต็มความสามารถ					
ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร						
21	ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนางาน					
22	ผู้บริหารให้การยอมรับในความรู้ความสามารถ					
23	ผู้บริหารให้ความใกล้ชิดและเป็นกันเองในการปฏิบัติงาน					
24	ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของท่าน					
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน						
25	เพื่อนร่วมงานยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน					
26	มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน					
27	มีเพื่อนร่วมงานที่เป็นเพื่อนสนิท					
28	ถูกเอาเปรียบจากเพื่อนร่วมงานบ่อย ๆ					
ความสัมพันธ์กับนักเรียน						
29	นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู					
30	มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน					
31	เมื่อถึงชั่วโมงสอนของท่านนักเรียนให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน					
32	นักเรียนมักจะเข้ามาขอคำปรึกษาต่าง ๆ กับท่าน					
สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต						
33	สถานที่พักไม่ถูกรบกวนจากมลภาวะทางอากาศ เสียง น้ำ ขยะ และสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ					
34	บริเวณที่พักไม่เป็นแหล่งอบายมุขและยาเสพติด					
35	บริเวณแหล่งที่พักไม่มีคดีอาชญากรรม					
36	สิ่งแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยเป็นที่น่าพอใจ					
37	สถานที่พักอาศัยมีความคงทนถาวร					
สภาพแวดล้อมในบ้าน/สัมพันธภาพในครอบครัว						
38	มีสัมพันธภาพที่ดีกับทุกคนในครอบครัว					
39	สมาชิกในครอบครัวให้การยอมรับในการประกอบวิชาชีพครู					
40	ครอบครัวไม่มีปัญหา ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง					
41	ทุกคนในครอบครัวของท่านมีความรักใคร่สามัคคีกัน					
42	มีกิจกรรมเพื่อให้ทุกคนในบ้านได้ปฏิบัติร่วมกัน เช่น ทำอาหาร ไปทำบุญ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
โภชนาการ						
43	รับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ					
44	รับประทานอาหารตรงเวลา					
45	รับประทานอาหารที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับวัย					
46	รับประทานอาหารครบ 3 มื้อ					
47	รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย					
การออกกำลังกาย						
48	ท่านมีเวลาในการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ					
49	ท่านออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง					
50	ในการออกกำลังกายแต่ละครั้งท่านใช้เวลาประมาณ 30 นาที					
51	การออกกำลังกายเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันในครอบครัว					
52	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ครูออกกำลังกายเป็นประจำ					
การพักผ่อน						
53	เมื่อว่างจากงาน ท่านจะหาโอกาสไปพักผ่อนเสมอ					
54	ท่านใช้เวลาในการนอน 6 – 8 ชั่วโมง					
55	ท่านเข้านอนไม่เกิน 22 นาฬิกา					
56	ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับและพักผ่อนไม่เพียงพอ					
57	เสาร์-อาทิตย์ท่านมักเข้าไปทำงานที่โรงเรียน					
58	ท่านต้องนำงานกลับมาทำที่บ้านเป็นประจำ					

ขอขอบพระคุณคุณครูทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“กล้วยไม้ออกดอกช้า ฉันใด
การศึกษาเป็นไป เช่นนั้น
แต่ออกดอกคราใด งามเด่น
การศึกษาปลูกปั้น เสร็จแล้ว แสงงาม ”

ประพันธ์โดย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ณ อยุธยา

ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ(IQC)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของคุณ

รายการข้อคำถาม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
สุขภาพกาย หมายถึง การที่ผู้มีร่างกายแข็งแรง สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี		
1.ในรอบปีที่ผ่านมาท่านมีอาการเจ็บป่วย	0.714	
2.ท่านคิดว่าท่านมีสุขภาพกายดีกว่าคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน	1.000	
3.ท่านมีผลกำลังในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.000	
4.มีอาการรบกวนจากการเจ็บป่วย เช่น ไข้หวัด ปวดศีรษะ ปวดท้อง ปวดเมื่อย อ่อนเพลีย	0.857	
5.มีอาการรบกวนจากโรคประจำตัวเช่น เบาหวาน ความดัน โรคหัวใจ	0.857	
6.ท่านมีสุขภาพกายสมบูรณ์แข็งแรง สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้เป็นปกติ	1.000	
7.ภาวะสุขภาพของท่านรบกวนชีวิตโดยทั่วไป	1.000	ภาวะสุขภาพของท่านรบกวนการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของท่าน
สุขภาพจิต หมายถึง สภาพความสมบูรณ์ของจิตใจซึ่งดูได้จากความสามารถในการผูกมิตร การแก้ปัญหาต่าง ๆ และรู้จักพอใจในชีวิตของตน		
8.ท่านมีความสุขในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	1.000	
9.ท่านมีความสุขในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น	0.857	
10.เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นท่านสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี	0.857	
11.ท่านติดต่อให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ เสมอ	0.857	ท่านให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ เสมอ
12.รู้สึกว่าคุณภาพจิตดี	0.857	
13.ท่านวิตกกังวลและคิดมากตลอดเวลา	0.857	
14.ท่านเครียดหรือหงุดหงิดบ่อย ๆ	0.857	

รายการข้อคำถาม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
ความสุขในการทำงาน หมายถึง การที่ครูทำงานด้วยความสบายใจ รักในงานที่ทำ มีอิสระในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ		
15.มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	0.857	
16.ได้ทำงานตามที่ตนเองถนัด	1.000	
17.สามารถเลือกที่จะทำงานตามความสนใจได้	1.000	
18.ท่านรู้สึกมีความสุขกับงานสอน	1.000	
19.ท่านรู้สึกพอใจในระบบการเรียนการสอนของท่านที่เป็นอยู่ขณะนี้	0.857	
20.นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นที่น่าพอใจ	0.714	นักเรียนที่ท่าน รับผิดชอบมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนเป็นที่น่า พอใจ
21.งานที่ท่านทำมีประสิทธิภาพ	0.714	
การได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีมีคุณภาพ ปราศจากพิษภัย มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน มีบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้บริการอย่างทั่วถึง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข		
22.มีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	1.000	
23.มีเพื่อนบ้านที่ดีให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	1.000	
24.มีความสะดวกสบายในการเดินทางไปทำงานกัน	1.000	
25.สถานที่อยู่อาศัยไม่แออัด	1.000	
26.สถานที่พักอาศัยมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น	1.000	
27.สภาวะแวดล้อมรอบตัวมีความสะอาด บริสุทธิ์	1.000	
28.สถานที่พักอาศัยปราศจากมลภาวะที่เป็นพิษ	1.000	

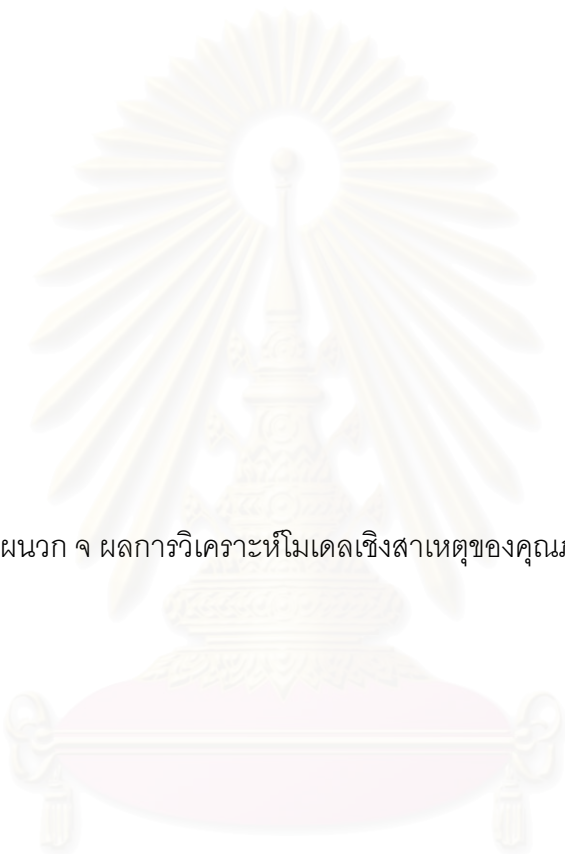
ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครู

รายการข้อความ	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน หมายถึง ความมากน้อยของงานที่ปฏิบัติทั้งงานประจำและงานในหน้าที่พิเศษต่าง ๆ		
1. คาบสอนที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมดีแล้ว	0.857	
2. มีคาบสอนมากกว่าครูคนอื่น	0.714	
3. นอกจากงานสอนแล้ว ยังมีงานอื่น ที่ต้องรับผิดชอบ	0.857	
4. มีงานในความรับผิดชอบมากเกินไป	0.857	
ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร หมายถึง การประสานสัมพันธ์กับผู้บริหารทั้งในด้านการทำงานและชีวิตส่วนตัว สามารถทำงานร่วมกันได้ด้วยดี		
5. ผู้บริหารให้การสนับสนุนในการพัฒนางาน	1.000	
6. ผู้บริหารให้การยอมรับในความรู้ความสามารถ	1.000	
7. ผู้บริหารให้ความใกล้ชิดและเป็นกันเองในการปฏิบัติงาน	1.000	
8. ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของท่าน	1.000	
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การปฏิบัติของผู้ร่วมงานที่ปฏิบัติต่อตัวครูทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว		
9. เพื่อนร่วมงานยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน	1.000	
10. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ร่วมงาน	1.000	
11. ถูกเอาเปรียบจากผู้ร่วมงานบ่อย ๆ	0.857	
12. มีเพื่อนร่วมงานที่เป็นเพื่อนสนิท	0.857	
การสนับสนุนจากโรงเรียน หมายถึง การที่ครูได้รับการสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยการอบรม ศึกษา ดูงาน การลาศึกษาต่อ และสวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับจากโรงเรียน		
13. โรงเรียนให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ทุกด้านไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกับการสอนหรือจะเป็นกิจกรรมต่าง ๆ	1.000	
14. โรงเรียนให้การสนับสนุนในการเข้ารับการอบรม ศึกษา ดูงาน การลาศึกษาต่อ	1.000	

รายการข้อคำถาม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
15. โรงเรียนมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีแก่ครู	1.000	
16. สวัสดิการที่ได้รับจากโรงเรียนนั้นเป็นที่น่าพอใจ	0.857	
ความสัมพันธ์กับนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนแสดงออกถึงความรักและเคารพเชื่อฟังครู		
17. นักเรียนให้ความเคารพและเชื่อฟังครู	1.000	
18. มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน	1.000	
19. เมื่อถึงชั่วโมงสอนของท่านนักเรียนให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียน	1.000	
20. นักเรียนมักจะเข้ามาขอคำปรึกษาต่าง ๆ กับท่าน	1.000	
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง ภาวะของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถทำการโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนคล้อยตามเพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ		
21. ผู้บริหารมีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรวดเร็วและถูกต้อง	1.000	
22. ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างดี	1.000	
23. ผู้บริหารมีความฉลาดรอบรู้ทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ	1.000	
24. ครูทุกคนปฏิบัติตามคำสั่งผู้บริหารอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ	0.857	ควรนำด้านที่เกี่ยวข้องกันมาเขียนเรียงต่อกัน เช่นด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร(เรียงข้อใหม่)
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงานอย่างมีคุณภาพและมีความสุข		
25. สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น สามารถใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ดี	1.000	
26. ภายในห้องเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ครบครัน	1.000	
27. ปราศจากการรบกวนจากแสง เสียง กลิ่น ฝุ่นและควันพิษต่างๆ	1.000	
28. มีห้องปฏิบัติการ ห้องพักครู ห้องเรียน เป็นสัดส่วน	1.000	

รายการข้อคำถาม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
นโยบายการบริหารโรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู หมายถึง การกำหนด ภาระหน้าที่ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของแต่ละโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครู		
29. มีการบริหารงานเป็นระบบชัดเจน	1.000	
30. ข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของครูมีความเหมาะสม และยุติธรรม	1.000	
31. นโยบายการบริหารงานของโรงเรียนเป็นที่น่าพอใจ	1.000	
32. การพิจารณาความดีความชอบในการขึ้นเงินเดือน เป็นระบบชัดเจน	1.000	
สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อการดำรงชีวิต หมายถึง สิ่งแวดล้อมบริเวณที่พักอาศัยของครูที่มีความปลอดภัยปราศจากการก่อการร้าย อาชญากรรม ยาเสพติด		
33. สถานที่พักไม่ถูกรบกวนจากมลภาวะทางอากาศ เสียง น้ำ ขยะ และสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	1.000	
34. บริเวณที่พักไม่เป็นแหล่งอบายมุขและยาเสพติด	1.000	
35. บริเวณแหล่งที่พักไม่มีคดีอาชญากรรม	1.000	
36. สิ่งแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยเป็นที่น่าพอใจ	1.000	
37. สถานที่พักอาศัยมีความคงทนถาวร	1.000	
สิ่งแวดล้อมในบ้าน/สัมพันธภาพใน ครอบครัว หมายถึง ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว สภาพความเป็นอยู่ในบ้าน การสนับสนุนของครอบครัวในการประกอบวิชาชีพ		
38. มีสัมพันธภาพที่ดีกับทุกคนในครอบครัว	1.000	
39. สมาชิกในครอบครัวให้การยอมรับในการประกอบ วิชาชีพครู	1.000	
40. ครอบครัวไม่มีปัญหา ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง	1.000	
41. ทุกคนในครอบครัวของท่านมีความรักใคร่สามัคคี กัน	1.000	
42. มีกิจกรรมเพื่อให้ทุกคนในบ้านได้ปฏิบัติร่วมกัน เช่น ทำอาหาร ทำความสะอาดบ้าน ไปทำบุญ	1.000	
โภชนาการ หมายถึง การรับประทานอาหารของครูที่ถูกสุขลักษณะตามหลักโภชนาการ		
43. รับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ	1.000	
44. รับประทานอาหารตรงเวลา	0.857	

รายการข้อคำถาม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
45. รับประทานอาหารที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับวัย	1.000	
46. รับประทานอาหารครบ 3 มื้อ	0.857	
47. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย	0.857	
การออกกำลังกาย หมายถึง การที่ครูได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและถูกวิธีเพื่อให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงปราศจากโรค		
48. ท่านมีเวลาในการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	1.000	
49. ท่านออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง	1.000	
50. การออกกำลังกายเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันในครอบครัว	1.000	สลับไปเป็นข้อ 51
51. โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ครูออกกำลังกายเป็นประจำ	0.857	สลับไปเป็นข้อ 52
52. ในการออกกำลังกายแต่ละครั้งท่านใช้เวลาประมาณ 30 นาที	1.000	สลับไปเป็นข้อ 50
การพักผ่อน หมายถึง การได้หยุดพักหลังจากการทำงาน การนอนอย่างเพียงพอในแต่ละวัน รวมถึงการพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง		
53. เมื่อว่างจากงาน ท่านจะหาโอกาสไปพักผ่อนเสมอ	1.000	
54. ท่านใช้เวลาในการนอน 6 – 8 ชั่วโมง	1.000	
55. เสาร์-อาทิตย์ท่านมักเข้าไปทำงานที่โรงเรียน	0.857	สลับไปเป็นข้อ 57
56. ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการนอนหลับและพักผ่อนไม่เพียงพอ	1.000	
57. ท่านเข้านอนไม่เกิน 22 นาฬิกา	0.857	สลับไปเป็นข้อ 55
		เพิ่มข้อ 58 ท่านต้องนำงานกลับมาทำที่บ้านเป็นประจำ

ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DATE: 4/20/2009
TIME: 23:58

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J"reskog & Dag S"rbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Documents and
Settings\Administrator\Desktop\QOLmodel\20apr09\QOL.LPJ:

```

TI
DA NI=57 NO=614 MA=CM
RA FI='C:\Documents and
Settings\Administrator\Desktop\QOLmodel\20apr09\QOL.psf'
SE
20 21 22 23 6 12 13 14 15 57 33 35 34 36 24 25 26 27
28 29 30 31 32 /
MO NX=19 NY=4 NK=4 NE=1 GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY TH=FI
LE
QOL
LK
BGFAC PERFAC SCHFAC COMFAC
FI TD(19,19)
FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1)
FR LX(6,1) LX(7,2) LX(8,2) LX(9,2) LX(10,2) LX(11,3) LX(12,3) LX(13,3)
LX(14,3)
FR LX(15,3) LX(16,3) LX(17,3) LX(18,3) LX(19,4) GA(1,1) GA(1,2) GA(1,3)
GA(1,4)
FR TD(15,16) TD(17,18) TD(8,10) TD(7,8) TD(17,13)TD(11,16) TD(11,12)
TD(11,15) C
TD(12,16) TD(13,16) TD(5,8) TD(18,7) TD(11,14) TD(10,7) TD(18,9) TD(19,18)
TD(19,7) C
TD(17,7) TD(9,6) TD(19,17) TD(7,1) TD(11,5) TD(16,8) TD(11,2) TD(18,13)
TD(18,10) TD(13,10) C
TD(7,5) TD(15,6) TD(17,6) TD(6,2) TD(13,2) TD(18,2) TD(16,6) TD(11,8)
TD(17,10) TD(9,8) TD(17,11) C
TD(14,7) TD(12,1) TD(8,2) TD(6,3) TD(12,7) TD(15,13) TD(17,14) TD(17,9)
TD(18,16) TD(17,8) TD(18,8)
FR TE(1,2) TE(2,3) TE(3,4)
FR TH(19,4) TH(18,3) TH(19,3) TH(7,2) TH(10,1) TH(12,2) TH(17,3) TH(18,4)
TH(18,2) C
TH(9,2) TH(17,2) TH(3,3) TH(6,4) TH(14,3) TH(13,1) TH(11,4) TH(10,2)
TH(15,4) TH(18,1) TH(3,2) C
TH(12,4) TH(2,3) TH(17,4) TH(15,1) TH(5,2) TH(16,4)
PD
OU SL=0 PC RS FS SS SC PT ND=3 MI AD=OFF

```

TI

Number of Input Variables 57
Number of Y - Variables 4

Number of X - Variables 19
 Number of ETA - Variables 1
 Number of KSI - Variables 4
 Number of Observations 614

TI

Covariance Matrix

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	STATUS	DEBT
HEALTH	0.510					
HEART	0.194	0.338				
HAPPY	0.078	0.165	0.372			
ENVIRON	0.118	0.135	0.180	0.431		
STATUS	0.004	-0.015	-0.015	0.004	0.225	
DEBT	0.001	0.003	-0.024	0.001	0.043	0.215
INOUT	-0.010	0.014	0.032	-0.011	0.000	-0.005
CHILD	0.037	-0.022	0.006	0.012	0.335	0.089
SEX	-0.014	-0.007	0.021	0.010	-0.020	-0.008
INC	-0.004	-0.017	-0.008	0.073	0.236	0.024
FAMILY	0.059	0.135	0.143	0.163	-0.015	-0.003
EXERCISE	0.043	0.063	0.154	0.135	-0.008	-0.044
NUTRI	0.094	0.130	0.183	0.184	0.024	-0.013
RELAX	-0.030	0.029	0.115	0.109	-0.007	-0.015
ENVIWORK	0.083	0.084	0.163	0.214	0.006	-0.031
POLICY	0.088	0.059	0.174	0.168	0.022	-0.001
BURDEN	-0.070	-0.028	-0.012	-0.019	-0.006	0.019
SUPPORT	0.101	0.092	0.135	0.193	-0.020	0.000
LEADER	0.054	0.075	0.145	0.130	-0.012	0.004
EXECUTE	0.088	0.094	0.166	0.182	-0.007	0.016
COLL	0.006	0.071	0.146	0.093	-0.012	-0.006
STUDENT	0.046	0.109	0.211	0.146	0.006	-0.024
SAFETY	0.085	0.084	0.131	0.297	-0.005	0.002

Covariance Matrix

	INOUT	CHILD	SEX	INC	FAMILY	EXERCISE
INOUT	0.250					
CHILD	-0.002	1.245				
SEX	0.014	-0.034	0.192			
INC	0.041	0.464	-0.031	1.236		
FAMILY	-0.002	0.001	0.021	0.026	0.379	
EXERCISE	0.004	0.029	-0.063	0.020	0.031	1.000
NUTRI	0.005	0.053	0.009	0.112	0.177	0.241
RELAX	0.002	0.007	0.019	0.010	0.061	0.276
ENVIWORK	-0.025	0.052	-0.033	0.001	0.099	0.204
POLICY	-0.020	0.073	-0.004	0.013	0.071	0.181
BURDEN	-0.010	-0.013	-0.004	-0.006	0.002	0.032
SUPPORT	-0.038	-0.019	0.003	-0.042	0.079	0.122
LEADER	-0.038	0.025	-0.010	-0.108	0.097	0.095
EXECUTE	-0.036	0.036	0.002	-0.089	0.118	0.074
COLL	0.001	-0.008	0.010	-0.054	0.095	0.107
STUDENT	0.014	0.044	0.008	0.009	0.167	0.094
SAFETY	-0.009	-0.010	-0.009	0.008	0.193	0.114

Covariance Matrix

	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
NUTRI	0.484					
RELAX	0.142	0.375				
ENVIWORK	0.140	0.131	0.579			
POLICY	0.140	0.146	0.372	0.710		

BURDEN	-0.016	0.042	-0.047	-0.059	0.420	
SUPPORT	0.146	0.116	0.327	0.466	-0.066	0.690
LEADER	0.111	0.096	0.280	0.456	-0.023	0.446
EXECUTE	0.131	0.117	0.292	0.471	-0.034	0.496
COLL	0.090	0.096	0.137	0.157	0.061	0.135
STUDENT	0.162	0.086	0.142	0.114	0.022	0.117
SAFETY	0.173	0.103	0.217	0.190	-0.011	0.202

Covariance Matrix

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
LEADER	0.660				
EXECUTE	0.565	0.731			
COLL	0.152	0.170	0.310		
STUDENT	0.119	0.123	0.159	0.393	
SAFETY	0.172	0.225	0.136	0.168	0.672

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	QOL
HEALTH	0
HEART	1
HAPPY	2
ENVIRON	3

LAMBDA-X

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
STATUS	4	0	0	0
DEBT	5	0	0	0
INOUT	6	0	0	0
CHILD	7	0	0	0
SEX	8	0	0	0
INC	9	0	0	0
FAMILY	0	10	0	0
EXERCISE	0	11	0	0
NUTRI	0	12	0	0
RELAX	0	13	0	0
ENVIWORK	0	0	14	0
POLICY	0	0	15	0
BURDEN	0	0	16	0
SUPPORT	0	0	17	0
LEADER	0	0	18	0
EXECUTE	0	0	19	0
COLL	0	0	20	0
STUDENT	0	0	21	0
SAFETY	0	0	0	22

GAMMA

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	23	24	25	26

PHI

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
BGFAC	0			
PERFAC	27	0		
SCHFAC	28	29	0	
COMFAC	30	31	32	0

PSI

QOL

33

THETA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
HEALTH	34			
HEART	35	36		
HAPPY	0	37	38	
ENVIRON	0	0	39	40

THETA-DELTA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
STATUS	0	0	0	0
DEBT	0	0	42	0
INOUT	0	44	45	0
CHILD	0	0	0	0
SEX	0	48	0	0
INC	0	0	0	50
FAMILY	0	54	0	0
EXERCISE	0	0	0	0
NUTRI	0	62	0	0
RELAX	66	67	0	0
ENVIWORK	0	0	0	71
POLICY	0	76	0	77
BURDEN	82	0	0	0
SUPPORT	0	0	86	0
LEADER	90	0	0	91
EXECUTE	0	0	0	96
COLL	0	104	105	106
STUDENT	116	117	118	119
SAFETY	0	0	129	130

THETA-DELTA

	STATUS	DEBT	INOUT	CHILD	SEX	INC
STATUS	41					
DEBT	0	43				
INOUT	0	0	46			
CHILD	0	0	0	47		
SEX	0	0	0	0	49	
INC	0	51	52	0	0	53
FAMILY	55	0	0	0	56	0
EXERCISE	0	58	0	0	59	0
NUTRI	0	0	0	0	0	63
RELAX	0	0	0	0	0	0
ENVIWORK	0	72	0	0	73	0
POLICY	78	0	0	0	0	0
BURDEN	0	83	0	0	0	0
SUPPORT	0	0	0	0	0	0
LEADER	0	0	0	0	0	92

EXECUTE	0	0	0	0	0	97
COLL	0	0	0	0	0	107
STUDENT	0	120	0	0	0	0
SAFETY	0	0	0	0	0	0

THETA-DELTA

	FAMILY	EXERCISE	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	57					
EXERCISE	60	61				
NUTRI	0	64	65			
RELAX	68	69	0	70		
ENVIWORK	0	74	0	0	75	
POLICY	79	0	0	0	80	81
BURDEN	0	0	0	84	0	0
SUPPORT	87	0	0	0	88	0
LEADER	0	0	0	0	93	0
EXECUTE	0	98	0	0	99	100
COLL	108	109	110	111	112	0
STUDENT	121	122	123	124	0	0
SAFETY	131	0	0	0	0	0

THETA-DELTA

	BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BURDEN	85					
SUPPORT	0	89				
LEADER	94	0	95			
EXECUTE	101	0	102	103		
COLL	113	114	0	0	115	
STUDENT	125	0	0	126	127	128
SAFETY	0	0	0	0	132	133

THETA-DELTA

	SAFETY

SAFETY	0

TI

Number of Iterations = 49

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	QOL

HEALTH	0.215
HEART	0.265 (0.036) 7.423
HAPPY	0.457 (0.073) 6.263
ENVIRON	0.498 (0.080) 6.261

LAMBDA-X

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
	-----	-----	-----	-----
STATUS	0.403 (0.020) 19.726	- -	- -	- -
DEBT	0.109 (0.020) 5.364	- -	- -	- -
INOUT	0.001 (0.022) 0.047	- -	- -	- -
CHILD	0.820 (0.047) 17.288	- -	- -	- -
SEX	-0.049 (0.019) -2.596	- -	- -	- -
INC	0.556 (0.046) 12.173	- -	- -	- -
FAMILY	- -	0.383 (0.027) 14.192	- -	- -
EXERCISE	- -	0.382 (0.050) 7.595	- -	- -
NUTRI	- -	0.473 (0.029) 16.435	- -	- -
RELAX	- -	0.297 (0.028) 10.684	- -	- -
ENVIWORK	- -	- -	0.720 (0.052) 13.886	- -
POLICY	- -	- -	0.696 (0.030) 23.581	- -
BURDEN	- -	- -	-0.084 (0.025) -3.345	- -
SUPPORT	- -	- -	0.675 (0.029) 23.126	- -
LEADER	- -	- -	0.657 (0.029) 23.016	- -

EXECUTE	--	--	0.732 (0.031) 23.892	--
COLL	--	--	0.233 (0.022) 10.424	--
STUDENT	--	--	0.198 (0.024) 8.286	--
SAFETY	--	--	--	0.820 (0.023) 35.069

GAMMA

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
	-----	-----	-----	-----
QOL	-0.070 (0.043) -1.631	0.735 (0.133) 5.516	0.224 (0.060) 3.708	-0.033 (0.098) -0.338

Covariance Matrix of ETA and KSI

	QOL	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
	-----	-----	-----	-----	-----
QOL	1.000				
BGFAC	-0.041	1.000			
PERFAC	0.816	0.034	1.000		
SCHFAC	0.534	0.012	0.439	1.000	
COMFAC	0.386	-0.033	0.457	0.362	1.000

PHI

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
	-----	-----	-----	-----
BGFAC	1.000			
PERFAC	0.034 (0.051) 0.677	1.000		
SCHFAC	0.012 (0.042) 0.291	0.439 (0.041) 10.624	1.000	
COMFAC	-0.033 (0.041) -0.818	0.457 (0.044) 10.274	0.362 (0.034) 10.566	1.000

PSI

QOL

0.290 (0.106) 2.728

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

	QOL			

	0.710			
THETA-EPS				
	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
	-----	-----	-----	-----
HEALTH	0.461 (0.027) 17.246			
HEART	0.142 (0.015) 9.481	0.274 (0.017) 16.102		
HAPPY	- -	0.055 (0.012) 4.748	0.165 (0.024) 6.741	
ENVIRON	- -	- -	-0.044 (0.022) -1.965	0.181 (0.029) 6.260

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
	-----	-----	-----	-----
	0.091	0.204	0.559	0.578
THETA-DELTA-EPS				
	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
	-----	-----	-----	-----
STATUS	- -	- -	- -	- -
DEBT	- -	- -	-0.019 (0.008) -2.312	- -
INOUT	- -	0.020 (0.009) 2.160	0.031 (0.009) 3.395	- -
CHILD	- -	- -	- -	- -
SEX	- -	-0.014 (0.008) -1.739	- -	- -
INC	- -	- -	- -	0.068 (0.019) 3.585
FAMILY	- -	0.055 (0.012) 4.733	- -	- -
EXERCISE	- -	- -	- -	- -

NUTRI	- -	0.027 (0.012) 2.210	- -	- -
RELAX	-0.075 (0.015) -5.066	-0.025 (0.011) -2.247	- -	- -
ENVIWORK	- -	- -	- -	0.021 (0.014) 1.516
POLICY	- -	-0.031 (0.010) -3.116	- -	-0.024 (0.013) -1.856
BURDEN	-0.044 (0.016) -2.794	- -	- -	- -
SUPPORT	- -	- -	-0.026 (0.010) -2.715	- -
LEADER	-0.019 (0.011) -1.755	- -	- -	-0.037 (0.012) -2.941
EXECUTE	- -	- -	- -	-0.018 (0.013) -1.460
COLL	- -	0.050 (0.010) 4.875	0.089 (0.012) 7.668	0.032 (0.013) 2.523
STUDENT	0.033 (0.015) 2.237	0.086 (0.014) 6.370	0.162 (0.015) 11.090	0.093 (0.015) 6.323
SAFETY	- -	- -	-0.010 (0.025) -0.387	0.134 (0.031) 4.381

THETA-DELTA

	STATUS	DEBT	INOUT	CHILD	SEX	INC
STATUS	0.060 (0.012) 5.214					
DEBT	- -	0.204 (0.012) 17.253				
INOUT	- -	- -	0.250 (0.014) 17.509			

CHILD	--	--	--	0.572 (0.056) 10.221		
SEX	--	--	--	--	0.190 (0.011) 17.461	
INC	--	-0.034 (0.017) -1.952	0.038 (0.019) 1.996	--	--	0.903 (0.057) 15.928
FAMILY	-0.019 (0.007) -2.663	--	--	--	0.015 (0.009) 1.734	--
EXERCISE	--	-0.029 (0.015) -1.920	--	--	-0.076 (0.015) -4.962	--
NUTRI	--	--	--	--	--	0.070 (0.022) 3.203
RELAX	--	--	--	--	--	--
ENVIWORK	--	-0.032 (0.010) -3.082	--	--	-0.035 (0.010) -3.481	--
POLICY	0.016 (0.008) 2.159	--	--	--	--	--
BURDEN	--	0.024 (0.011) 2.110	--	--	--	--
SUPPORT	--	--	--	--	--	--
LEADER	--	--	--	--	--	-0.091 (0.022) -4.130
EXECUTE	--	--	--	--	--	-0.073 (0.022) -3.321
COLL	--	--	--	--	--	-0.043 (0.018) -2.448
STUDENT	--	-0.020 (0.009) -2.198	--	--	--	--
SAFETY	--	--	--	--	--	--

THETA-DELTA

	FAMILY	EXERCISE	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	0.233 (0.018) 13.065					
EXERCISE	-0.105 (0.021) -4.897	0.857 (0.054) 15.787				
NUTRI	- -	0.061 (0.024) 2.529	0.261 (0.021) 12.600			
RELAX	-0.054 (0.013) -4.300	0.156 (0.023) 6.805	- -	0.282 (0.019) 15.205		
ENVIWORK	- -	0.058 (0.020) 2.898	- -	- -	0.059 (0.066) 0.894	
POLICY	-0.028 (0.011) -2.476	- -	- -	- -	-0.135 (0.037) -3.621	0.227 (0.020) 11.522
BURDEN	- -	- -	- -	0.044 (0.013) 3.282	- -	- -
SUPPORT	-0.030 (0.011) -2.702	- -	- -	- -	-0.164 (0.036) -4.572	- -
LEADER	- -	- -	- -	- -	-0.191 (0.035) -5.505	- -
EXECUTE	- -	-0.043 (0.016) -2.764	- -	- -	-0.233 (0.039) -5.994	-0.036 (0.013) -2.709
COLL	0.057 (0.012) 4.824	0.056 (0.019) 2.993	0.044 (0.013) 3.348	0.055 (0.012) 4.594	-0.032 (0.014) -2.202	- -
STUDENT	0.131 (0.015) 8.982	0.053 (0.022) 2.406	0.118 (0.016) 7.395	0.056 (0.014) 4.040	- -	- -
SAFETY	0.048 (0.017) 2.820	- -	- -	- -	- -	- -
THETA-DELTA						
	BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BURDEN	0.413 (0.024) 17.542					
SUPPORT	- -	0.233				

			(0.019)			
			12.187			
LEADER	0.030	- -	0.229			
	(0.014)		(0.019)			
	2.112		12.165			
EXECUTE	0.027	- -	0.084	0.193		
	(0.015)		(0.018)	(0.024)		
	1.875		4.702	8.129		
COLL	0.073	-0.017	- -	- -	0.254	
	(0.013)	(0.010)			(0.015)	
	5.801	-1.678			17.075	
STUDENT	0.029	- -	- -	-0.010	0.114	0.353
	(0.013)			(0.009)	(0.013)	(0.020)
	2.275			-1.088	8.772	17.715
SAFETY	- -	- -	- -	- -	0.069	0.112
					(0.016)	(0.019)
					4.387	5.952
THETA-DELTA						
	SAFETY					

SAFETY	- -					

Squared Multiple Correlations for X - Variables

STATUS	DEBT	INOUT	CHILD	SEX	INC
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.729	0.055	0.000	0.540	0.013	0.255

Squared Multiple Correlations for X - Variables

FAMILY	EXERCISE	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.387	0.146	0.462	0.238	0.898	0.681

Squared Multiple Correlations for X - Variables

BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.017	0.662	0.653	0.735	0.176	0.100

Squared Multiple Correlations for X - Variables

SAFETY

1.000

TH was written to file fort.8

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 143
 Minimum Fit Function Chi-Square = 137.475 (P = 0.615)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 137.121 (P = 0.623)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 25.122)

Minimum Fit Function Value = 0.224
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0410)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0169)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.000

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.667
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.667 ; 0.708)
 ECVI for Saturated Model = 0.900
 ECVI for Independence Model = 14.087

Chi-Square for Independence Model with 253 Degrees of Freedom =
 8589.628

Independence AIC = 8635.628
 Model AIC = 403.121
 Saturated AIC = 552.000
 Independence CAIC = 8760.288
 Model CAIC = 1123.980
 Saturated CAIC = 2047.919

Normed Fit Index (NFI) = 0.984
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.001
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.556
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.000
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.001
 Relative Fit Index (RFI) = 0.972

Critical N (CN) = 827.054

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0148
 Standardized RMR = 0.0280
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.981
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.963
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.508

TI

Fitted Covariance Matrix

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	STATUS	DEBT
HEALTH	0.507					
HEART	0.199	0.344				
HAPPY	0.099	0.176	0.374			
ENVIRON	0.107	0.132	0.184	0.429		
STATUS	-0.004	-0.004	-0.007	-0.008	0.222	
DEBT	-0.001	-0.001	-0.021	-0.002	0.044	0.216
INOUT	0.000	0.020	0.030	0.000	0.000	0.000
CHILD	-0.007	-0.009	-0.015	-0.017	0.330	0.090
SEX	0.000	-0.013	0.001	0.001	-0.020	-0.005
INC	-0.005	-0.006	-0.010	0.057	0.224	0.027
FAMILY	0.067	0.138	0.143	0.156	-0.014	0.001
EXERCISE	0.067	0.083	0.143	0.155	0.005	-0.028
NUTRI	0.083	0.129	0.177	0.192	0.007	0.002
RELAX	-0.023	0.039	0.111	0.121	0.004	0.001
ENVIWORK	0.083	0.102	0.176	0.212	0.004	-0.031
POLICY	0.080	0.067	0.170	0.161	0.020	0.001
BURDEN	-0.054	-0.012	-0.020	-0.022	0.000	0.024
SUPPORT	0.078	0.095	0.139	0.180	0.003	0.001

LEADER	0.056	0.093	0.161	0.138	0.003	0.001
EXECUTE	0.084	0.104	0.179	0.176	0.004	0.001
COLL	0.027	0.083	0.146	0.094	0.001	0.000
STUDENT	0.056	0.114	0.210	0.146	0.001	-0.020
SAFETY	0.068	0.084	0.135	0.292	-0.011	-0.003

Fitted Covariance Matrix

	INOUT	CHILD	SEX	INC	FAMILY	EXERCISE
INOUT	0.250					
CHILD	0.001	1.245				
SEX	0.000	-0.040	0.192			
INC	0.039	0.456	-0.027	1.213		
FAMILY	0.000	0.011	0.015	0.007	0.379	
EXERCISE	0.000	0.011	-0.077	0.007	0.041	1.003
NUTRI	0.000	0.013	-0.001	0.079	0.181	0.241
RELAX	0.000	0.008	-0.001	0.006	0.060	0.270
ENVIWORK	0.000	0.007	-0.036	0.005	0.121	0.179
POLICY	0.000	0.007	0.000	0.005	0.089	0.117
BURDEN	0.000	-0.001	0.000	-0.001	-0.014	-0.014
SUPPORT	0.000	0.007	0.000	0.005	0.083	0.113
LEADER	0.000	0.007	0.000	-0.086	0.111	0.110
EXECUTE	0.000	0.007	0.000	-0.068	0.123	0.080
COLL	0.000	0.002	0.000	-0.042	0.096	0.096
STUDENT	0.000	0.002	0.000	0.001	0.164	0.086
SAFETY	0.000	-0.022	0.001	-0.015	0.191	0.143

Fitted Covariance Matrix

	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
NUTRI	0.484					
RELAX	0.140	0.370				
ENVIWORK	0.150	0.094	0.578			
POLICY	0.145	0.091	0.367	0.712		
BURDEN	-0.017	0.033	-0.060	-0.058	0.420	
SUPPORT	0.140	0.088	0.322	0.470	-0.056	0.689
LEADER	0.137	0.086	0.282	0.458	-0.025	0.444
EXECUTE	0.152	0.095	0.295	0.474	-0.034	0.495
COLL	0.093	0.085	0.136	0.162	0.053	0.140
STUDENT	0.159	0.081	0.142	0.138	0.013	0.133
SAFETY	0.177	0.111	0.214	0.207	-0.025	0.200

Fitted Covariance Matrix

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
LEADER	0.662				
EXECUTE	0.565	0.729			
COLL	0.153	0.170	0.308		
STUDENT	0.130	0.135	0.160	0.393	
SAFETY	0.195	0.217	0.138	0.170	0.672

Fitted Residuals

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	STATUS	DEBT
HEALTH	0.003					
HEART	-0.004	-0.006				

HAPPY	-0.020	-0.011	-0.002				
ENVIRON	0.011	0.004	-0.004	0.003			
STATUS	0.007	-0.011	-0.007	0.012	0.002		
DEBT	0.002	0.004	-0.003	0.003	-0.001	-0.001	
INOUT	-0.010	-0.006	0.001	-0.011	-0.001	-0.005	
CHILD	0.044	-0.013	0.021	0.029	0.005	-0.001	
SEX	-0.014	0.006	0.020	0.009	0.000	-0.002	
INC	0.001	-0.011	0.002	0.016	0.012	-0.003	
FAMILY	-0.008	-0.002	0.000	0.008	-0.001	-0.004	
EXERCISE	-0.024	-0.019	0.012	-0.020	-0.013	-0.016	
NUTRI	0.011	0.001	0.006	-0.008	0.017	-0.015	
RELAX	-0.007	-0.010	0.004	-0.011	-0.011	-0.016	
ENVIWORK	0.000	-0.018	-0.013	0.001	0.003	0.000	
POLICY	0.008	-0.008	0.003	0.006	0.003	-0.002	
BURDEN	-0.016	-0.017	0.009	0.003	-0.005	-0.005	
SUPPORT	0.024	-0.003	-0.004	0.014	-0.023	-0.001	
LEADER	-0.002	-0.018	-0.015	-0.008	-0.016	0.003	
EXECUTE	0.003	-0.009	-0.013	0.006	-0.011	0.015	
COLL	-0.020	-0.012	0.000	-0.001	-0.013	-0.007	
STUDENT	-0.010	-0.005	0.001	0.001	0.005	-0.003	
SAFETY	0.017	0.000	-0.004	0.005	0.005	0.005	

Fitted Residuals

	INOUT	CHILD	SEX	INC	FAMILY	EXERCISE
INOUT	0.000					
CHILD	-0.003	0.000				
SEX	0.015	0.006	0.000			
INC	0.002	0.008	-0.004	0.023		
FAMILY	-0.002	-0.010	0.006	0.019	0.000	
EXERCISE	0.004	0.018	0.014	0.013	-0.011	-0.003
NUTRI	0.005	0.040	0.010	0.033	-0.004	0.000
RELAX	0.002	-0.001	0.020	0.004	0.001	0.006
ENVIWORK	-0.025	0.045	0.003	-0.004	-0.022	0.025
POLICY	-0.020	0.066	-0.004	0.008	-0.018	0.065
BURDEN	-0.010	-0.012	-0.004	-0.005	0.016	0.046
SUPPORT	-0.038	-0.026	0.003	-0.047	-0.004	0.009
LEADER	-0.038	0.019	-0.010	-0.022	-0.013	-0.015
EXECUTE	-0.036	0.029	0.002	-0.021	-0.005	-0.006
COLL	0.001	-0.010	0.010	-0.012	-0.001	0.011
STUDENT	0.014	0.042	0.008	0.008	0.003	0.008
SAFETY	-0.009	0.013	-0.011	0.023	0.002	-0.030

Fitted Residuals

	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
NUTRI	0.000					
RELAX	0.001	0.005				
ENVIWORK	-0.010	0.037	0.000			
POLICY	-0.004	0.055	0.005	-0.001		
BURDEN	0.001	0.008	0.013	0.000	0.000	
SUPPORT	0.006	0.028	0.004	-0.004	-0.009	0.001
LEADER	-0.026	0.010	-0.003	-0.002	0.002	0.002
EXECUTE	-0.021	0.022	-0.002	-0.003	0.000	0.002
COLL	-0.003	0.011	0.001	-0.005	0.008	-0.005
STUDENT	0.003	0.005	0.000	-0.024	0.009	-0.016
SAFETY	-0.004	-0.008	0.003	-0.017	0.014	0.002

Fitted Residuals

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
LEADER	-0.002				
EXECUTE	0.000	0.002			
COLL	-0.001	0.000	0.001		
STUDENT	-0.011	-0.012	-0.001	0.000	
SAFETY	-0.023	0.008	-0.002	-0.002	-0.001

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.047
 Median Fitted Residual = 0.000
 Largest Fitted Residual = 0.066

Stemleaf Plot

```

- 4|7
- 3|8860
- 2|665443322110000
- 1|9888776666555433333222211111111100000000
-
0|99988888777666555555444444444443333332222222221111111111000+1
7
0|11111111111222222222333333333334444445555556666666788888888+0
5
1|00011112223334444556677899
2|00123345899
3|37
4|02456
5|5
6|56

```

Standardized Residuals

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	STATUS	DEBT
HEALTH	1.347					
HEART	-0.815	-1.790				
HAPPY	-2.038	-2.497	-0.692			
ENVIRON	1.075	0.714	-1.130	0.871		
STATUS	0.572	-1.109	-0.888	1.384	2.221	
DEBT	0.151	0.368	-0.404	0.264	-0.204	-0.792
INOUT	-0.721	-0.859	0.161	-0.819	-0.179	-0.541
CHILD	1.425	-0.538	0.980	1.264	2.456	-0.052
SEX	-1.125	0.929	1.886	0.760	0.021	-0.292
INC	0.027	-0.440	0.093	0.851	2.196	-0.443
FAMILY	-0.618	-0.474	-0.049	1.018	-0.171	-0.376
EXERCISE	-0.954	-1.043	0.825	-1.378	-0.747	-1.530
NUTRI	0.799	0.234	0.921	-1.157	1.912	-1.152
RELAX	-1.116	-1.835	0.526	-1.279	-1.093	-1.424
ENVIWORK	-0.001	-1.731	-1.596	0.200	0.351	0.035
POLICY	0.413	-0.802	0.291	0.734	0.305	-0.097
BURDEN	-1.705	-1.123	0.582	0.213	-0.443	-1.166
SUPPORT	1.223	-0.244	-0.478	1.123	-2.122	-0.067
LEADER	-0.121	-1.329	-1.258	-0.968	-1.439	0.180

EXECUTE	0.179	-0.678	-1.146	0.721	-1.016	0.953
COLL	-1.359	-1.925	-0.025	-0.190	-1.367	-0.646
STUDENT	-1.342	-1.375	0.359	0.233	0.430	-0.480
SAFETY	1.015	-0.026	-1.077	1.372	0.687	0.307

Standardized Residuals

	INOUT	CHILD	SEX	INC	FAMILY	EXERCISE
INOUT	-0.055					
CHILD	-0.241	- -				
SEX	1.653	0.530	0.023			
INC	0.379	0.485	-0.217	2.508		
FAMILY	-0.182	-0.447	0.963	0.758	-0.041	
EXERCISE	0.222	0.433	1.484	0.302	-1.488	-0.324
NUTRI	0.328	1.629	0.798	1.823	-0.690	-0.009
RELAX	0.133	-0.059	1.824	0.163	0.173	0.835
ENVIWORK	-1.645	1.880	0.336	-0.134	-1.849	1.718
POLICY	-1.189	2.235	-0.242	0.236	-1.703	2.295
BURDEN	-0.795	-0.429	-0.334	-0.182	1.067	1.792
SUPPORT	-2.292	-0.874	0.208	-1.404	-0.401	0.318
LEADER	-2.291	0.644	-0.695	-0.887	-0.886	-0.567
EXECUTE	-2.114	0.982	0.140	-0.795	-0.342	-0.257
COLL	0.124	-0.417	1.013	-0.713	-0.245	1.300
STUDENT	1.099	1.533	0.756	0.296	0.794	1.079
SAFETY	-0.522	0.517	-0.730	0.743	0.326	-1.276

Standardized Residuals

	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
NUTRI	-0.016					
RELAX	0.193	2.064				
ENVIWORK	-0.805	2.758	0.054			
POLICY	-0.262	3.363	1.010	-0.370		
BURDEN	0.082	1.073	1.539	-0.035	0.070	
SUPPORT	0.384	1.702	0.858	-0.821	-0.703	0.387
LEADER	-1.675	0.621	-0.503	-0.303	0.237	0.293
EXECUTE	-1.359	1.352	-0.500	-0.700	0.038	0.347
COLL	-0.618	2.682	0.127	-0.621	1.326	-0.855
STUDENT	0.832	1.324	-0.005	-1.961	1.039	-1.335
SAFETY	-0.528	-0.616	0.318	-1.111	0.699	0.136

Standardized Residuals

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
LEADER	-0.411				
EXECUTE	-0.040	0.341			
COLL	-0.103	0.000	0.508		
STUDENT	-0.870	-1.280	-0.455	0.103	
SAFETY	-1.500	0.555	-0.409	-0.527	-0.331

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -2.497
 Median Standardized Residual = -0.025
 Largest Standardized Residual = 3.363

Stemleaf Plot

```

- 2|5
- 2|331100
- 1|9888777766555
- 1|444444443333332222111111110000
- 0|9999998888888877777777666665555555555
- 0|444444444444333333322222222211111110000000000000000
  0|1111111112222222222222333333333333444444444
  0|555566666777778888888899999
  1|0000000011111123333344444
  1|555677888999
  2|12223
  2|5578
  3|4

```

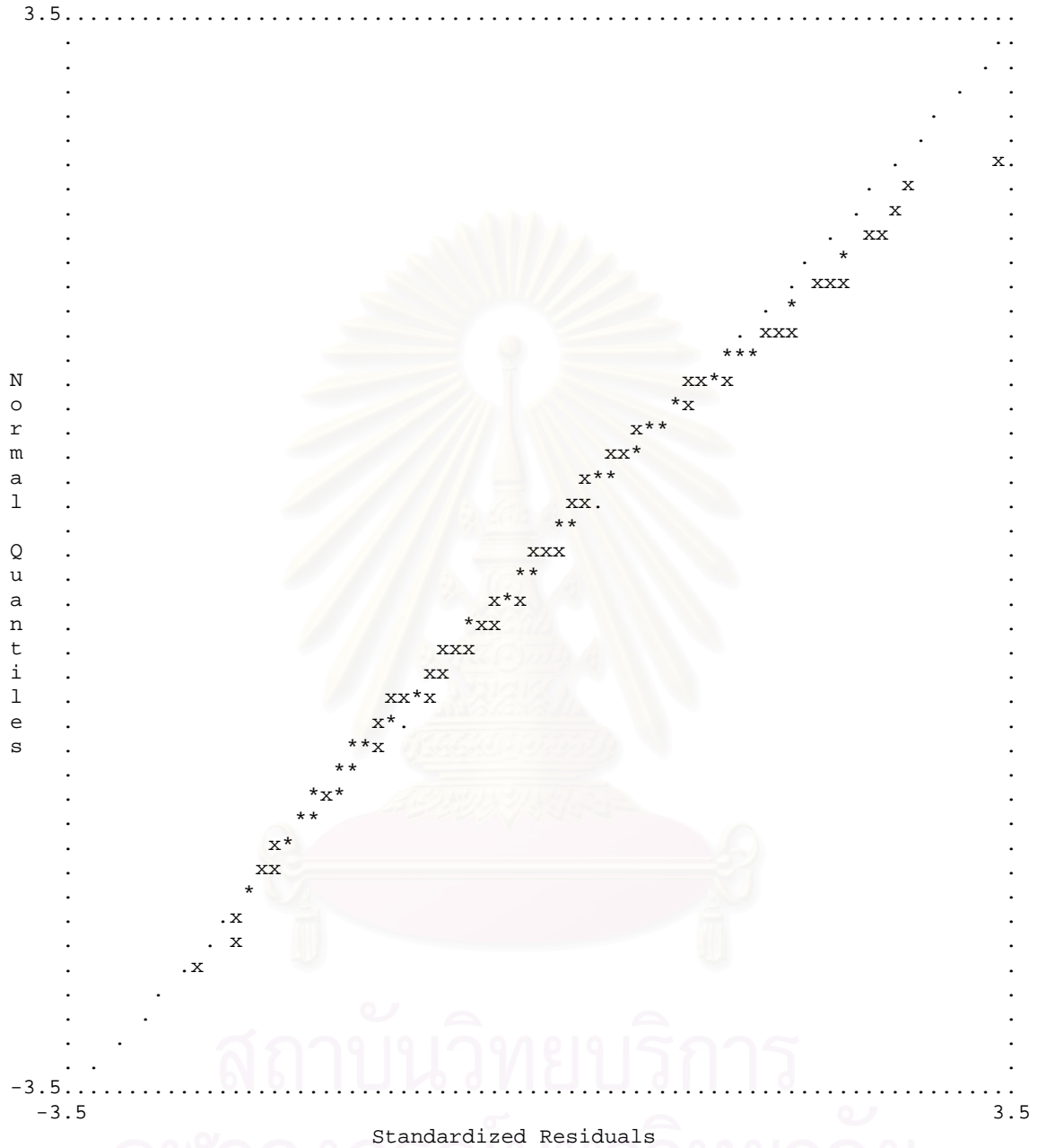
Largest Positive Standardized Residuals

Residual for ENVIWORK and	RELAX	2.758
Residual for POLICY and	RELAX	3.363
Residual for COLL and	RELAX	2.682

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IT

Qplot of Standardized Residuals

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TI

Factor Scores Regressions

ETA						
	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	STATUS	DEBT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
QOL	0.097	-0.079	1.049	0.689	0.076	0.003

ETA						
	INOUT	CHILD	SEX	INC	FAMILY	EXERCISE
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
QOL	-0.111	-0.008	-0.021	-0.072	0.414	0.010

ETA						
	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
QOL	0.200	0.150	0.070	0.080	0.097	0.141

ETA						
	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY	
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
QOL	0.088	-0.033	-0.259	-0.809	-0.079	

KSI						
	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	STATUS	DEBT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BGFAC	0.014	-0.045	0.001	-0.056	1.273	0.127
PERFAC	0.118	-0.177	0.787	0.256	0.201	-0.023
SCHFAC	-0.009	0.015	-0.059	-0.090	-0.075	0.142
COMFAC	0.019	0.108	0.513	-0.776	-0.029	0.014

KSI						
	INOUT	CHILD	SEX	INC	FAMILY	EXERCISE
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BGFAC	-0.016	0.260	-0.050	0.131	0.119	0.012
PERFAC	-0.071	-0.003	-0.044	-0.070	0.718	0.060
SCHFAC	-0.003	-0.011	0.162	0.059	-0.006	-0.026
COMFAC	-0.076	-0.002	0.034	0.032	-0.077	-0.016

KSI						
	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BGFAC	-0.037	0.013	0.030	-0.090	-0.013	0.017
PERFAC	0.462	0.333	0.012	0.059	0.091	0.151
SCHFAC	-0.024	0.003	0.913	0.089	-0.019	0.148
COMFAC	0.145	0.089	0.141	-0.023	0.089	0.085

KSI						
	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY	
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BGFAC	0.042	0.022	0.022	-0.009	-0.017	
PERFAC	0.024	-0.051	-0.291	-0.836	0.123	
SCHFAC	0.131	0.428	0.040	-0.012	-0.040	
COMFAC	-0.055	0.039	-0.339	-0.482	1.547	

TI

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	QOL
HEALTH	0.215
HEART	0.265
HAPPY	0.457
ENVIRON	0.498

LAMBDA-X

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
STATUS	0.403	- -	- -	- -
DEBT	0.109	- -	- -	- -
INOUT	0.001	- -	- -	- -
CHILD	0.820	- -	- -	- -
SEX	-0.049	- -	- -	- -
INC	0.556	- -	- -	- -
FAMILY	- -	0.383	- -	- -
EXERCISE	- -	0.382	- -	- -
NUTRI	- -	0.473	- -	- -
RELAX	- -	0.297	- -	- -
ENVIWORK	- -	- -	0.720	- -
POLICY	- -	- -	0.696	- -
BURDEN	- -	- -	-0.084	- -
SUPPORT	- -	- -	0.675	- -
LEADER	- -	- -	0.657	- -
EXECUTE	- -	- -	0.732	- -
COLL	- -	- -	0.233	- -
STUDENT	- -	- -	0.198	- -
SAFETY	- -	- -	- -	0.820

GAMMA

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	-0.070	0.735	0.224	-0.033

Correlation Matrix of ETA and KSI

	QOL	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	1.000				
BGFAC	-0.041	1.000			
PERFAC	0.816	0.034	1.000		
SCHFAC	0.534	0.012	0.439	1.000	
COMFAC	0.386	-0.033	0.457	0.362	1.000

PSI

QOL
0.290

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	-0.070	0.735	0.224	-0.033

TI

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	QOL
HEALTH	0.302
HEART	0.451
HAPPY	0.748
ENVIRON	0.760

LAMBDA-X

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
STATUS	0.854	- -	- -	- -
DEBT	0.236	- -	- -	- -
INOUT	0.002	- -	- -	- -
CHILD	0.735	- -	- -	- -
SEX	-0.112	- -	- -	- -
INC	0.505	- -	- -	- -
FAMILY	- -	0.622	- -	- -
EXERCISE	- -	0.382	- -	- -
NUTRI	- -	0.679	- -	- -
RELAX	- -	0.488	- -	- -
ENVIWORK	- -	- -	0.947	- -
POLICY	- -	- -	0.825	- -
BURDEN	- -	- -	-0.129	- -
SUPPORT	- -	- -	0.814	- -
LEADER	- -	- -	0.808	- -
EXECUTE	- -	- -	0.857	- -
COLL	- -	- -	0.419	- -
STUDENT	- -	- -	0.315	- -
SAFETY	- -	- -	- -	1.000

GAMMA

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	-0.070	0.735	0.224	-0.033

Correlation Matrix of ETA and KSI

	QOL	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	1.000				
BGFAC	-0.041	1.000			
PERFAC	0.816	0.034	1.000		
SCHFAC	0.534	0.012	0.439	1.000	
COMFAC	0.386	-0.033	0.457	0.362	1.000

PSI

QOL
0.290

THETA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
HEALTH	0.909			
HEART	0.339	0.796		

HAPPY	--	0.153	0.441	
ENVIRON	--	--	-0.110	0.422

THETA-DELTA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
	-----	-----	-----	-----
STATUS	--	--	--	--
DEBT	--	--	-0.067	--
INOUT	--	0.068	0.100	--
CHILD	--	--	--	--
SEX	--	-0.053	--	--
INC	--	--	--	0.095
FAMILY	--	0.152	--	--
EXERCISE	--	--	--	--
NUTRI	--	0.066	--	--
RELAX	-0.173	-0.070	--	--
ENVIWORK	--	--	--	0.042
POLICY	--	-0.063	--	-0.043
BURDEN	-0.096	--	--	--
SUPPORT	--	--	-0.051	--
LEADER	-0.034	--	--	-0.069
EXECUTE	--	--	--	-0.033
COLL	--	0.154	0.263	0.088
STUDENT	0.074	0.235	0.423	0.227
SAFETY	--	--	-0.019	0.250

THETA-DELTA

	STATUS	DEBT	INOUT	CHILD	SEX	INC
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
STATUS	0.271	--	--	--	--	--
DEBT	--	0.945	--	--	--	--
INOUT	--	--	1.000	--	--	--
CHILD	--	--	--	0.460	--	--
SEX	--	--	--	--	0.987	--
INC	--	-0.067	0.070	--	--	0.745
FAMILY	-0.067	--	--	--	0.057	--
EXERCISE	--	-0.063	--	--	-0.174	--
NUTRI	--	--	--	--	--	0.091
RELAX	--	--	--	--	--	--
ENVIWORK	--	-0.091	--	--	-0.105	--
POLICY	0.041	--	--	--	--	--
BURDEN	--	0.079	--	--	--	--
SUPPORT	--	--	--	--	--	--
LEADER	--	--	--	--	--	-0.101
EXECUTE	--	--	--	--	--	-0.078
COLL	--	--	--	--	--	-0.071
STUDENT	--	-0.070	--	--	--	--
SAFETY	--	--	--	--	--	--

THETA-DELTA

	FAMILY	EXERCISE	NUTRI	RELAX	ENVIWORK	POLICY
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	0.613	--	--	--	--	--
EXERCISE	-0.170	0.854	--	--	--	--
NUTRI	--	0.087	0.538	--	--	--
RELAX	-0.144	0.257	--	0.762	--	--
ENVIWORK	--	0.077	--	--	0.102	--
POLICY	-0.054	--	--	--	-0.210	0.319
BURDEN	--	--	--	0.112	--	--
SUPPORT	-0.059	--	--	--	-0.260	--
LEADER	--	--	--	--	-0.310	--
EXECUTE	--	-0.050	--	--	-0.358	-0.050

	COLL	0.168	0.102	0.115	0.163	-0.075	-	144
-	STUDENT	0.339	0.084	0.271	0.146	- -	- -	
	SAFETY	0.095	- -	- -	- -	- -	- -	

THETA-DELTA

	BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BURDEN	0.983					
SUPPORT	- -	0.338				
LEADER	0.056	- -	0.347			
EXECUTE	0.049	- -	0.121	0.265		
COLL	0.202	-0.038	- -	- -	0.824	
STUDENT	0.072	- -	- -	-0.018	0.328	0.900
SAFETY	- -	- -	- -	- -	0.151	0.217

THETA-DELTA

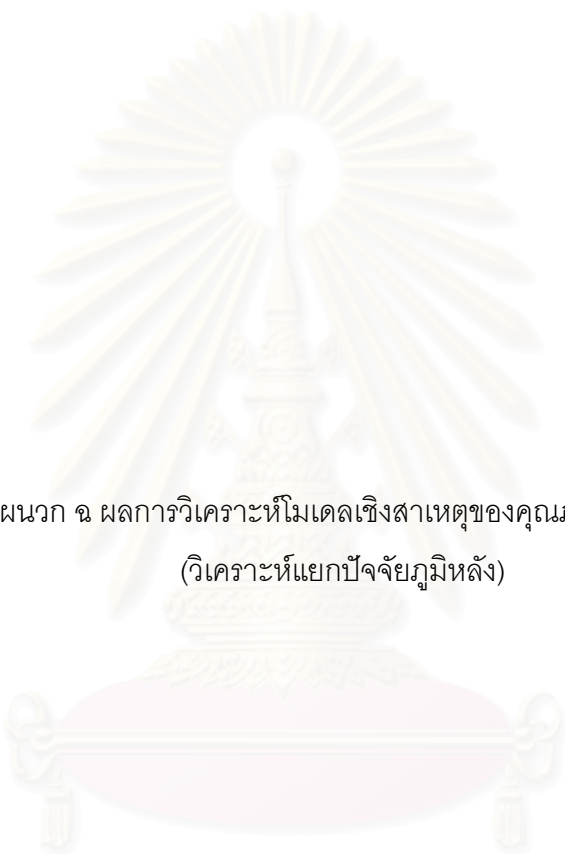
SAFETY	-----
SAFETY	- -

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	BGFAC	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
	-----	-----	-----	-----
QOL	-0.070	0.735	0.224	-0.033

Time used: 0.250 Seconds

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู
(วิเคราะห์แยกปัจจัยภูมิหลัง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DATE: 5/10/2009
TIME: 1:33

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J"reskog & Dag S"rbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Documents and
Settings\Administrator\Desktop\QOLmodel\9May09\model.LPJ:

```

TI
DA NI=157 NO=614 MA=CM
RA FI='C:\Documents and
Settings\Administrator\Desktop\QOLmodel\9May09\model.psf'
SE
113 114 115 116 2 6 107 150 12 13 126 127 128 129 117 118 119 120
121 122 123 124 125 /
MO NX=19 NY=4 NK=9 NE=1 GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY TH=FI
LE
QOL
LK
SEX STATUS CHILD INCOME DEBT INOUT PERFAC SCHFAC COMFAC
FI TD(1,1) TD(2,2) TD(3,3) TD(4,4) TD(5,5) TD(6,6) TD(19,19)
FR TD(16,15) TD(18,17) TD(10,9) TD(10,7) TD(16,11) TD(12,11) TD(9,7)
TD(18,7) C
TD(17,7) TD(9,1) TD(17,13) TD(15,11) TD(15,12) TD(13,10) TD(14,11)
TD(14,12) TD(18,8) C
TD(19,7) TD(11,1) TD(11,5) TD(16,9) TD(17,10) TD(19,18) TD(7,2) TD(8,2)
TD(12,7) TD(14,7) C
TD(9,8) TD(11,9) TD(13,9) TD(18,10) TD(19,17) TD(17,4) TD(15,14) TD(15,4)
TD(8,4) TD(18,5) C
TD(13,5) TD(9,5) TD(16,4) TD(18,11)
FR TE(2,1) TE(3,2) TE(4,3)
FR TH(18,3) TH(19,4) TH(19,3) TH(10,1) TH(7,2) TH(12,2) TH(17,3) TH(8,2)
TH(14,3) TH(18,2) C
TH(17,2) TH(18,4) TH(11,4) TH(6,4) TH(4,4) TH(13,1) TH(10,2) TH(5,3)
TH(17,1)
FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LX(1,1) LX(2,2) LX(3,3) LX(4,4) LX(5,5)
FR LX(6,6) LX(7,7) LX(8,7) LX(9,7) LX(10,7) LX(11,8) LX(12,8) LX(13,8)
LX(14,8)
FR LX(15,8) LX(16,8) LX(17,8) LX(18,8) LX(19,9) GA(1,1) GA(1,2) GA(1,3)
GA(1,4)
FR GA(1,5) GA(1,6) GA(1,7) GA(1,8) GA(1,9)
PD
OU SL=0 PC RS EF FS SS SC PT ND=3 MI AD=OFF
TI

```

Number of Input Variables 157
 Number of Y - Variables 4
 Number of X - Variables 19
 Number of ETA - Variables 1
 Number of KSI - Variables 9
 Number of Observations 614

TI

Covariance Matrix

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	SEX1	STATUS
HEALTH	0.510					
HEART	0.194	0.338				
HAPPY	0.078	0.165	0.372			
ENVIRON	0.118	0.135	0.180	0.431		
SEX1	0.014	0.007	-0.021	-0.010	0.192	
STATUS	0.004	-0.015	-0.015	0.004	0.020	0.225
CHILD	0.037	-0.022	0.006	0.012	0.034	0.335
INC	-0.004	-0.017	-0.008	0.073	0.031	0.236
DEBT	0.001	0.003	-0.024	0.001	0.008	0.043
INOUT	-0.010	0.014	0.032	-0.011	-0.014	0.000
FAMILY	0.059	0.135	0.143	0.163	-0.021	-0.015
NUTRI	0.094	0.130	0.183	0.184	-0.009	0.024
EXERCISE	0.043	0.063	0.154	0.135	0.063	-0.008
RELAX	-0.030	0.029	0.115	0.109	-0.019	-0.007
ENVIWORK	0.083	0.084	0.163	0.214	0.033	0.006
POLICY	0.088	0.059	0.174	0.168	0.004	0.022
BURDEN	-0.070	-0.028	-0.012	-0.019	0.004	-0.006
SUPPORT	0.101	0.092	0.135	0.193	-0.003	-0.020
LEADER	0.054	0.075	0.145	0.130	0.010	-0.012
EXECUTE	0.088	0.094	0.166	0.182	-0.002	-0.007
COLL	0.006	0.071	0.146	0.093	-0.010	-0.012
STUDENT	0.046	0.109	0.211	0.146	-0.008	0.006
SAFETY	0.085	0.084	0.131	0.297	0.009	-0.005

Covariance Matrix

	CHILD	INC	DEBT	INOUT	FAMILY	NUTRI
CHILD	1.245					
INC	0.464	1.236				
DEBT	0.089	0.024	0.215			
INOUT	-0.002	0.041	-0.005	0.250		
FAMILY	0.001	0.026	-0.003	-0.002	0.379	
NUTRI	0.053	0.112	-0.013	0.005	0.177	0.484
EXERCISE	0.029	0.020	-0.044	0.004	0.031	0.241
RELAX	0.007	0.010	-0.015	0.002	0.061	0.142
ENVIWORK	0.052	0.001	-0.031	-0.025	0.099	0.140
POLICY	0.073	0.013	-0.001	-0.020	0.071	0.140
BURDEN	-0.013	-0.006	0.019	-0.010	0.002	-0.016
SUPPORT	-0.019	-0.042	0.000	-0.038	0.079	0.146
LEADER	0.025	-0.108	0.004	-0.038	0.097	0.111
EXECUTE	0.036	-0.089	0.016	-0.036	0.118	0.131
COLL	-0.008	-0.054	-0.006	0.001	0.095	0.090
STUDENT	0.044	0.009	-0.024	0.014	0.167	0.162
SAFETY	-0.010	0.008	0.002	-0.009	0.193	0.173

Covariance Matrix

	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
EXERCISE	1.000					

RELAX	0.276	0.375					
ENVIWORK	0.204	0.131	0.579				
POLICY	0.181	0.146	0.372	0.710			
BURDEN	0.032	0.042	-0.047	-0.059	0.420		
SUPPORT	0.122	0.116	0.327	0.466	-0.066	0.690	
LEADER	0.095	0.096	0.280	0.456	-0.023	0.446	
EXECUTE	0.074	0.117	0.292	0.471	-0.034	0.496	
COLL	0.107	0.096	0.137	0.157	0.061	0.135	
STUDENT	0.094	0.086	0.142	0.114	0.022	0.117	
SAFETY	0.114	0.103	0.217	0.190	-0.011	0.202	

Covariance Matrix

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
LEADER	0.660				
EXECUTE	0.565	0.731			
COLL	0.152	0.170	0.310		
STUDENT	0.119	0.123	0.159	0.393	
SAFETY	0.172	0.225	0.136	0.168	0.672

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	QOL
HEALTH	0
HEART	1
HAPPY	2
ENVIRON	3

LAMBDA-X

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
SEX1	4	0	0	0	0	0
STATUS	0	5	0	0	0	0
CHILD	0	0	6	0	0	0
INC	0	0	0	7	0	0
DEBT	0	0	0	0	8	0
INOUT	0	0	0	0	0	9
FAMILY	0	0	0	0	0	0
NUTRI	0	0	0	0	0	0
EXERCISE	0	0	0	0	0	0
RELAX	0	0	0	0	0	0
ENVIWORK	0	0	0	0	0	0
POLICY	0	0	0	0	0	0
BURDEN	0	0	0	0	0	0
SUPPORT	0	0	0	0	0	0
LEADER	0	0	0	0	0	0
EXECUTE	0	0	0	0	0	0
COLL	0	0	0	0	0	0
STUDENT	0	0	0	0	0	0
SAFETY	0	0	0	0	0	0

LAMBDA-X

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
SEX1	0	0	0

STATUS	0	0	0
CHILD	0	0	0
INC	0	0	0
DEBT	0	0	0
INOUT	0	0	0
FAMILY	10	0	0
NUTRI	11	0	0
EXERCISE	12	0	0
RELAX	13	0	0
ENVIWORK	0	14	0
POLICY	0	15	0
BURDEN	0	16	0
SUPPORT	0	17	0
LEADER	0	18	0
EXECUTE	0	19	0
COLL	0	20	0
STUDENT	0	21	0
SAFETY	0	0	22

GAMMA

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
QOL	23	24	25	26	27	28

GAMMA

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	29	30	31

PHI

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
SEX	0					
STATUS	32	0				
CHILD	33	34	0			
INCOME	35	36	37	0		
DEBT	38	39	40	41	0	
INOUT	42	43	44	45	46	0
PERFAC	47	48	49	50	51	52
SCHFAC	53	54	55	56	57	58
COMFAC	60	61	62	63	64	65

PHI

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
PERFAC	0		
SCHFAC	59	0	
COMFAC	66	67	0

PSI

QOL
68

THETA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
HEALTH	69			

HEART	70	71		
HAPPY	0	72	73	
ENVIRON	0	0	74	75

THETA-DELTA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
	-----	-----	-----	-----
SEX1	0	0	0	0
STATUS	0	0	0	0
CHILD	0	0	0	0
INC	0	0	0	76
DEBT	0	0	77	0
INOUT	0	0	0	78
FAMILY	0	79	0	0
NUTRI	0	82	0	0
EXERCISE	0	0	0	0
RELAX	91	92	0	0
ENVIWORK	0	0	0	96
POLICY	0	101	0	0
BURDEN	105	0	0	0
SUPPORT	0	0	110	0
LEADER	0	0	0	0
EXECUTE	0	0	0	0
COLL	125	126	127	0
STUDENT	0	133	134	135
SAFETY	0	0	143	144

THETA-DELTA

	SEX1	STATUS	CHILD	INC	DEBT	INOUT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX1	0					
STATUS	0	0				
CHILD	0	0	0			
INC	0	0	0	0		
DEBT	0	0	0	0	0	
INOUT	0	0	0	0	0	0
FAMILY	0	80	0	0	0	0
NUTRI	0	83	0	84	0	0
EXERCISE	86	0	0	0	87	0
RELAX	0	0	0	0	0	0
ENVIWORK	97	0	0	0	98	0
POLICY	0	0	0	0	0	0
BURDEN	0	0	0	0	106	0
SUPPORT	0	0	0	0	0	0
LEADER	0	0	0	115	0	0
EXECUTE	0	0	0	120	0	0
COLL	0	0	0	128	0	0
STUDENT	0	0	0	0	136	0
SAFETY	0	0	0	0	0	0

THETA-DELTA

	FAMILY	NUTRI	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	81					
NUTRI	0	85				
EXERCISE	88	89	90			
RELAX	93	0	94	95		
ENVIWORK	0	0	99	0	100	
POLICY	102	0	0	0	103	104
BURDEN	0	0	107	108	0	0
SUPPORT	111	0	0	0	112	113

LEADER	0	0	0	0	116	117
EXECUTE	0	0	121	0	122	0
COLL	129	0	0	130	0	0
STUDENT	137	138	0	139	140	0
SAFETY	145	0	0	0	0	0

THETA-DELTA

	BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT
BURDEN	109					
SUPPORT	0	114				
LEADER	0	118	119			
EXECUTE	0	0	123	124		
COLL	131	0	0	0	132	
STUDENT	0	0	0	0	141	142
SAFETY	0	0	0	0	146	147

THETA-DELTA

	SAFETY
SAFETY	0

TI

Number of Iterations = 52

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	QOL
HEALTH	0.195
HEART	0.241 (0.035) 6.931
HAPPY	0.433 (0.074) 5.849
ENVIRON	0.493 (0.084) 5.870

LAMBDA-X

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
SEX1	0.438 (0.013) 35.050	- -	- -	- -	- -	- -
STATUS	- -	0.473 (0.013) 35.123	- -	- -	- -	- -
CHILD	- -	- -	1.116 (0.032)	- -	- -	- -

				35.014		
INC	--	--	--	1.102 (0.031) 35.297	--	--
DEBT	--	--	--	--	0.465 (0.013) 35.087	--
INOUT	--	--	--	--	--	0.500 (0.014) 35.019
FAMILY	--	--	--	--	--	--
NUTRI	--	--	--	--	--	--
EXERCISE	--	--	--	--	--	--
RELAX	--	--	--	--	--	--
ENVIWORK	--	--	--	--	--	--
POLICY	--	--	--	--	--	--
BURDEN	--	--	--	--	--	--
SUPPORT	--	--	--	--	--	--
LEADER	--	--	--	--	--	--
EXECUTE	--	--	--	--	--	--
COLL	--	--	--	--	--	--
STUDENT	--	--	--	--	--	--
SAFETY	--	--	--	--	--	--

LAMBDA-X

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
SEX1	--	--	--
STATUS	--	--	--
CHILD	--	--	--
INC	--	--	--
DEBT	--	--	--
INOUT	--	--	--
FAMILY	0.372 (0.027) 13.687	--	--
NUTRI	0.456 (0.029) 15.875	--	--

EXERCISE	0.337 (0.049) 6.888	--	--
RELAX	0.296 (0.028) 10.644	--	--
ENVIWORK	--	0.623 (0.042) 14.800	--
POLICY	--	0.664 (0.033) 20.068	--
BURDEN	--	-0.082 (0.026) -3.148	--
SUPPORT	--	0.687 (0.032) 21.329	--
LEADER	--	0.579 (0.037) 15.638	--
EXECUTE	--	0.714 (0.032) 22.187	--
COLL	--	0.218 (0.022) 10.075	--
STUDENT	--	0.181 (0.026) 7.102	--
SAFETY	--	--	0.816 (0.023) 35.166

GAMMA

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
QOL	0.021 (0.039) 0.540	0.031 (0.080) 0.393	-0.050 (0.060) -0.828	-0.076 (0.057) -1.337	0.044 (0.047) 0.940	0.137 (0.051) 2.674

GAMMA

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	0.736 (0.142) 5.193	0.249 (0.072) 3.458	-0.070 (0.106) -0.658

Covariance Matrix of ETA and KSI

	QOL	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT
QOL	1.000					
SEX	-0.071	1.000				
STATUS	-0.048	0.092	1.000			
CHILD	-0.016	0.066	0.631	1.000		
INCOME	-0.026	0.059	0.432	0.368	1.000	
DEBT	0.001	0.030	0.201	0.182	0.049	1.000
INOUT	0.089	-0.066	0.005	-0.002	0.072	-0.009
PERFAC	0.813	-0.102	-0.039	0.027	0.062	-0.056
SCHFAC	0.574	-0.013	-0.005	0.041	-0.016	0.022
COMFAC	0.345	0.027	-0.039	-0.024	0.001	0.005

Covariance Matrix of ETA and KSI

	INOUT	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
INOUT	1.000			
PERFAC	-0.028	1.000		
SCHFAC	-0.093	0.497	1.000	
COMFAC	-0.036	0.434	0.400	1.000

PHI

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
SEX	1.000					
STATUS	0.092 (0.039) 2.353	1.000				
CHILD	0.066 (0.039) 1.690	0.631 (0.024) 26.012	1.000			
INCOME	0.059 (0.039) 1.522	0.432 (0.032) 13.356	0.368 (0.034) 10.727	1.000		
DEBT	0.030 (0.040) 0.740	0.201 (0.038) 5.290	0.182 (0.038) 4.746	0.049 (0.039) 1.266	1.000	
INOUT	-0.066 (0.039) -1.684	0.005 (0.040) 0.135	-0.002 (0.040) -0.040	0.072 (0.040) 1.830	-0.009 (0.040) -0.238	1.000
PERFAC	-0.102 (0.046) -2.226	-0.039 (0.065) -0.593	0.027 (0.046) 0.596	0.062 (0.049) 1.256	-0.056 (0.048) -1.154	-0.028 (0.046) -0.597
SCHFAC	-0.013 (0.043) -0.313	-0.005 (0.040) -0.136	0.041 (0.040) 1.016	-0.016 (0.041) -0.392	0.022 (0.043) 0.503	-0.093 (0.040) -2.309
COMFAC	0.027 (0.037) 0.734	-0.039 (0.037) -1.047	-0.024 (0.037) -0.655	0.001 (0.039) 0.015	0.005 (0.039) 0.134	-0.036 (0.039) -0.911

PHI

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
PERFAC	1.000		
SCHFAC	0.497 (0.042) 11.709	1.000	
COMFAC	0.434 (0.046) 9.436	0.400 (0.034) 11.618	1.000

PSI

QOL
0.271 (0.114) 2.366

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

QOL
0.729

THETA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
HEALTH	0.471 (0.027) 17.443			
HEART	0.147 (0.015) 9.771	0.276 (0.017) 16.477		
HAPPY	- -	0.055 (0.011) 4.836	0.168 (0.024) 6.914	
ENVIRON	- -	- -	-0.045 (0.023) -1.959	0.185 (0.030) 6.119

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
0.075	0.174	0.527	0.567

THETA-DELTA-EPS				
	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
	-----	-----	-----	-----
SEX1	- -	- -	- -	- -
STATUS	- -	- -	- -	- -
CHILD	- -	- -	- -	- -
INC	- -	- -	- -	0.074 (0.026) 2.807
DEBT	- -	- -	-0.022 (0.010) -2.236	- -
INOUT	- -	- -	- -	-0.037 (0.014) -2.729
FAMILY	- -	0.056 (0.011) 4.864	- -	- -
NUTRI	- -	0.028 (0.012) 2.376	- -	- -
EXERCISE	- -	- -	- -	- -
RELAX	-0.077 (0.015) -5.130	-0.025 (0.011) -2.223	- -	- -
ENVIWORK	- -	- -	- -	0.029 (0.012) 2.373
POLICY	- -	-0.031 (0.010) -3.157	- -	- -
BURDEN	-0.042 (0.016) -2.607	- -	- -	- -
SUPPORT	- -	- -	-0.035 (0.010) -3.662	- -
LEADER	- -	- -	- -	- -
EXECUTE	- -	- -	- -	- -
COLL	-0.030 (0.013) -2.260	0.032 (0.011) 2.984	0.069 (0.010) 6.596	- -
STUDENT	- -	0.067 (0.012) 5.690	0.147 (0.013) 11.075	0.075 (0.013) 5.809

SAFETY	--	--	-0.004 (0.026) -0.149	0.149 (0.033) 4.561		
THETA-DELTA						
	SEX1	STATUS	CHILD	INC	DEBT	INOUT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
	SEX1	--	--	--	--	--
	STATUS	--	--	--	--	--
	CHILD	--	--	--	--	--
	INC	--	--	--	--	--
	DEBT	--	--	--	--	--
	INOUT	--	--	--	--	--
	FAMILY	-0.005 (0.012) -0.448	--	--	--	--
	NUTRI	0.022 (0.013) 1.697	--	0.068 (0.026) 2.645	--	--
	EXERCISE	0.074 (0.015) 4.828	--	--	-0.024 (0.016) -1.531	--
	RELAX	--	--	--	--	--
	ENVIWORK	0.032 (0.011) 2.960	--	--	-0.034 (0.012) -2.906	--
	POLICY	--	--	--	--	--
	BURDEN	--	--	--	0.025 (0.011) 2.234	--
	SUPPORT	--	--	--	--	--
	LEADER	--	--	-0.076 (0.022) -3.455	--	--
	EXECUTE	--	--	-0.060 (0.023) -2.606	--	--
	COLL	--	--	-0.046 (0.018) -2.564	--	--
	STUDENT	--	--	--	-0.027 (0.010) -2.738	--
	SAFETY	--	--	--	--	--

THETA-DELTA

	FAMILY	NUTRI	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY
FAMILY	0.233 (0.018) 12.983					
NUTRI	- -	0.272 (0.021) 13.124				
EXERCISE	-0.106 (0.021) -4.948	0.070 (0.024) 2.907	0.876 (0.053) 16.481			
RELAX	-0.055 (0.013) -4.387	- -	0.162 (0.023) 7.048	0.281 (0.019) 15.062		
ENVIWORK	- -	- -	0.048 (0.020) 2.365	- -	0.184 (0.043) 4.253	
POLICY	-0.031 (0.011) -2.748	- -	- -	- -	-0.047 (0.030) -1.554	0.267 (0.028) 9.676
BURDEN	- -	- -	0.046 (0.023) 2.033	0.052 (0.014) 3.586	- -	- -
SUPPORT	-0.035 (0.011) -3.090	- -	- -	- -	-0.100 (0.030) -3.309	0.009 (0.023) 0.382
LEADER	- -	- -	- -	- -	-0.080 (0.027) -2.949	0.073 (0.019) 3.817
EXECUTE	- -	- -	-0.048 (0.016) -3.123	- -	-0.147 (0.027) -5.425	- -
COLL	0.039 (0.010) 3.779	- -	- -	0.033 (0.010) 3.189	- -	- -
STUDENT	0.122 (0.014) 8.908	0.094 (0.014) 6.923	- -	0.039 (0.012) 3.290	0.030 (0.013) 2.399	- -
SAFETY	0.047 (0.017) 2.755	- -	- -	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT
BURDEN	0.414 (0.024) 17.519					

SUPPORT	- -	0.217 (0.027) 8.108				
LEADER	- -	0.045 (0.019) 2.342	0.324 (0.033) 9.956			
EXECUTE	- -	- -	0.151 (0.024) 6.316	0.222 (0.026) 8.439		
COLL	0.066 (0.012) 5.406	- -	- -	- -	0.260 (0.015) 17.486	
STUDENT	- -	- -	- -	- -	0.107 (0.012) 8.809	0.352 (0.020) 17.718
SAFETY	- -	- -	- -	- -	0.045 (0.014) 3.314	0.095 (0.018) 5.393

THETA-DELTA

SAFETY

SAFETY - -

Squared Multiple Correlations for X - Variables

SEX1	STATUS	CHILD	INC	DEBT	INOUT
-----	-----	-----	-----	-----	-----
1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000

Squared Multiple Correlations for X - Variables

FAMILY	NUTRI	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.373	0.434	0.115	0.237	0.678	0.622

Squared Multiple Correlations for X - Variables

BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.016	0.684	0.508	0.697	0.155	0.085

Squared Multiple Correlations for X - Variables

SAFETY

1.000

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 129
 Minimum Fit Function Chi-Square = 158.453 (P = 0.0400)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 151.690 (P = 0.0841)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 22.690
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 57.579)

Minimum Fit Function Value = 0.258
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0370
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0939)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0169
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0270)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.727
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.690 ; 0.784)
 ECVI for Saturated Model = 0.900
 ECVI for Independence Model = 14.087

Chi-Square for Independence Model with 253 Degrees of Freedom = 8589.628

Independence AIC = 8635.628
 Model AIC = 445.690
 Saturated AIC = 552.000
 Independence CAIC = 8760.288
 Model CAIC = 1242.429
 Saturated CAIC = 2047.919

Normed Fit Index (NFI) = 0.982
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.993
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.500
 Comparative Fit Index (CFI) = 0.996
 Incremental Fit Index (IFI) = 0.997
 Relative Fit Index (RFI) = 0.964

Critical N (CN) = 655.881

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0161
 Standardized RMR = 0.0317
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.979
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.955
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.458

TI

Fitted Covariance Matrix

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	SEX1	STATUS
HEALTH	0.509					
HEART	0.193	0.334				
HAPPY	0.084	0.160	0.356			
ENVIRON	0.096	0.119	0.168	0.428		
SEX1	-0.006	-0.008	-0.014	-0.015	0.192	
STATUS	-0.004	-0.006	-0.010	-0.011	0.019	0.223
CHILD	-0.004	-0.004	-0.008	-0.009	0.032	0.332
INC	-0.006	-0.007	-0.013	0.059	0.028	0.225
DEBT	0.000	0.000	-0.022	0.000	0.006	0.044
INOUT	0.009	0.011	0.019	-0.015	-0.014	0.001
FAMILY	0.059	0.129	0.131	0.149	-0.017	-0.012
NUTRI	0.072	0.118	0.161	0.183	-0.020	0.013
EXERCISE	0.053	0.066	0.119	0.135	0.059	-0.006

RELAX	-0.030	0.033	0.104	0.118	-0.013	-0.005
ENVIWORK	0.070	0.086	0.155	0.205	0.029	-0.002
POLICY	0.074	0.060	0.165	0.188	-0.004	-0.002
BURDEN	-0.051	-0.011	-0.020	-0.023	0.000	0.000
SUPPORT	0.077	0.095	0.136	0.194	-0.004	-0.002
LEADER	0.065	0.080	0.144	0.164	-0.003	-0.002
EXECUTE	0.080	0.099	0.177	0.202	-0.004	-0.002
COLL	-0.005	0.062	0.123	0.062	-0.001	-0.001
STUDENT	0.020	0.092	0.192	0.126	-0.001	0.000
SAFETY	0.055	0.068	0.118	0.288	0.010	-0.015

Fitted Covariance Matrix

	CHILD	INC	DEBT	INOUT	FAMILY	NUTRI
CHILD	1.245					
INC	0.452	1.214				
DEBT	0.094	0.025	0.216			
INOUT	-0.001	0.040	-0.002	0.250		
FAMILY	0.011	0.025	-0.010	-0.005	0.371	
NUTRI	0.014	0.099	-0.012	-0.006	0.170	0.480
EXERCISE	0.010	0.023	-0.033	-0.005	0.020	0.224
RELAX	0.009	0.020	-0.008	-0.004	0.055	0.135
ENVIWORK	0.029	-0.011	-0.028	-0.029	0.115	0.141
POLICY	0.030	-0.012	0.007	-0.031	0.092	0.151
BURDEN	-0.004	0.001	0.025	0.004	-0.015	-0.019
SUPPORT	0.031	-0.012	0.007	-0.032	0.092	0.156
LEADER	0.026	-0.086	0.006	-0.027	0.107	0.131
EXECUTE	0.033	-0.073	0.007	-0.033	0.132	0.162
COLL	0.010	-0.050	0.002	-0.010	0.080	0.050
STUDENT	0.008	-0.003	-0.025	-0.008	0.156	0.135
SAFETY	-0.022	0.001	0.002	-0.015	0.179	0.162

Fitted Covariance Matrix

	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
EXERCISE	0.989					
RELAX	0.262	0.368				
ENVIWORK	0.152	0.092	0.572			
POLICY	0.111	0.098	0.367	0.708		
BURDEN	0.033	0.040	-0.051	-0.054	0.420	
SUPPORT	0.115	0.101	0.327	0.465	-0.056	0.689
LEADER	0.097	0.085	0.281	0.457	-0.047	0.442
EXECUTE	0.071	0.105	0.298	0.474	-0.058	0.490
COLL	0.037	0.065	0.136	0.145	0.049	0.150
STUDENT	0.030	0.065	0.143	0.120	-0.015	0.124
SAFETY	0.119	0.105	0.203	0.217	-0.027	0.224

Fitted Covariance Matrix

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
LEADER	0.659				
EXECUTE	0.564	0.731			
COLL	0.126	0.156	0.307		
STUDENT	0.105	0.129	0.146	0.384	
SAFETY	0.189	0.233	0.116	0.154	0.665

Fitted Residuals

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	SEX1	STATUS
HEALTH	0.002					

HEART	0.001	0.004				
HAPPY	-0.006	0.006	0.016			
ENVIRON	0.022	0.017	0.012	0.003		
SEX1	0.020	0.014	-0.008	0.006	0.000	
STATUS	0.008	-0.010	-0.005	0.015	0.001	0.001
CHILD	0.041	-0.018	0.014	0.021	0.002	0.003
INC	0.002	-0.010	0.004	0.014	0.003	0.011
DEBT	0.001	0.003	-0.002	0.001	0.002	-0.001
INOUT	-0.019	0.003	0.013	0.004	0.000	-0.001
FAMILY	0.000	0.007	0.012	0.014	-0.004	-0.003
NUTRI	0.022	0.013	0.022	0.001	0.011	0.011
EXERCISE	-0.010	-0.003	0.035	0.000	0.004	-0.002
RELAX	0.000	-0.004	0.011	-0.009	-0.006	-0.001
ENVIWORK	0.013	-0.002	0.008	0.008	0.004	0.008
POLICY	0.014	-0.001	0.009	-0.020	0.008	0.024
BURDEN	-0.019	-0.017	0.008	0.004	0.003	-0.006
SUPPORT	0.025	-0.003	-0.001	-0.001	0.001	-0.018
LEADER	-0.010	-0.005	0.002	-0.033	0.014	-0.011
EXECUTE	0.008	-0.004	-0.012	-0.020	0.003	-0.005
COLL	0.012	0.009	0.023	0.031	-0.009	-0.012
STUDENT	0.025	0.017	0.019	0.020	-0.007	0.006
SAFETY	0.031	0.016	0.013	0.009	0.000	0.009

Fitted Residuals

	CHILD	INC	DEBT	INOUT	FAMILY	NUTRI
CHILD	0.000					
INC	0.012	0.022				
DEBT	-0.005	-0.001	-0.001			
INOUT	-0.001	0.001	-0.003	0.000		
FAMILY	-0.011	0.001	0.007	0.003	0.008	
NUTRI	0.039	0.013	-0.001	0.011	0.007	0.004
EXERCISE	0.019	-0.003	-0.012	0.009	0.011	0.018
RELAX	-0.002	-0.010	-0.007	0.006	0.006	0.007
ENVIWORK	0.023	0.012	-0.003	0.004	-0.016	-0.001
POLICY	0.043	0.025	-0.007	0.010	-0.020	-0.010
BURDEN	-0.010	-0.007	-0.006	-0.014	0.018	0.003
SUPPORT	-0.050	-0.030	-0.007	-0.007	-0.013	-0.010
LEADER	-0.001	-0.022	-0.002	-0.011	-0.010	-0.021
EXECUTE	0.003	-0.017	0.009	-0.003	-0.014	-0.031
COLL	-0.018	-0.003	-0.009	0.011	0.016	0.040
STUDENT	0.036	0.013	0.002	0.022	0.011	0.027
SAFETY	0.013	0.008	0.000	0.006	0.015	0.011

Fitted Residuals

	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
EXERCISE	0.010					
RELAX	0.014	0.007				
ENVIWORK	0.052	0.040	0.006			
POLICY	0.070	0.048	0.005	0.003		
BURDEN	0.000	0.002	0.004	-0.005	0.000	
SUPPORT	0.007	0.015	-0.001	0.002	-0.010	0.001
LEADER	-0.002	0.011	-0.001	0.000	0.024	0.003
EXECUTE	0.003	0.012	-0.005	-0.003	0.025	0.006
COLL	0.070	0.031	0.001	0.012	0.012	-0.015
STUDENT	0.064	0.021	-0.001	-0.006	0.036	-0.007
SAFETY	-0.006	-0.001	0.014	-0.027	0.016	-0.022

Fitted Residuals

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
LEADER	0.001				
EXECUTE	0.001	0.000			
COLL	0.026	0.015	0.002		
STUDENT	0.014	-0.007	0.012	0.008	
SAFETY	-0.017	-0.008	0.020	0.014	0.007

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.050
 Median Fitted Residual = 0.003
 Largest Fitted Residual = 0.070

Stemleaf Plot

```

- 5|0
- 4|
- 3|310
- 2|7221000
- 1|99888777654432221110000000000
-
0|99988777777776666665555544433333333322222111111111111111110000000000000
0|11111111111112222222233333333333344444444456666666677777788888888899+0
4
1|0011111111122222222333333344444444455556666778899
2|00011222223344555567
3|1115669
4|00138
5|2
6|4
7|00
    
```

Standardized Residuals

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	SEX1	STATUS
HEALTH	0.988					
HEART	0.230	1.298				
HAPPY	-0.546	1.181	4.049			
ENVIRON	1.963	2.988	2.635	1.715		
SEX1	1.646	1.550	-1.136	0.808	-0.128	
STATUS	0.642	-1.008	-0.645	1.970	0.396	1.470
CHILD	1.321	-0.752	0.803	1.195	0.386	1.461
INC	0.054	-0.453	0.327	1.316	0.460	2.761
DEBT	0.078	0.299	-0.520	0.209	1.323	-0.325
INOUT	-1.410	0.297	2.220	1.310	-0.026	-1.040
FAMILY	0.010	1.159	1.481	1.836	-0.551	-0.465
NUTRI	1.470	1.982	2.783	0.106	1.413	1.674
EXERCISE	-0.397	-0.144	2.303	0.022	0.535	-0.095
RELAX	-0.039	-0.740	1.265	-1.010	-0.667	-0.174
ENVIWORK	0.759	-0.191	0.870	1.289	1.009	0.966
POLICY	0.705	-0.105	0.728	-1.639	0.968	2.420
BURDEN	-2.078	-1.179	0.594	0.272	0.291	-0.493
SUPPORT	1.287	-0.211	-0.096	-0.089	0.198	-2.049
LEADER	-0.524	-0.363	0.138	-2.802	1.461	-1.003
EXECUTE	0.404	-0.323	-1.095	-1.801	0.358	-0.597
COLL	1.511	1.619	4.030	2.633	-0.956	-1.206
STUDENT	1.479	2.407	3.666	3.241	-0.690	0.563
SAFETY	1.729	2.484	2.692	2.854	-0.070	1.514

Standardized Residuals

	CHILD	INC	DEBT	INOUT	FAMILY	NUTRI
CHILD	- -					
INC	1.221	2.462				
DEBT	-1.303	-0.227	-0.699			
INOUT	-0.547	0.371	-1.438	-0.884		
FAMILY	-0.546	0.057	0.879	0.328	2.752	
NUTRI	1.896	1.060	-0.140	1.186	1.091	1.169
EXERCISE	0.453	-0.066	-1.443	0.494	0.980	1.660
RELAX	-0.094	-0.476	-0.792	0.562	1.360	0.836
ENVIWORK	1.213	0.670	-0.947	0.418	-1.305	-0.116
POLICY	1.839	1.119	-0.852	1.014	-2.064	-0.670
BURDEN	-0.330	-0.254	-1.377	-1.096	1.160	0.151
SUPPORT	-2.411	-1.540	-0.961	-0.708	-1.346	-0.673
LEADER	-0.052	-1.478	-0.228	-0.952	-0.673	-1.354
EXECUTE	0.154	-1.203	1.196	-0.359	-1.033	-2.149
COLL	-0.766	-0.235	-0.909	1.123	2.317	2.989
STUDENT	1.337	0.483	0.397	1.872	2.177	3.416
SAFETY	0.851	0.743	-0.090	1.623	2.220	1.196

Standardized Residuals

	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
EXERCISE	1.303					
RELAX	1.897	2.473				
ENVIWORK	3.333	2.902	2.353			
POLICY	2.541	3.062	1.219	0.911		
BURDEN	-0.041	0.378	0.330	-0.335	-0.090	
SUPPORT	0.264	0.972	-0.128	0.547	-0.811	0.306
LEADER	-0.080	0.672	-0.346	-0.128	1.625	0.974
EXECUTE	0.121	0.809	-1.889	-0.696	2.002	1.484
COLL	3.325	4.477	0.106	1.183	2.127	-1.621
STUDENT	2.667	2.799	-0.099	-0.579	2.366	-0.738
SAFETY	-0.234	-0.108	1.168	-1.845	0.811	-1.662

Standardized Residuals

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
LEADER	0.520				
EXECUTE	0.488	-0.069			
COLL	2.551	1.698	0.942		
STUDENT	1.196	-0.704	2.438	2.253	
SAFETY	-1.131	-0.625	2.552	2.700	1.846

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -2.802
Median Standardized Residual = 0.397
Largest Standardized Residual = 4.477

Stemleaf Plot

```

- 2 | 8
- 2 | 41110
- 1 | 98876655
- 1 | 44444333222111100000000
- 0 | 99998888777777777776666655555555
- 0 | 444333332222222111111111111111000000
  0 | 11111122222333333333344444444
  0 | 555555566667777788888899999
  1 | 0000000111122222222222233333333344
  1 | 555555555666677777888999
  2 | 0000122233344444
  2 | 5556666777888899
  3 | 0012334
  3 | 7
  4 | 00
  4 | 5

```

Largest Negative Standardized Residuals

Residual for LEADER and ENVIRON -2.802

Largest Positive Standardized Residuals

Residual for HAPPY and HAPPY 4.049
 Residual for ENVIRON and HEART 2.988
 Residual for ENVIRON and HAPPY 2.635
 Residual for INC and STATUS 2.761
 Residual for FAMILY and FAMILY 2.752
 Residual for NUTRI and HAPPY 2.783
 Residual for ENVIWORK and EXERCISE 3.333
 Residual for ENVIWORK and RELAX 2.902
 Residual for POLICY and RELAX 3.062
 Residual for COLL and HAPPY 4.030
 Residual for COLL and ENVIRON 2.633
 Residual for COLL and NUTRI 2.989
 Residual for COLL and EXERCISE 3.325
 Residual for COLL and RELAX 4.477
 Residual for STUDENT and HAPPY 3.666
 Residual for STUDENT and ENVIRON 3.241
 Residual for STUDENT and NUTRI 3.416
 Residual for STUDENT and EXERCISE 2.667
 Residual for STUDENT and RELAX 2.799
 Residual for SAFETY and HAPPY 2.692
 Residual for SAFETY and ENVIRON 2.854
 Residual for SAFETY and STUDENT 2.700

	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
QOL	-0.015	0.149	0.081	0.030	-0.007	0.230

ETA

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
QOL	-0.083	0.036	-0.018	-0.701	-0.170

KSI

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON	SEX1	STATUS
SEX	0.025	0.005	0.036	0.055	2.411	-0.011
STATUS	0.003	0.000	0.019	0.012	-0.016	2.137
CHILD	-	0.000	0.000	-	0.000	0.000
INCOME	0.033	0.022	0.033	-0.260	-0.051	-0.021
DEBT	-0.009	-0.061	0.148	-0.091	-0.071	-0.009
INOUT	-0.018	-0.025	-0.069	0.334	0.029	0.019
PERFAC	0.094	-0.203	0.686	0.252	-0.064	-0.047
SCHFAC	-0.005	-0.005	0.111	-0.111	-0.114	-0.020
COMFAC	-0.004	0.115	0.433	-0.850	-0.061	-0.049

KSI

	CHILD	INC	DEBT	INOUT	FAMILY	NUTRI
SEX	0.012	-0.011	-0.062	-0.005	-0.037	0.086
STATUS	-0.008	0.009	0.000	-0.003	0.088	-0.162
CHILD	0.896	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
INCOME	-0.017	0.965	0.011	-0.015	0.041	-0.167
DEBT	-0.009	0.014	2.241	-0.010	-0.047	-0.068
INOUT	0.005	-0.019	-0.020	2.018	-0.022	-0.024
PERFAC	0.042	-0.013	-0.069	-0.056	0.687	0.430
SCHFAC	-0.011	0.030	0.111	-0.025	0.080	-0.016
COMFAC	-0.001	0.041	0.019	-0.075	-0.085	0.127

KSI

	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY	BURDEN	SUPPORT
SEX	-0.234	0.144	-0.208	0.067	0.001	0.045
STATUS	0.027	0.017	-0.002	0.007	-0.001	0.012
CHILD	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
INCOME	0.039	0.038	0.026	-0.098	-0.022	-0.091
DEBT	0.074	-0.047	0.199	-0.088	-0.116	-0.032
INOUT	-0.002	-0.034	-0.049	0.005	-0.006	-0.013
PERFAC	0.024	0.335	0.055	0.013	-0.022	0.177
SCHFAC	0.010	-0.004	0.630	0.145	-0.007	0.339
COMFAC	-0.043	0.092	0.179	-0.032	0.038	0.054

KSI

	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT	SAFETY
SEX	0.041	-0.064	0.028	-0.028	0.013
STATUS	-0.008	0.007	-0.022	0.008	-0.004
CHILD	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
INCOME	0.184	0.079	0.130	-0.010	0.071
DEBT	-0.011	0.011	-0.096	0.173	-0.006
INOUT	0.006	-0.016	0.049	-0.001	-0.097
PERFAC	-0.062	-0.003	-0.024	-0.731	0.080

SCHFAC	-0.174	0.534	-0.002	-0.101	0.033
COMFAC	-0.016	0.041	-0.254	-0.410	1.558

TI

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	QOL

HEALTH	0.195
HEART	0.241
HAPPY	0.433
ENVIRON	0.493

LAMBDA-X

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX1	0.438	- -	- -	- -	- -	- -
STATUS	- -	0.473	- -	- -	- -	- -
CHILD	- -	- -	1.116	- -	- -	- -
INC	- -	- -	- -	1.102	- -	- -
DEBT	- -	- -	- -	- -	0.465	- -
INOUT	- -	- -	- -	- -	- -	0.500
FAMILY	- -	- -	- -	- -	- -	- -
NUTRI	- -	- -	- -	- -	- -	- -
EXERCISE	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RELAX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
ENVIWORK	- -	- -	- -	- -	- -	- -
POLICY	- -	- -	- -	- -	- -	- -
BURDEN	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SUPPORT	- -	- -	- -	- -	- -	- -
LEADER	- -	- -	- -	- -	- -	- -
EXECUTE	- -	- -	- -	- -	- -	- -
COLL	- -	- -	- -	- -	- -	- -
STUDENT	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SAFETY	- -	- -	- -	- -	- -	- -

LAMBDA-X

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
	-----	-----	-----
SEX1	- -	- -	- -
STATUS	- -	- -	- -
CHILD	- -	- -	- -
INC	- -	- -	- -
DEBT	- -	- -	- -
INOUT	- -	- -	- -
FAMILY	0.372	- -	- -
NUTRI	0.456	- -	- -
EXERCISE	0.337	- -	- -
RELAX	0.296	- -	- -
ENVIWORK	- -	0.623	- -
POLICY	- -	0.664	- -
BURDEN	- -	-0.082	- -
SUPPORT	- -	0.687	- -
LEADER	- -	0.579	- -
EXECUTE	- -	0.714	- -
COLL	- -	0.218	- -
STUDENT	- -	0.181	- -
SAFETY	- -	- -	0.816

GAMMA

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
QOL	0.021	0.031	-0.050	-0.076	0.044	0.137

GAMMA

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	0.736	0.249	-0.070

Correlation Matrix of ETA and KSI

	QOL	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT
QOL	1.000					
SEX	-0.071	1.000				
STATUS	-0.048	0.092	1.000			
CHILD	-0.016	0.066	0.631	1.000		
INCOME	-0.026	0.059	0.432	0.368	1.000	
DEBT	0.001	0.030	0.201	0.182	0.049	1.000
INOUT	0.089	-0.066	0.005	-0.002	0.072	-0.009
PERFAC	0.813	-0.102	-0.039	0.027	0.062	-0.056
SCHFAC	0.574	-0.013	-0.005	0.041	-0.016	0.022
COMFAC	0.345	0.027	-0.039	-0.024	0.001	0.005

Correlation Matrix of ETA and KSI

	INOUT	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
INOUT	1.000			
PERFAC	-0.028	1.000		
SCHFAC	-0.093	0.497	1.000	
COMFAC	-0.036	0.434	0.400	1.000

PSI

QOL
0.271

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
QOL	0.021	0.031	-0.050	-0.076	0.044	0.137

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	0.736	0.249	-0.070

TI

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	QOL
HEALTH	0.273
HEART	0.417

HAPPY 0.726
ENVIRON 0.753

LAMBDA-X

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX1	1.000	- -	- -	- -	- -	- -
STATUS	- -	1.000	- -	- -	- -	- -
CHILD	- -	- -	1.000	- -	- -	- -
INC	- -	- -	- -	1.000	- -	- -
DEBT	- -	- -	- -	- -	1.000	- -
INOUT	- -	- -	- -	- -	- -	1.000
FAMILY	- -	- -	- -	- -	- -	- -
NUTRI	- -	- -	- -	- -	- -	- -
EXERCISE	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RELAX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
ENVIWORK	- -	- -	- -	- -	- -	- -
POLICY	- -	- -	- -	- -	- -	- -
BURDEN	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SUPPORT	- -	- -	- -	- -	- -	- -
LEADER	- -	- -	- -	- -	- -	- -
EXECUTE	- -	- -	- -	- -	- -	- -
COLL	- -	- -	- -	- -	- -	- -
STUDENT	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SAFETY	- -	- -	- -	- -	- -	- -

LAMBDA-X

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
	-----	-----	-----
SEX1	- -	- -	- -
STATUS	- -	- -	- -
CHILD	- -	- -	- -
INC	- -	- -	- -
DEBT	- -	- -	- -
INOUT	- -	- -	- -
FAMILY	0.611	- -	- -
NUTRI	0.659	- -	- -
EXERCISE	0.339	- -	- -
RELAX	0.487	- -	- -
ENVIWORK	- -	0.823	- -
POLICY	- -	0.789	- -
BURDEN	- -	-0.126	- -
SUPPORT	- -	0.827	- -
LEADER	- -	0.713	- -
EXECUTE	- -	0.835	- -
COLL	- -	0.393	- -
STUDENT	- -	0.292	- -
SAFETY	- -	- -	1.000

GAMMA

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
QOL	0.021	0.031	-0.050	-0.076	0.044	0.137

GAMMA

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
	-----	-----	-----
QOL	0.736	0.249	-0.070

Correlation Matrix of ETA and KSI

	QOL	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT
QOL	1.000					
SEX	-0.071	1.000				
STATUS	-0.048	0.092	1.000			
CHILD	-0.016	0.066	0.631	1.000		
INCOME	-0.026	0.059	0.432	0.368	1.000	
DEBT	0.001	0.030	0.201	0.182	0.049	1.000
INOUT	0.089	-0.066	0.005	-0.002	0.072	-0.009
PERFAC	0.813	-0.102	-0.039	0.027	0.062	-0.056
SCHFAC	0.574	-0.013	-0.005	0.041	-0.016	0.022
COMFAC	0.345	0.027	-0.039	-0.024	0.001	0.005

Correlation Matrix of ETA and KSI

	INOUT	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
INOUT	1.000			
PERFAC	-0.028	1.000		
SCHFAC	-0.093	0.497	1.000	
COMFAC	-0.036	0.434	0.400	1.000

PSI

QOL
0.271

THETA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
HEALTH	0.925			
HEART	0.356	0.826		
HAPPY	-	0.161	0.473	
ENVIRON	-	-	-0.115	0.433

THETA-DELTA-EPS

	HEALTH	HEART	HAPPY	ENVIRON
SEX1	-	-	-	-
STATUS	-	-	-	-
CHILD	-	-	-	-
INC	-	-	-	0.102
DEBT	-	-	-0.080	-
INOUT	-	-	-	-0.113
FAMILY	-	0.159	-	-
NUTRI	-	0.070	-	-
EXERCISE	-	-	-	-
RELAX	-0.177	-0.070	-	-
ENVIWORK	-	-	-	0.059
POLICY	-	-0.065	-	-
BURDEN	-0.091	-	-	-
SUPPORT	-	-	-0.071	-
LEADER	-	-	-	-
EXECUTE	-	-	-	-
COLL	-0.075	0.099	0.207	-
STUDENT	-	0.186	0.398	0.184
SAFETY	-	-	-0.008	0.280

THETA-DELTA

	SEX1	STATUS	CHILD	INC	DEBT	INOUT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX1	- -					
STATUS	- -	- -				
CHILD	- -	- -	- -			
INC	- -	- -	- -	- -		
DEBT	- -	- -	- -	- -	- -	
INOUT	- -	- -	- -	- -	- -	- -
FAMILY	- -	-0.019	- -	- -	- -	- -
NUTRI	- -	0.066	- -	0.089	- -	- -
EXERCISE	0.171	- -	- -	- -	-0.052	- -
RELAX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
ENVIWORK	0.098	- -	- -	- -	-0.096	- -
POLICY	- -	- -	- -	- -	- -	- -
BURDEN	- -	- -	- -	- -	0.084	- -
SUPPORT	- -	- -	- -	- -	- -	- -
LEADER	- -	- -	- -	-0.084	- -	- -
EXECUTE	- -	- -	- -	-0.063	- -	- -
COLL	- -	- -	- -	-0.076	- -	- -
STUDENT	- -	- -	- -	- -	-0.095	- -
SAFETY	- -	- -	- -	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	FAMILY	NUTRI	EXERCISE	RELAX	ENVIWORK	POLICY
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAMILY	0.627					
NUTRI	- -	0.566				
EXERCISE	-0.174	0.101	0.885			
RELAX	-0.150	- -	0.269	0.763		
ENVIWORK	- -	- -	0.063	- -	0.322	
POLICY	-0.061	- -	- -	- -	-0.074	0.378
BURDEN	- -	- -	0.072	0.131	- -	- -
SUPPORT	-0.069	- -	- -	- -	-0.160	0.013
LEADER	- -	- -	- -	- -	-0.130	0.106
EXECUTE	- -	- -	-0.057	- -	-0.227	- -
COLL	0.117	- -	- -	0.098	- -	- -
STUDENT	0.324	0.219	- -	0.103	0.064	- -
SAFETY	0.094	- -	- -	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	BURDEN	SUPPORT	LEADER	EXECUTE	COLL	STUDENT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BURDEN	0.984					
SUPPORT	- -	0.316				
LEADER	- -	0.067	0.492			
EXECUTE	- -	- -	0.217	0.303		
COLL	0.185	- -	- -	- -	0.845	
STUDENT	- -	- -	- -	- -	0.310	0.915
SAFETY	- -	- -	- -	- -	0.099	0.188

THETA-DELTA

SAFETY	-----
SAFETY	- -

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
QOL	0.021	0.031	-0.050	-0.076	0.044	0.137

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
QOL	0.736	0.249	-0.070

TI

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on Y

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
HEALTH	0.004 (0.008) 0.540	0.006 (0.016) 0.393	-0.010 (0.012) -0.828	-0.015 (0.011) -1.337	0.009 (0.009) 0.940	0.027 (0.010) 2.674
HEART	0.005 (0.009) 0.540	0.008 (0.019) 0.393	-0.012 (0.014) -0.831	-0.018 (0.014) -1.355	0.011 (0.011) 0.944	0.033 (0.012) 2.836
HAPPY	0.009 (0.017) 0.542	0.014 (0.035) 0.394	-0.021 (0.026) -0.835	-0.033 (0.024) -1.372	0.019 (0.020) 0.948	0.059 (0.020) 2.982
ENVIRON	0.010 (0.019) 0.542	0.015 (0.039) 0.393	-0.024 (0.029) -0.836	-0.038 (0.028) -1.364	0.022 (0.023) 0.950	0.067 (0.023) 2.903

Total Effects of KSI on Y

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
HEALTH	0.143 (0.028) 5.193	0.048 (0.014) 3.458	-0.014 (0.021) -0.658
HEART	0.177 (0.029) 6.019	0.060 (0.016) 3.840	-0.017 (0.025) -0.661
HAPPY	0.319 (0.034) 9.286	0.108 (0.025) 4.233	-0.030 (0.045) -0.668
ENVIRON	0.363 (0.039) 9.320	0.123 (0.029) 4.244	-0.034 (0.052) -0.668

TI

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on Y

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
HEALTH	0.004	0.006	-0.010	-0.015	0.009	0.027
HEART	0.005	0.008	-0.012	-0.018	0.011	0.033
HAPPY	0.009	0.014	-0.021	-0.033	0.019	0.059
ENVIRON	0.010	0.015	-0.024	-0.038	0.022	0.067

Standardized Total Effects of KSI on Y

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
HEALTH	0.143	0.048	-0.014
HEART	0.177	0.060	-0.017
HAPPY	0.319	0.108	-0.030
ENVIRON	0.363	0.123	-0.034

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	SEX	STATUS	CHILD	INCOME	DEBT	INOUT
HEALTH	0.006	0.009	-0.014	-0.021	0.012	0.037
HEART	0.009	0.013	-0.021	-0.032	0.018	0.057
HAPPY	0.015	0.023	-0.036	-0.055	0.032	0.099
ENVIRON	0.016	0.024	-0.037	-0.057	0.033	0.103

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	PERFAC	SCHFAC	COMFAC
HEALTH	0.201	0.068	-0.019
HEART	0.307	0.104	-0.029
HAPPY	0.534	0.181	-0.051
ENVIRON	0.554	0.187	-0.053

Time used: 0.422 Seconds

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวกรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ.2521 สำเร็จการศึกษา
 ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกคณิตศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏนครปฐม เมื่อปีพ.ศ.2543 และเข้า
 ศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา
 การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2550 ปัจจุบันทำงานเป็นครู
 สอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสสามพราณ จังหวัดนครปฐม

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย